

Lunds universitet

Avd. för litteraturvetenskap, SOL-centrum

Handledare: Paul Tenngart

2024-05-27

Korbinian Hartmann

LIVR07

Att släcka makttörsten med sprit

Alkohol, makt och identitet

i samtida skandinaviska ungdomsberättelser

LUNDS
UNIVERSITET

Abstract

This thesis examines identity-related drinking norms and therefrom following power dynamics in contemporary Scandinavian young adult narratives. As several studies have indicated, portrayals of alcohol drinking can affect young people's conception of normative drinking behaviors. Apart from drinking being widely conceived of as a rite of passage and characteristic of youth, certain behaviors are socio-culturally coded as an expression of a particular identity with a corresponding (implied) agency. My analysis of five Scandinavian novels and TV drama series respectively shows that fiction mirrors empirical findings: drinking norms are often gender coded, and drinking is expected from teenagers, with abstinence being mostly associated with trauma or anxiety. Accordingly, living up to these norms contributes to performing a gender and teenage identity and the ascription of agency. However, a close reading of *Dette blir mellom oss* (Alexander Kielland Krag 2020), *19* (NRK TV, 2021), *Young Royals I* (Netflix, 2021) and *En af drengene* (Viaplay, 2023) indicates that adaptation strategies such as performative drinking or staking one's capital, i.e., previous drinking experience or access to alcohol, does not necessarily lead to an increase of power. In fact, many characters end up losing agency, though it remains unclear how far a teenage audience relates this loss to the character's application of drinking norms.

Nyckelord: ungdomsberättelse, alkohol, drickande, makt, förtryck, identitet, genus, uppförande, norm, anpassning, kapital

Keywords: Young Adult fiction, alcohol, drinking, power, oppression, identity, gender, performance, norm, assimilation, capital

Bildkälla försättsblad: Fig. 5. *19*, avsnitt 11, "8 dager igjen", regisserad av Bendik Stalheim Møller, hämtad 2024-03-10, NRK, 00:10:26 min

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
2	Alkohol, makt och identitet. En teori.....	6
2.1	Genus och makt	6
2.2	Makt och identitet i relation till dryckesnormer	10
3	Ungdomskaraktärers påverkan av dryckesnormer.....	12
3.1	Dominerande dryckesnormer i samtida ungdomsberättelser.....	12
3.1.1	Ungdomligt drickande.....	12
3.1.2	Genusrelaterat drickande.....	17
3.1.2.1	Maskulint kodade dryckesvanor.....	18
3.1.2.2	Feminint kodade dryckesvanor	23
3.1.3	Dryckesnormernas implicerade makt- och förtryckspotential	25
3.2	Normhanterings- och makterhållandestrategier.....	29
3.2.1	Anpassning till identitetsrelaterade dryckesnormer	29
3.2.1.1	Drickande som uttryck för kvinnlig emancipation i <i>19</i>	29
3.2.1.2	Döljande av icke-normativ maskulinitet i <i>En af drengene</i>	38
3.2.2	Rymning från identitetsbaserat förtryck medelst alkoholrelaterat kapital	44
3.2.2.1	Förtryckta begärs befrielse med dryckespotens i <i>Dette blir mellom oss</i> ..	44
3.2.2.2	Klassresa genom tillgång till alkohol i <i>Young Royals</i>	49
3.3	Strategiernas effekter	56
3.3.1	Direkta versus långsiktiga konsekvenser för karaktärerna.....	56
3.3.2	Påverkan på de interna diskurserna	60
3.3.3	Berättelsernas bidrag till den övergripande diskursen	64
4	Avslutande tankar.....	68
5	Litteratur- och källförteckning	71
5.1	Primärlitteratur.....	71
5.2	Sekundärlitteratur	72
5.3	Bildregister	78

1 Inledning

”Vill ni bli ihågkomna av den framtida kungen som årtiondets legender eller som de som inte ens kunde fixa en liten sketen skål till prinsen?” I Netflix internationellt uppmärksammade serie *Young Royals* (2021–2024) vill antagonisten August välkomna sin syssling prins Wilhelm av Sverige (som brukar kallas för Wille) på Hillerska riksinternatet med ett stort kalas. Anledningen för att protagonisten Wille ska byta skola var dock ett slagsmål på en fest där han antagligen var full.¹ Men vuxnas regler verkar inte räknas – prinsen ska bli en del av ett nytt sällskap med ungdomar, här är det självklart att man dricker och berusar sig. Och just det gör Wille sedan.²

Som detta och andra exempel antyder, kännetecknar alkoholkonsumtionen ett visst ungdomsliv, inte bara inom fiktiva berättelser.³ Enligt sociologerna Silje Anderdal Bakken, Thomas Anton Sandøy och Sveinung Sandberg (2017) förstås drickande, festande och rusupplevelser som ”a rite of passage into adulthood”,⁴ samtidigt som det markerar en distans till vuxenlivet.⁵ Liksom andra särskilda ”ungdomserfarenheter”⁶ och mognadsdrivande övergångsriter⁷ skapar det ungdomliga drickandet ett rum där individerna är avskärmade från vuxnas regler och får pröva och träna att vara vuxen.⁸ För unga innebär detta även att ändra sin position i samhället och sin identitet – att bli medveten om sig själv i relation till andra personer⁹ och kollektiva identiteter.¹⁰ Eftersom dryckesvanor kan associeras med ett visst genus och andra

¹ *Young Royals*, Säsong I/Avsnitt 1 (10:40–11:22), Netflix, 2021-07-01; hämtad från undertexterna.

² *Young Royals*, 2021, avs. 1 (34:15–40:40).

³ För att jämföra romaner och tv-serier lånar jag begreppet *berättelse* som svensk översättning för *narrative* (jfr. Bo G. Jansson, *Världen i berättelsen. Narratologi och berättarkonst i medieåldern*, 2:a uppl. Falun: Högskolan Dalarna 2002, s. 28–29) enligt Gérard Genette (1980 [1972]) och Seymour Chatman (1990). Chatman föreslår begreppet för såväl litterära och filmatiska framställningar (Seymour Chatman, *Coming to Terms. The Rhetoric of Narrative in Fiction and Film*, Ithaca och London: Cornell University Press 1990, s. 6–10). Han lånar begreppet från Genette som definierar ”narrative” som ”the oral or written discourse that undertakes to tell of an event or a series of events” (Gérard Genette, *Narrative Discourse. An Essay in Method*. [Figures III], översatt av Jane E. Lewin, Ithaca: Cornell University Press 1980 [1972], s. 25) till skillnad från ”story” (dvs. innehållet; s. 27) och ”the act of narrating” (s. 26).

⁴ Silje Anderdal Bakken, Thomas Sandøy och Sveinung Sandberg, ”Social Identity and Alcohol in Young Adolescence. The Perceived Difference Between Youthful and Adult Drinking”, *Journal of Youth Studies*, Vol. 20, nr. 10, 2017: s. 1382.

⁵ Bakken, Sandøy och Sandberg 2017, s. 1382–1383.

⁶ Jfr. Åsa Warnqvist, ”Inledning”, i *Samtida svensk ungdomslitteratur. Analyser*, red. Åsa Warnqvist, Lund: Studentlitteratur 2017, s. 13.

⁷ Jfr. Roberta Seelinger Trites *Disturbing the Universe. Power and Repression in Adolescent Literature*, Iowa City: University of Iowa Press 2000, s. 18.

⁸ Jfr. Florian Krauß och Moritz Stock, ”Repräsentationen, Rezeption und Produktion des Teen TV. Einleitung”, i *Teen TV. Repräsentationen, Lesarten und Produktionsweisen aktueller Jugendserien*, red. Florian Krauß och Moritz Stock, Wiesbaden: Springer VS 2020, s. 6–7.

⁹ Ehlers, Nadine, ”Identities”, i *The Oxford Handbook of Feminist Theory*, red. Lisa Disch och Mary Hawkesworth, Oxford Handbooks. Oxford: Oxford University Press 2015, s. 347.

¹⁰ Annegreth Horatschek, ”Identität, kollektive”, i *Metzler Lexikon Literatur- und Kulturtheorie. Ansätze – Personen – Grundbegriffe*, red. Ansgar Nünning, Stuttgart och Weimar: J. B. Metzler 2008, s. 306.

sociokulturella kategorier¹¹ kan alkoholvanor tillskrivas en mångdimensionellt identitetsskapande funktion.

Att sociala påtryckningar förekommer när det kommer till alkohol¹² visar att förväntningar kring dryckesbeteenden medför vissa förtrycksmekanismer. Enligt Judith Butler (1997) bidrar just förtryckande omständigheter till skapandet av ett subjekt¹³ och dess "self-identity"¹⁴ vilket medför särskilda möjligheter för att influera både sin omvärld och sig själv.¹⁵ Samtidigt som en individ utsätts för press får den alltså makt. Som Roberta Seelinger Trites hävdar i sin studie *Disturbing the Universe. Power and Repression in Adolescent Literature* (2000), är sådana diskurser typiska för ungdomslitteratur: genom att interagera med normsystem och implicita maktstrukturer upplever karaktärerna hur de påverkas som individer och hur deras positionerna i samhället förändras. Om de förstår mekanismerna kan de lära sig att använda dem för sin egen skull,¹⁶ det vill säga utvidga eller behålla sin makt genom att anpassa sig till eller förändra normerna.

Som Trites hävdar är även berättelser för ungdomar maktutövande institutioner: unga, ofta till och med omyndiga, läsare och tittare utsätts för skaparnas didaktiska ambitioner och ideologier.¹⁷ Men den auktoritära rösten har hamnat i bakgrunden, framför allt inom serieproduktionen: ungdomsliv förväntas porträtteras mer autentiskt, särskilt efter den norska storsuccén *Skam* (NRK TV, 2015–2017), som ofta betecknas som vändpunkt inom tv-serier för unga¹⁸ och används som referens för andra tonårsserier.¹⁹ Till exempel är unga allt oftare inblandade i den dramaturgiska utvecklingen och produktionen.²⁰ På sociala medier uppmuntras dessutom unga tittare att interagera med skaparna. Och ett transmedialt berättande

¹¹ Jfr. Alexandra Bogren, "Sign of the Times? Gender, Sexuality, and Drinking Stories", *International Journal of Drug Policy*, nr. 25, 2014: s. 359.

¹² Jfr. John Lilja och Sam Larsson, *Ungdomsliv, identitet, alkohol och droger. En multidimensionell och preventivt inriktad kunskapsöversikt med hermeneutiskt-socialpsykologiskt fokus*, Stockholm: Statens folkhälsoinstitut 2003, s. 115; Lars Sjödin m.fl., "Drinking Motives and Their Associations With Alcohol Use Among Adolescents in Sweden", *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, vol. 38, nr. 3, 2021: s. 256–269.

¹³ Judith Butler, *The Psychic Life of Power. Theories in Subjection*, Stanford: Stanford University Press 1997, s. 13.

¹⁴ Butler 1997, s. 3.

¹⁵ Jfr. Trites (2000) som talar om *agens* ("agency"; s. 5). Enligt McNay (2015) är *agens* en form av makt som innebär ingen absolut autonomi eller souveränitet utan beror på de omgivna maktstrukturerna; Lois McNay, "Agency", i *The Oxford Handbook of Feminist Theory*, red. Lisa Disch och Mary Hawkesworth, Oxford Handbooks, Oxford: Oxford University Press 2015, s. 39–41.

¹⁶ Trites 2000, s. 19.

¹⁷ Jfr. Trites 2000, s. 83.

¹⁸ Nanna Kann-Rasmussen, Pia Quist och Kristin Veel, "Efter SKAM. Kollektive perspektiver på den individuelle oplevelse", *Nordisk Tidsskrift for Informationsvidenskab og Kulturformidling*, vol. 6, nr. 2–3, 2017: s. 2.

¹⁹ Jfr. t.ex. Sveriges Television. "SKAMlika serier", *SVTplay*, 2024, <https://www.svtplay.se/kategori/SKAMlika-serier> (Hämtad 2024-04-28).

²⁰ Krauß och Stock 2020, s. 8.

såväl som korta och därför högre frekvent publicerade avsnitt bidrar till att berättelser integreras bättre i ungdomarnas vardag.²¹

Visst innebär en ambition om autenticitet också att förändrade vanor framställs, även när det gäller drickandet: tonåringars alkoholkonsumtion och genomsnittsåldern för när ungdomar börjar dricka idag har i Norden minskat under 2000-talet.²² Avhållsamhet tematiserades nyss i *Ruset* (2023), den första svenska serien som publicerades på TikTok. Manusduon bakom serien har även skrivit för *Young Royals* och bidragit till att deuteragonisten Simon är nykterist utan att den ifrågasätts.²³ Studier pekar dock även på att drickande fortfarande är mycket vanligt bland unga skandinaver.²⁴ 2019 har lite mer än hälften av alla 15- och 16-åringar i Sverige och Norge druckit alkohol, i Danmark överstiger andelen med över 90 procent det europeiska genomsnittet.²⁵ Då är det knappt förvånansvärt att ungdomars drickande porträtteras som en självklarhet i ett flertal berättelser. Men det finns många indikatorer för att uppmuntrande, fiktiva audiovisuella porträtteringar (bortsett från ens sociala miljö, vänner, framställningar på sociala medier med mera)²⁶ kan påverka ungdomars syn på och vanor kring alkohol.²⁷ I synnerhet när vissa dryckesbeteenden blir associerade med självförverkligande och en särskilt identitet inspireras tittare möjligtvis av sina idoler.²⁸ Även om dessa iakttagelser inte är överförbara får man anta att litterära framställningar också bidrar till att skapa eller bryta mot vissa förväntningar och associationer, hos individer såväl som i samhället i stort.²⁹

²¹ Vilde Schanke Sundet, *Television Drama in the Age of Streaming. Transnational Strategies and Digital Production Cultures at the NRK*, Cham: Palgrave Macmillan 2021, s. 58–60.

²² Yaira Obstbaum, *What's New About Adolescent Drinking in the Nordic Countries? A Report on Nordic Studies of Adolescent Drinking Habits in 2000–2018*, Stockholm och Helsingfors: Nordic Welfare Centre 2019, s. 14–18.

²³ Anna Fredriksson, ”Dramaserie vill visa att unga dricker mindre”, *Alkohol & Narkotika*, 2023-10-17, <https://www.alkoholochnarkotika.se/trender-kultur/dramaserie-vill-visa-att-unga-dricker-mindre/> (Hämtad 2024-04-28).

²⁴ Obstbaum 2019, s. 14–18.

²⁵ ESPAD Group. *ESPAD Report 2019. Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*. EMCDDA Joint Publications. Luxembourg: Publication Office of the European Union, 2020, s. 47.

²⁶ Karolina Bergström, ”Påverkar popkulturen konsumtionen?”, *Alkohol & Narkotika*, 2023-12-18, <https://www.alkoholochnarkotika.se/trender-kultur/paverkar-popkultur-konsumtionen/> (Hämtad 2024-04-27).

²⁷ Steven Riley Thomsen och Dag Rekve, ”Television and Drinking Expectancies”, *Nordisk Alkohol- & Narkotikatidsskrift*, vol. 21, nr. 1, 2004: s. 29–52; Reiner Hanewinkel, ”Portrayal of Alcohol Consumption in Movies and Drinking Initiation in Low-Risk Adolescents”, *Pediatrics*, vol. 133, nr. 6, 2014: s. 973–982; Marla E. Eisenberg m.fl., ”What Are We Drinking? Beverages Shown in Adolescents’ Favorite TV Shows”, *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, vol. 117, nr. 5, 2017: s. 763–769; Alexander B. Barker m.fl., ”A Content Analysis of Alcohol Content in UK Television”. *Journal of Public Health*, vol. 41, nr. 3, 2018: s. 462–469.

²⁸ Jfr. Willy Pedersen, ”Hvem kommer til å bruke kokain i russetiden? Her er tre kjennetegn.”, *Aftenposten*, 2023-04-09, <https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/xgwprR/hvem-kommer-til-aa-bruke-kokain-i-russetiden-her-er-tre-kjennetegn> (Hämtad 2024-04-27).

²⁹ Jfr. Arianna Banack, Daniel Moore och Amanda Rigell, ”Figured Worlds of Addiction. A Content Analysis of 10 YAL Texts”, *Children’s Literature in Education*, nr. 54, 2023: s. 534–554.

Trots att drickande är ett centralt tema i många ungdomsberättelser finns det väldigt lite forskning om ämnet. I tidiga studier om alkohol i barn- och ungdomslitteraturen låg fokusen framför allt på nykterhetspropaganda, barn till alkoholister, alkoholmissbruk (oftast i samband med våld och social utsatthet) och beroende.³⁰ Rosemary Ann Salisis undersöker drickande som en självklar del av ett ungdomsliv i sin dissertation *Alcohol Consumption in Literature for Children and Adolescents. A Content Analysis of Contemporary Realistic fiction* (1977), men innehållsanalysen är kvantitativ.³¹ Vanessa Harbours doktorsavhandling *Problems of Representation/Representing Sex, Drugs and Alcohol in Contemporary British Young Adult Fiction* (2011) ägnar framställningen av möjligtvis uppmuntrande ungdomliga dryckesvanor bara några få sidor.³² I en skandinavisk kontext har Rigmor Granlund-Lind i en debattartikel (2014) reflekterat kring okritiska framställningar av unga kvinnliga karaktärers dryckesvanor och ifrågasatt sådana berättelsers ambition att motivera till jämställdhet.³³ Även inom filmforskningen finns bara få studier som undersöker okommenterade framställningar av förment vanligt ungdomligt drickande. Medievetarna Susannah Stern och Lindsey Morr (2013) kartlade hur många drickande och berusade ungdomskaraktärer som porträtterades i amerikanska filmer mellan 2007 och 2009 och hur drickandet hänger samman med identitetsvariabler såväl som genre. Dessutom undersöktes framställda konsekvenser. Studien är dock kvantitativ.³⁴ I en kandidatuppsats från 2022 analyserades däremot den diskursiva och visuella framställningen av alkohol- och drogkonsumtion såväl som dryckesmotiv hos ungdomar i den svenska Netflix-serien *Störst av allt* (2019). Ett särskilt fokus på makt och identitet finns dock inte.³⁵

I denna studie vill jag därför undersöka hur normer kring drickande och identitet, med fokus på genus, interagerar och påverkar ungdomars identifiering och deras maktposition i samtida

³⁰ Sonja Svensson, *Kung Alkohol och barnen. Glimtar ur sekelskiftets nykterhetspropaganda*, Helsingfors: Alko. Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning 1984; Sonja Svensson, "Tendens eller tolerans? Om alkohol och alkoholproblem i barnlitteraturen", i *Litteraturens vägar. Litteratursociologiska studier tillägnade Lars Furuland*, red. Bo Bennich-Björkman, Eric Johannesson, och Sonja Svensson, Värnamo: Gidlunds 1988, s. 202–219; Lena Kåreland, "Varför slutar inte vuxna dricka? Tre nutidsromaner som exempel på Kung Alkohols framfart", i *Vänbok till Sonja Svensson*, red. Jan Hansson och Gallie Eng, Stockholm: Bokförlaget Opal 2008, s. 88–99; Banack, Moore och Rigell 2023.

³¹ Salesi, Rosemary Ann, *Alcohol Consumption in Literature for Children and Adolescents. A Content Analysis of Contemporary Realistic Fiction*, Diss., University of Georgia 1977.

³² Vanessa Harbour, *Problems of Representation/Representing Sex, Drugs and Alcohol in Contemporary British Young Adult Fiction*, Diss., University of Winchester 2011, s. 284–285.

³³ Rigmor Granlund-Lind, "Alkohol och sex. Flickboken i ny tappning", *Opsis barnkultur* 2014, nr. 1, 2014: s. 50–53.

³⁴ Susannah Stern och Lindsey Morr, "Portrayals of Teen Smoking, Drinking, and Drug Use in Recent Popular Movies", *Journal of Health Communication*, nr. 18, 2013: s. 179–191.

³⁵ Emily Thompson och Johanna Johansson, 'Först av allt – droger'. En multimodal diskursanalys om hur drog- och alkoholanvändning gestaltas bland ungdomskaraktärerna i serien 'Störst av allt', kandidatuppsats, Jönköpings universitet, 2022.

skandinaviska ungdomsberättelser. Jag ska analysera fem romaner, nämligen Alexander Kielland Krag's *Dette blir mellom oss* (2020), Moa Backe Åstots *Himlabrand* (2021), *Bekymringsangst. Siennas historie* (2021) ur Christina Bondes *Angst*-svit, Sannah Salamehs *100 % äkta fejk* (2021) och Ann Helen Kolås Ingebrigtsens *Eg blir her* (2022), såväl som varsin säsong av fem tv- och webbserier: *Festen II* (SVTplay, 2020), *Young Royals I* (Netflix, 2021), *19* (NRK TV, 2021), *Salsa I* (DR TV, 2022) och *En af drengene* (Viaplay, 2023). Bortsett från lands- och medierelaterade skillnader varierar berättelserna vad gäller omfång och figurernas åldrar; men alla framställer och adresserar framför allt ungdomar³⁶ och innehåller ungdomligt drickande som ett bimotoiv. Mitt syfte är att analysera framställningar av ungdomars förhållande till dryckesnormer i allmänhet snarare än att identifiera lands-, medie- eller åldersspecifika särarter. Anledningen till att jag använder just romaner och tv-serier är att de är vanligast och mest tillgängliga.³⁷ För att identifiera dominerande normer och maktstrukturer ska jag börja med en diskursanalys av alla tio verk. Jag ska tolka enskilda uttalanden och handlingar såväl som framställningar av figurer och händelser där förväntningar kring drickandet, identitetsuppföranden och sociala hierarkier framgår. Därmed ska övergripande tendenser och specifika skillnader kartläggas. Strategiska förhållningssätt till dessa dryckes- och identitetsnormer vill jag analysera genom att titta närmare på *19*, *En af drengene*, *Dette blir mellom oss* och *Young Royals*. Därför genomför jag en närläsning av respektive en huvudkaraktärs agerande. Dessa exempel ska förtydliga om och hur ett anpassande till dryckesnormerna och ett nyttjande av ett alkoholrelaterat kapital kan bidra till en hantering av identitetsbaserade begränsningar av makt. Slutligen ska jag reflektera kring strategiernas effekter, både för karaktärerna, för historiens interna diskurser och för berättelsen som bidrag till en extern medial diskurs. Inledningsvis presenterar jag en teoretisk översikt av begreppen och modellerna jag använder.

³⁶ Jfr. Warnqvist 2017, s. 13; jfr. Krauß och Stock 2020, s. 6–7.

³⁷ Nordvision, en joint venture av de nordiska public service-bolagen, lanserade mellan 2021 och 2023 enbart (även icke-fiktiva) tv-serier för unga vuxna (Nordvision, ”Young Adult 2021–2023”, [nordvision.org](https://www.nordvision.org), 2022, <https://www.nordvision.org/wp-content/uploads/2022/03/2021-nv-ung-katalog-01f.pdf> (Hämtad 2024-02-27)). Sundet hänvisar desstuom till att intresset för dramaserier har mycket ökat med streamingen (Sundet 2021, s. 3). Vad gäller texterna har antalet ungdomsböcker minskat i de senaste åren, men i både Sverige, Norge och Danmark verkar romaner fortfarande vara mest förekommande. (Svenska barnboksinstitutet (Sbi, Årgång 2023), *Bokprovning på Svenska barnboksinstitutet. En dokumentation. Årgång 2023*, Stockholm: Svenska barnboksinstitutet 2024, s. 42, <https://www.barnboksinstitutet.se/wp-content/uploads/2024/04/Bokprovning-2024.pdf> (Hämtad 2024-05-02); Den norske Forleggerforening, *Bokmarkedet 2022. Forleggerforeningens bransjestatistikk*, Oslo: Den norske Forleggerforening 2023, s. 32, <https://forleggerforeningen.no/wp-content/uploads/2023/06/Bransjestatistikk-2022-endelig.pdf> (Hämtad 2024-05-02); Danmarks Statistik, ”Skolebøger og børnebøger efter medie, bogtype, udgave, emne og tid”, *Danmarks Statistik*, 2023, www.statistikbanken.dk/BOG04 (Hämtad 2024-05-02).

2 Alkohol, makt och identitet. En teori

Enligt Max Weber (1956 [1924]) refererar begreppet makt till ”varje möjlighet att få igenom sin egna vilja i en social relation, även mot motstånd, oavsett vad denna möjlighet bygger på.”³⁸ För att studera hur sådana möjligheter uppstår i en diskurs om identitet ska jag använda mig av Trites modell som hon härleder av teorier av Marilyn French (*Beyond Power*, 1985), Michel Foucault (*Power/Knowledge*, 1988), Jacques Lacan (”Science and Truth”, 1989) och Butler (*The Psychic Life of Power*, 1997).³⁹ Med hjälp av Butler (1988, 2011 [1993], 2015 [1990]) vill jag dessutom beskriva skapandet av ett genus. Avslutningsvis ska jag presentera hur diskurser om drickande och identitet samverkar och hur karaktärerna kan erhålla eller utvidga sina möjligheter för att påverka andra och förverkliga sina egna intentioner. Med hänvisning till Pierre Bourdieus begrepp *kapital* ska jag förklara hur även alkoholrelaterade förmågor och resurser kan tjäna till att undgå identitetsrelaterat förtryck.

2.1 Genus och makt

Enligt Trites modell tilldelas makt inom institutionella diskurser, det vill säga en korpus av meningar som producerar och upprätthåller sociokulturella enheter och kategorier samt deras normativa omständigheter.⁴⁰ Bortsett från bland annat regeringar och religioner utpekar Trites identitetspolitik (”Identity politics”) som en diskursiv institution därför att den också strukturerar individers relationer och påverkar deras beteenden.⁴¹ Hon definierar den som ”the social affiliations that members of any society construct to position people in relationships to one another”.⁴² Institutionella diskurser består av talakter, alltså performativa språkliga handlingar, som John L. Austin (1975 [1955]) även räknar in konstateranden.⁴³ Som Butler utpekar kan till och med icke-språkliga handlingar (”embodying of norms”) betraktas som uttalanden och därmed ingå i en diskurs.⁴⁴ För att verka som imperativ måste sådana skapande

³⁸ ”Macht bedeutet jede Chance, innerhalb einer sozialen Beziehung den eigenen Willen auch gegen Widerstreben durchzusetzen, gleichviel worauf diese Chance beruht.” Min översättning; Max Weber, *Wirtschaft und Gesellschaft. Grundriss der verstehenden Soziologie. Mit einem Anhang: Die rationalen und soziologischen Grundlagen der Musik*, red. Johannes Winckelmann. 4:e uppl., Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck) 1956, s. 28.

³⁹ Trites 2000, s. x–xi.

⁴⁰ Jfr. Ute Gerhard, Jürgen Link, och Ralf Parr, ”Diskurs und Diskurstheorien”, i *Metzler Lexikon Literatur- und Kulturtheorie. Ansätze – Personen – Grundbegriffe*, red. Ansgar Nünning, Stuttgart och Weimar: J. B. Metzler, 2008, s. 133

⁴¹ Trites 2000, s. 47.

⁴² Trites 2000, s. 45.

⁴³ John L. Austin, *How To Do Things With Words. The William James Lectures Delivered at Harvard University in 1955*, red. J.O. Urmson och Marina Sbisa, 2:a uppl., Oxford Academic, Oxford: Oxford University Press, 1975, s. 1–13, s. 148–149.

⁴⁴ Jfr. Judith Butler, *Bodies That Matter. On the Discursive Limits of ”Sex”*, Routledge Classics, London och New York: Routledge 2011 [1993], s. 176.

akter dock ha legitimerats genom ett socialt iterativt bruk.⁴⁵ Med de sociokulturella kategorierna och motsvarande beteendeförväntningarna⁴⁶ skapas även en social hierarki. Institutionerna som determinerar diskurserna strävar nämligen efter att erhålla sin hegemoni genom att diktera en ideologi som de underlydande ska anta. Därvid ska de dominerandes välde legitimeras.⁴⁷ Genom att tillskrivas en (delvis självupplevd) tillhörighet till en socialt konstruerad grupp, det vill säga en identitet,⁴⁸ tilldelas individer en position inom en sådan hierarki och får därmed vissa handlingsmöjligheter. Dessa medför – åtminstone en känsla av – subjektivitet.⁴⁹ En individ får makt över sig själv och kan därför till en viss grad bestämma om hen anpassar sig till ens tillskrivna förväntningar och därmed hålla och utvidga sitt utrymme att agera eller inte. En diskurs skapar alltså en hierarki och fördelar ojämlika handlingsmöjligheter som cirkulerar mellan aktörerna som konkurrerar om dem.

Bortsett från ungdomsnormer ska jag särskilt undersöka hur diskurser skapar genusbyggande normer. Eftersom genus har i länge betraktats som sociokulturell kategori som är ett uttryck av olika kön är det hjälpsamt att titta närmare på dess traditionella tillkommande.⁵⁰ I sin teori om det diskursiva skapandet och det performativa uppförande av genusidentiteter illustrerar Butler varför det binära genussystemet byggs på ett binärt könssystem. Det vill säga att det poneras att det endast finns 'kvinnliga' och 'manliga' kroppar, vilket möjliggör och tillåter enbart motsvarande sociala beteenden och tolkningar.⁵¹ Enligt Butler är biologiska kön också produkter av en diskurs: kroppsliga normer har historiskt kopplats till och utvecklats utifrån anatomiska omständigheter,⁵² och deras repetitiva beteckning och uppförande har manifesterat ett bipolärt kroppssystem.⁵³ Eftersom ens genus är "instituted through the stylization of the body and, hence, must be understood as the mundane way in which bodily gestures, movements, and enactments of various kinds constitute the illusion of an abiding gendered self" främjar den

⁴⁵ Butler 2011, s. xxi-xxii.

⁴⁶ Jfr. Franziska Schöblier, *Einführung in die Gender Studies*, Akademie Studienbücher Literaturwissenschaft, Berlin: Akademie Verlag 2008, s. 93.

⁴⁷ Trites 2000, s. 4.

⁴⁸ Jfr. Stefan Glomb, "Identität, persönliche", i *Metzler Lexikon Literatur- und Kulturtheorie. Ansätze – Personen – Grundbegriffe*, red. Ansgar Nünning, Stuttgart och Weimar: J. B. Metzler 2008, s. 306.

⁴⁹ Trites 2000, s. 7.

⁵⁰ Mara Viveros Vigoya, "Sex/Gender", *The Oxford Handbook of Feminist Theory*, red. Lisa Disch och Mary Hawkesworth, Oxford Handbooks, Oxford: Oxford University Press 2015, s. 852–856.

⁵¹ Butler 2011, s. xiv–xv; Jag använder begreppen 'feminin' och 'maskulin' för att referera till genusutformningar och -tolkningar, medan 'kvinnlig' och 'manlig' åsyftar kroppsliga variabler med könsorgan som skillnadskategori. Dessa termer används därför att de är mest använda i västerländska kontext där berättelserna jag undersöker utspelar sig i. Jag vill dock erkänna och hänvisa till att begreppen – samt ytterligare termer som refererar till antaget distinkt definierade sociala enheter eller förhållanden, liksom 'homosexuell', 'muslim', 'arbetarbarn' osv. – är förenklade och implicerar, möjligtvis missledande, stabila kategorier.

⁵² Jfr. Judith Butler, "Performative Acts and Gender Constitution. An Essay in Phenomenology and Feminist Theory", *Theatre Journal*, vol. 40, nr. 4, 1988: s. 520.

⁵³ Butler 2011, s. xix.

biologiska diskursen en utveckling och erhållande av ett binärt genussystem.⁵⁴ Butler säger att genus inte bara bestäms av psyket ("psychic truth"), utan det samspelar med ens framträdande,⁵⁵ vilket innebär att det skapas och möjligtvis förändras kontinuerligt.⁵⁶ Men därför att diskursen frambringar bara två accepterade möjligheter tvingas individerna till att agera enligt förväntningarna⁵⁷ och helst ta upp de talakterna⁵⁸ och kroppsliga uttrycksformerna som repeteras synligast.⁵⁹

Att vissa uttrycksformer blir till normer beror på maktobalansen som den biologiska diskursen etablerar: idén att reproduktion är det primära syftet av könsumgänge och därför kräver två motsatta kroppar⁶⁰ förutsätter en aktiv och en passiv deltagare. Eftersom manliga kroppar associeras med potens och styrka varemot kvinnliga kroppar förstås som passiva begärsobjekt⁶¹ tillskrivs män makt och kvinnor inte. Denna kroppsbaserade sociala hierarki medför att motsvarande sociokulturella uttrycksformer och beteendemönster framförs och att en koherens mellan kön och genus förväntas. Avvikelse anses följaktligen som 'onaturliga' och bör förträngas och stigmatiseras. Dessutom innebär denna "heterosexualization of desire"⁶² som tillåter bara en åtrå till motsatt kön risken av en maktförlust: en manlig persons makt skulle fränkännas om hen begärs av en annan man. Förlusträdslan leder till en tvångsheterosexualitet ("compulsory heterosexuality")⁶³ vars repetition 'normaliserar' ett enbart heterosexuellt sätt att leva⁶⁴ så att andra än heterosexuella begär och praktiker undviks.⁶⁵ Av en person med manlig kropp förväntas alltså ett beteende som kodas och accepteras som maskulint och att hen distanserar sig från feminina uttrycksmönster, men samtidigt att hen enbart begär och utövar sexuella praktiker med kvinnliga, feminina kroppar.

På grund av den förväntade koherensen tolkas en 'man' som 'homosexuell' om hen inte beter sig på ett 'maskulint' kodat sätt och som 'icke-maskulint' om hen (också) begär och/eller har sexuella relationer med 'icke-kvinnliga' kroppar och/eller 'icke-feminina' personer. Att

⁵⁴ Butler 1988, s. 519.

⁵⁵ Butler 2011, s. 178.

⁵⁶ Butler 1988, s. 519.

⁵⁷ Jfr. Butler 1988, s. 528.

⁵⁸ Jfr. Butler 2011, s. 70.

⁵⁹ Judith Butler, *Gender Trouble. Feminism and the Subversion of Identity*, Routledge Classics, London och New York: Routledge 2015 [1990], s. 191.

⁶⁰ Jfr. Paula-Irene Villa, *Judith Butler. Eine Einführung*, 2:a uppl., Campus Studium, Frankfurt am Main: Campus Verlag 2012, s. 70.

⁶¹ Butler 2015, s. 59–61.

⁶² Butler 2015, s. 24.

⁶³ Butler 2015, s. 24.

⁶⁴ Butler 2011, s. 170.

⁶⁵ Butler 2015, s. 74.

både femininitet och manlig homosexualitet associeras med avmakt kan motivera män till att framställa sig själva på ett sådant sätt som garanterar att de tolkas som maskulina och heterosexuella.⁶⁶ Man skulle kunna anta att lesbiska identiteter och maskulina kvinnor därför tillskrivs mer makt än heterosexuella, feminina kvinnor.⁶⁷ Men enligt Butler förutsätts koherens även för att en identitet erkänns som *intelligibel* ("intelligible"), det vill säga att den betraktas som meningsfull, stabil och legitim. Alla som misslyckas att leva upp till en iakttagen koherens mellan genus och kön sanktioneras.⁶⁸ Vilka genusuttryck som anses som legitima och vilka som är förbjudna lär sig individerna i sociala sammanhang: ett framförande som inte tolkas som intelligibel framkallar negativa reaktioner, det vill säga den provocerar irritation, förolämpning, avvisanden eller något liknande bland medmänniskorna.⁶⁹ Att ens genusuttryck och legitimering beror på andras iakttagelse och godkännande innebär dock att man kan anpassa sitt uppförande enligt andras villkor för att bli accepterad. Individer vars intelligibilitet är ifrågasatt kan därför bidra till att de iakttas som koherenta genom att uttala sig om sitt genus och sitt kön och avgränsa sig från avvikande identiteter på ett överdrivet sätt.⁷⁰

Diskurser som skapar genusnormer är dock ofta inte isolerade utan överlappar med andra politiska maktdiskurser så att ett subjekt skapas och förtrycks från olika håll.⁷¹ Visserligen är tillkommandet av karaktärsdrag som klass eller etnicitet inte helt jämförbart med genus. Men många sådana diskurser fungerar enligt liknande principer och har liknande mål. Som Mara Vivero Vigoya (2015) påpekar bygger även andra sociokulturella kategorier på biologiska diskurser som upprätthåller idén av en naturlig differens för att legitimera skillnader och en makt-obalans.⁷² Dessutom producerar språkliga praktiker som *othering* enligt Gayatri Chakravorty Spivak (1985) också en ojämlik dualitet – ett komplext, autonomt själv och en underordnad, homogen annan. Det syftar till att tillskriva en subjektivitet respektive objektivitet och därmed att upprätthålla en maktoabalans.⁷³ Om jag fokuserar på ungdoms- och

⁶⁶ Butler 2015, s. 68–69.

⁶⁷ Butler (2015) spekulerar om "the woman in masquerade [den som nekar till ett feminint framträdande] wishes for masculinity in order to engage in public discourse with men and as a man as part of a male homoerotic exchange" (s. 70).

⁶⁸ Butler 2015, s. 23.

⁶⁹ Butler, "Performative Acts and Gender Constitution. An Essay in Phenomenology and Feminist Theory", 525.

⁷⁰ Jfr. Nikki Wedgewood och R. W. Connell, "Männlichkeitsforschung. Männer und Männlichkeiten im internationalen Forschungskontext", i *Handbuch Frauen- und Geschlechterforschung. Theorie, Methoden, Empirie*, red. Ruth Becker, Geschlecht und Gesellschaft, Wiesbaden: VS Verlag 2010, s. 117; jfr. Eve Kosofsky Sedgwick, *Between Men. English Literature and Male Homosocial Desire*, New York: Columbia University Press 1985, s. 1–2.

⁷¹ Jfr. Brittney Cooper, "Intersectionality", i *The Oxford Handbook of Feminist Theory*, red. Lisa Disch och Mary Hawkesworth, Oxford: Oxford University Press 2015, s. 385–387.

⁷² Vigoya 2015, s. 854–856.

⁷³ Gayatri Chakravorty Spivak, "The Rani of Sirmur. An Essay in Reading the Archives", *History and Theory*, vol. 24, nr. 3, 1985: s. 247–272.

genusrelaterade normer och identitetsbaserat förtryck går det alltså knappt att förbise parallellt pågående maktdiskurser.

2.2 Makt och identitet i relation till dryckesnormer

Individer får sina handlingsmöjligheter alltså i linje med sin identitet av sociala diskurser som konstitueras av repeterade språkliga och icke-språkliga uttalanden, det vill säga gester, beteenden och uttryck. Dessa diskurser skapar, både på en stor samhällsnivå och inom många delgrupper, normer som reproducerar sociokulturella identitetskategorier samt en inskriven makthierarki. Hur medverkar då alkohol och drickande en individs identifiering, positionering och handlingsutrymme?

Som redan antytts finns det diskurser kring alkoholdrickande, alltså språkliga uttalanden och beteendemönster som relaterar till alkohol och skapar vissa normativa dryckesförväntningar. Dessa talakter etablerar vem som ska eller inte behöver dricka, i vilka kontexter och med vilket syfte drickande förväntas samt vilka beteenden och relationer till drickande som är accepterade. Eftersom varje person som är involverad i en diskurs om drickande också upplevs och tillskrivs en viss identitet interagerar dryckesnormer med identitetsnormer. Konkret antar jag att attityder mot drickande och dryckesvanor associeras med särskilda identitetsvariabler, alltså med ett särskilt genus eller med en ungdomsrelaterad förväntning. Om ens uppförande godkänns av andra kan en individ upprätthålla eller förbättra sin sociala position och därmed få ytterligare möjligheter att påverka andra och förverkliga sina intentioner. Ett slags framförande kan dock kosta handlingsmöjligheter ifall den motsäger ens personlighet eller innebär stora risker.⁷⁴ Individen kan dock validera dessa förluster som investering.

Samtidigt antar jag att individer kan förhålla sig till drickandet och diskursen kring alkohol på ett visst sätt för att bekämpa ett identitetsbaserat förtryck även om denna avmakt inte först och främst resulterar ur dryckesvanorna. En strategi kan då vara att använda sig av ett särskilt kapital. Som Boike Rehbein och Gernot Saalmann (2014) utpekar har termen historiskt relaterats till en ekonomisk enhet som avkastar en produkt som är utbytbar mot pengar. Begreppet utvidgades dock, framför allt av Pierre Bourdieu, till en social kategori i olika kontexter: ett kapital kan användas inom sociala interaktioner som syftar till att man erhåller eller förbättrar den egna maktpositionen. Till exempel kan en viss kunskap som man har tillskanskat sig betraktas som kulturellt kapital eller ett nätverk av kontakter till andra individer

⁷⁴ Enligt Glomb (2008) är en personlig identitet som är relativ och föränderlig inte samma sak som en personlighet anses vara ens verkliga, stabila kärna (s. 306–307).

och grupper som socialt kapital. Kapitalet är då ett instrument som kan användas flera gånger och som därvid även kan utvidgas. Dess inflytelse bestämmer sig ur individens position och handlingsutrymme i fältet, som Bourdieu betecknar ett socialt nätverk, såväl som ur dess subjektiva värde som det får tillskrivas.⁷⁵ Bredvid kunskapen om drickrelaterade identitetsnormers tillkomst kan en dryckespotens, varmed jag menar ens förmåga att dricka och tåla mycket alkohol, eller en tillgång till alkohol räknas som kapital.

⁷⁵ Boike Rehbein och Gernot Saalman, "Kapital (capital)", i *Bourdieu-Handbuch. Leben – Werk – Wirken*, red. Gerhard Fröhlich och Boike Rehbein, Stuttgart & Weimar: Verlag J. B. Metzler 2014, s. 134–140.

3 Ungdomskaraktärers påverkan av dryckesnormer

3.1 Dominerande dryckesnormer i samtida ungdomsberättelser

3.1.1 Ungdomligt drickande

Samtida skandinaviska ungdomsberättelser representerar samhällets förväntning kring ungdomligt drickande på olika sätt. Normen reproduceras inte bara genom framställningar av drickande och festande ungdomar jämte drick lekar, skålrundor och hejaramsor. Den bekräftas även genom undantag som delvis ifrågasätts inom historien.

Generellt presenteras drickandet dock i nästan hela det undersökta materialet⁷⁶ som en självklarhet, i *Salsa* är det till exempel knappt omdebatterat: när Uma, en av seriens protagonister, firar nyår med sina vänner Vigga, Kaya, Ronja, Lærke och Me verkar alla att dricka. De dansar med sin dricka i handen eller samlas för snapsrundor utan att det kommenteras. Det förekommer några få undantag, till exempel Kayas hånande reaktion på Ronjas utförliga sexuella erfarenhetsberättelser ("Du er så fuld. [...] Jeg mener det.")⁷⁷ eller Lærkes erkännande att hon och hennes nyårsdejt drack en hel falska champagne under samlaget.⁷⁸ Härmed bekräftas inte bara idén att det är helt vanligt att dricka som ungdom; snarare kopplas drickandet till en känsla av ledighet något som skapar en positiv association. De konstaterandena är därmed även performativa talakter: de uppför ungdomen som en tid som kännetecknas av en frihetsdrift som alkohol är en viktig del av. Ungdomarnas beteenden är liknande på andra kalas som berättas senare i seriens gång.

Förväntan att unga dricker framhävs dock genom att den yttras och ungdomar motiveras till att dricka: i den norska tv- och webbserien *I9* bjuds protagonisten Aisha, som växt upp i en muslimsk familj och med vänner som inte förtär alkohol, hem till sin kollega Chanel för att avsluta arbetsdagen över ett glas. Channels entusiasm förtydligas av att hon förutsätter att Aisha dricker. Trots att Aisha verkar skeptisk i början dricker hon sedan med Chanel och hennes vänner Liya och Emilio, och hon erbjuds en dryck till efter ett längre samtal om hennes hjärtesorg. Aisha tackar nej, men Liya försöker att motivera henne för att överkomma sina

⁷⁶ Visserligen finns undantag i romaner som inte ingår i den här forskningskorpussen. I Pernille Nederlands *Den som flasken peger på* (2022), till exempel, beskrivs inga drickande ungdomar alls, trots alkohol som genomgående tematik (Pernille Nederland, *Den som flasken peger på*, Köpenhamn: Gyldendal 2022). *Sceneskifte* (2023) av Kari Mathilde Hestad framställer drickande som undantag och enbart i samband med omoraliska beteenden (Kari Mathilde Hestad, *Sceneskifte*, Oslo: Det Norske Samlaget 2023). Sådana exempel har jag valt bort eftersom de verkar förekomma mindre ofta. Mitt syfte är dessutom att analysera verken som reproducerar den sociokulturella förväntningen att ungdomar dricker.

⁷⁷ *Salsa*, Säsong I/Avsnitt 1 (20:00–20:18), DR TV, 2022-06-03 [tv-serie]; Den här meningen är hämtad från talet eftersom den inte finns med i undertexterna.

⁷⁸ *Salsa*, 2022, avs. 1 (27:19–27:57).

bekymmer ("Du trenger en ass. Vi har alle vært der").⁷⁹ Eftersom scenen tar slut går det inte att säga om Aisha dricker mer eller om hennes val att avstå respekteras. Men i alla fall gestaltas en föreställning om alkohol som ett medel till att dricka bort ungdomsrelaterade sorger, dessutom tillsammans, för att nå en med ungdomstiden associerade bekymmerfrihet.

Normen bekräftas dessutom av tydliga undantag: i *Salsa* dricker Umas syster Victoria för mycket efter att hon träffade sin expojkvän på nyårsfesten vilket triggar minnen om hennes depression. Som följd av att hon blir bakfull bestämmer hon sig för att avstå från alkohol en tid. Att nykterism inte är normen tydliggörs när hennes kollega Noah som vet om hennes "nul-alkohol-projekt" ändå frågar om de ska gå ut och ta en öl tillsammans. Först efter att hon påmint honom om sin avhållsamhet föreslår han att ta ett alkoholfritt alternativ istället.⁸⁰ När han bjuder med henne hem till en fest i sin lägenhet senare på kvällen uppger Victoria dock sin avsikt kommentarslöst: Noahs flickvän Anemone som möter Victoria för första gången erbjuder henne direkt en cocktail – som hon tackar ja till.⁸¹ Det går inte att säga om hon hade blivit övertalad till att ta en dryck ifall hon hade tackat nej. Men eftersom Noah har klargjort att alkoholfria drycker är lika bra tycks det osannolikt att Victoria känner en press till att ta cocktailen i alla fall. Framför allt visar Anemones erbjudande att hon förutsätter att Victoria dricker alkohol, att det alltså är normen. Det som Victoria verkar vilja undgå är en förklaring kring varför hon avviker därifrån. Eftersom hennes "nul-alkohol-projekt" inte tas upp mer tystnar nykterheten som alternativ – och normen bekräftas.

Drickande förutsätts också i *Bekymringsangst*. Protagonisten Sienna som kämpar mot en allmän ångeststörning tar avstånd från alkohol på grund av sjukdomen. Men förutom hennes föräldrar och hennes bästa vän Lea känner ingen till hennes hälsotillstånd. Till en fest på stranden tar hon därför rosévin med sig, men hon låtsas bara att dricka "för att passe ind".⁸² I motsats till Victoria i *Salsa* tackar hon dock inte ja till något alkoholhaltigt: när Simon som hon flirtar med erbjuder en öl säger hon ärligt att hon inte dricker. Både erbjudandet och Simons efterföljande fråga om hon inte alls brukar dricka visar att Siennas beteende varken är vanligt eller förväntat. Att de två byter ämne efter hennes bekräftelse istället för att fördjupa sig i samtalet och att Sienna inte behöver motivera sin nykterhet tydliggör att den inte sanktioneras. Acceptansen leder dock inte till en likställning med drickandet: med sitt ovanliga beteende hör Sienna ändå till en minoritet och inte till normen vilket förstärks genom att hon försöker dölja

⁷⁹ 19, Avsnitt 4 (04:30–10:09), NRK TV, 2021-04-28 [tv-serie]; hämtad från undertexterna.

⁸⁰ *Salsa*, Säsong I/Avsnitt 4 (04:47 – 05:24), DR TV, 2022-06-10 [tv-serie].

⁸¹ *Salsa*, 2022, avs. 4 (09:53–09:59).

⁸² Christina Bonde, *Angst #3. Bekymringsangst. Siennas historie*, Angst, Sorø: Tellerup 2021, 16–17%.

att hon inte dricker. Hennes syn påverkar inte den interna diskursen heller: som jag-berättare förklarar hon sin självvalda nykterhet för läsarna bland annat genom att validera andras beteenden och identifiera negativa exemplen. Mia, den populäraste tjejen i klassen som alltid initierar fester, beskriver hon som "wasted" efter att hon redan druckit en hel del och lägger till att hon själv "gruede for at blive fuld og miste kontrollen ligesom dem [Mia och en annan flicka]." ⁸³ Uppenbarligen roar sig Mia oavsett, möjligtvis även därför att hon iakttar att hon hör till normen. För när hon senare i berättelsen håller en fest hemma erbjuder hon Sienna en alkoholhaltig dryck och "smilede triumferende" när Sienna helt oförväntat tackar ja. Hennes val att dricka är antagligen en reaktion mot hennes växande sorg och dåliga humör; eftersom hennes nykterhet inte hjälper henne att hantera känslorna väljer hon nu ett annat alternativ för att förbättra sitt tillstånd. Siennas nära vän Emilie försökte att förklara för Mia att Sienna inte brukar dricka, men trots att hon verkar ana att det inte är en bra idé ingriper hon inte, förmodligen även hindrat av Mias reaktion. ⁸⁴ Med sin triumferande leende betonar hon nämligen att det var hon och hennes attityd mot alkohol som blivit godkänd. Hon förtydligar även att hennes förväntningar stämde: Sienna ifrågasatte inte normen som Mia bekräftar utan agerar enligt den likaså. Världens mimiska gensvar kan dock även innebära att hon lyckades övertyga Sienna att bete sig på ett annat sätt. Hennes självsäkerhet stöds visserligen av hennes sociala status, men beteendet hon pläderar för är inte svårt att övertyga folk om då att dricka redan är mycket mer populärt och vanligare än att stanna nykter.

Normen synliggörs ännu mer när undantaget ifrågasätts aktivt. Både Victorias, Aishas och Siennas val är (mer eller mindre) deras egna, de tvingas inte till att dricka. Nadine i *Festen II* behöver inte heller göra det, men hon trugas till att aktivt försvara sig. Serien handlar om en grupp elever i gymnasieåldern i Malmö vars öden möts när de snärjas i en (ännu inte fullständigt utredd) skottlossning på en fest i första säsongen. I det inledande avsnittet av fortsättningen träffas Nadine och hennes vänner Dessi och Zafirah samt Zafirahs pojkvän Aasim och dess vän Tony i en park för att förfesta. När Dessi börjar att utdela alkoholhaltiga drycker säger Nadine att hon har vatten med sig. Dessi och de andra accepterar dock inte hennes beslut:

Dessi: Kom igen!

Aasim: Ska du inte dricka?

Dessi: Du kan inte dricka vatten! [...]

⁸³ Bonde 2021, 16–17%.

⁸⁴ Bonde 2021, 69%.

Tony: Dricker du inte någonting alls?

Nadine: Nämen, jag tycker det är inte gott.

[De andra motsäger, men Nadine ler och skakar på huvudet.]

Nadine: Det är inte gott.

Tony: Vadå, varför dricker du inte?

Nadine: Jag vill inte tappa hjärnceller, jag måste ha alla mina hjärnceller kvar.⁸⁵

Dessi, Aasim och Tony försöker att övertyga Nadine att ändra sig eftersom de inte verkar kunna relatera till hennes beslut. Dessis nedvärderande kommentar till Nadines alternativdryck och Tonys efterfrågor som nödgar Nadine att försvara sig utpekar hennes beteende som normbrytande. Med hennes motivering bidrar hon även själv till en stigmatisering av sina dryckesvanor: hon rättfärdigar sin avhållsamhet med sitt förnuft och sin ambition att upprätthålla sin kognitiva förmåga. Till skillnad från de andra är hon därmed inte fri, hon styrs av ett socialt prestationskrav som hon önskar att leva upp till, och tillåts inte att känna den glädjen som de andra verkar att känna när de dricker. Hela samtalet framställer nykterhet som onormalt för ungdomligt beteende eftersom det inte leder till frihet, det eftersträvangsvärda godset som tjänar som ungas kollektiva identifieringskaraktärsdrag. Nykterheten kvalificerar därmed inte till att bli godkänd som ungdom.

Trots att det är tillåtet att inte dricka och att nykterheten inte sanktioneras i de hittills nämnda exemplen får man fråga om valet att avstå är ett uttryck för en identitetskris: som Bakken, Sandøy och Sandberg härleder av sitt empiriska stickprovs uttalanden valideras nykterhet bland unga som ”a radical alternative [...] or as a sign of lacking ’a stable identity’”.⁸⁶ Visst förklaras Victorias och Siennas osäkra förhållanden till drickande med deras psykiska ohälsa som må påverka deras självsäkerhet. Om de är de enda som har erfarenhet av depression och ångest har de ingen som de kan identifiera sig med. Aisha är tydligen också den enda i den nya gruppen som är invand med att avstå från alkohol genom sin religion och den kulturen hon är uppvuxen i. Men hon börjar att dricka ändå. Och fastän Nadine framställs som den enda särskilt ambitiösa och disciplinerade eleven får man ifrågasätta om detta karaktärsdrag leder till en identitetskris.

Hennes osäkra relation till alkohol förklaras helst med en annan orsak: Nadine är barnet till en nykter alkoholist. I seriens början har hon inte haft någon kontakt till sin mor på många år; hennes disciplin och kontroll på sig själv är möjligtvis en mekanism för att förtränga denna förlust och samtidigt ett försök till att inte bli som henne. Hon går även till en psykolog, men

⁸⁵ *Festen*, Säsong II/Avsnitt 1 (14:03–14:23), SVTplay, 2020-02-21 [tv-serie]; min transkription.

⁸⁶ Bakken, Sandøy och Sandberg 2017, s. 1382.

varken det eller mamman har hon berättat om för sina vänner. Det är ett karaktärsdrag som Nadine är ensam med. Visst får man argumentera för att hon därför har en instabil identitet, även om det verkar vara mer sannolikt att hennes negativa erfarenheter med alkohol motiverar hennes nykterhet. Det är dock inget återkommande mönster: Simon i *Young Royals* är också barn till en far som är alkoholist och är själv nykterist, men hans syster Sara brukar dricka alkohol.⁸⁷ Och det gör även Oda, huvudfiguren i *Eg blir her* vars far också är alkoholist. Hennes pappas dryckesvanor är dock ingen hemlighet: i deras hemby är han känd som en kaotisk konstnär som tillbringar sina dagar med att dricka och som driver en ”hobbypub” för turister istället för att förvärvsarbeta.⁸⁸ Trots att jag-berättaren beskriver sin pappa som en öppen och varmhjärtad person är hon bekymrad, hon vet att hans konsumtion av alkohol inte alls är hälsosam.⁸⁹ Men något som påverkar henne delvis till en ännu större grad är andras syn på hennes far: på en bålfest på stranden hör hon en ung man prata om ”den snåle konstnären”,⁹⁰ och Daniel, en ung kille som Oda förälskar sig i, uttalar även den allmänna synen som många verkar att ha: han betecknar fadern som en ”deprimert drankar.”⁹¹ Pappan utpekas som en utböling, och det är därmed även hans dotter. Till skillnad från Nadine eller Simon väljer Oda ändå att dricka för att visa sin identifiering med de andra, ’normala’ ungdomar och – paradoxalt – uttrycka sitt avstånd från alkoholismen. En förälder som är alkoholist förklarar alltså möjligtvis en ung karaktärs osäkra förhållande till alkohol, men inte nödvändigtvis en nykterhet som därför inte bara uttrycker en instabil identitet heller.

Som exemplen visar definieras drickande som någonting vanligt och speciellt för ungdomen, som en avgränsning till andra åldersgrupper. Medan Odas fars drickande valideras som negativt är det tillåtet för henne och hennes vänner att dricka. Och att Nadine inte berättar om sin mamma uttrycker att hennes alkoholkonsumtion betraktas som problem. Det är klart att alkoholism är en sjukdom – men så här förstår det kanske inte unga, eller framför allt inte de som drabbas. På ett möte med sin mor berättar Nadine att hon gjordes narr av i skolan eftersom hennes ”mamma var en alkis”. Modern ber om ursäkt och erkänner att hon var ”en hemsk mamma”, men Nadine förlåter inte: ”Vad du ens säger så var det ändå ditt val. I jävla dryck framför ditt eget barn. Så fucking svagt!”⁹² Oberoende om Nadine förstår att modern var sjuk kan hon inte anta ursäkten eftersom hon tillskriver hela ansvaret, även för hennes exkludering, till henne. För henne var det mammans aktiva val att dricka, berusa sig och tappa kontrollen, något som inte förväntas

⁸⁷ *Young Royals*, 2021, avs. 1.

⁸⁸ Ann Helen Kolås Ingebrigtsen, *Eg blir her*, Oslo: Det Norske Samlaget 2022, s. 14.

⁸⁹ Ingebrigtsen, 13–17.

⁹⁰ Ingebrigtsen, 24.

⁹¹ Ingebrigtsen, 30.

⁹² *Festen*, Säsong II/Avsnitt 4 (07:15 – 11:23), SVTplay, 2020-02-28 [tv-serie].

av en vuxen. Samtidigt ogillas särskilt unga ungdomars drickande likaså: på en fest på ungdomsgården där Victoria och Noah i *Salsa* jobbar tar Victoria spriten ifrån de festande tonåringarna.⁹³ Det häntyder å ena sidan på att just olagligheten av drickandet mellan barndomen och vuxenlivet utmärker identifieringen i det här särskilda gränslandet. Å andra sidan visar det att detta tillsynes laglösa mellanrum samt rätten till att vara okontrollerad beviljas bara dem som man själv vill identifiera sig med. För de firande är Victoria en sträng och till och med brackig vuxen, medan de i Victorias ögon är barn som behöver skyddas. Drickande som identifieringskriterium för ungdomar beror då också på en subjektiv, åldersrelaterad definition av denna grupp.

Drickande betraktas alltså som en norm för 'normala' ungdomar, framför allt eftersom regelbrott och uppror, avgränsning från barn och vuxna, tillåten kontrollförlust och frihetsdrift tjänar som karaktärsdrag för att skapa en grupprelaterad ungdomsidentitet. Men tydligen finns det olika dryckesvanor, vilket inte enbart förklaras med en identitets tillskrivna stabilitetsgrad. Snarast hänger både ens förhållande till alkohol och identifikationsmöjligheter ihop med andra sociala identitetskategorier som genus och relaterade dryckesnormer.

3.1.2 Genusrelaterat drickande

Om man nu tittar närmare på genusrelaterat drickande är det iögonfallande att avhållsamhet inte heller kan kopplas till en förment instabilitet när det gäller genus. Till exempel kan man argumentera att queera personer i heteronormativa miljöer har en instabil identitet om de inte kan identifiera sig med någon annan. Det skulle gälla protagonisterna i *Himlabrand* (Ánte), *En af drengene* (Lau), *Young Royals* (Wille) och *Dette blir mellom oss* (Felix) som alla fyra inte är öppna med sin queerness i berättelsens början. Men dryckesbeteendena är olika: medan Ánte och Lau inte brukar dricka gör Wille och Felix absolut det. Självklart kan det bero på personliga preferenser. Men eftersom vissa dryckesmönster kan enligt sociologen Alexandra Bogren (2014) associeras med särskilda identitetsuttryck ingår drickande och avhållsamhet i sociokulturella diskurser som skapar bland annat genusnormer. Därför kan även den sociala identiteten man själv känner sig relaterad till påverka ens dryckesvanor.⁹⁴ Frågan är då vilka genusrelaterade dryckesnormer som är etablerade eller omdiskuterade i berättelserna. Jag antar nämligen att Ántes, Laus, Willes och Felix relation till alkohol även beror på de dominerande föreställningar av maskulinitet som kopplas till drickande. Eftersom maskulinitet traditionellt

⁹³ *Salsa*, Säsong I/Avsnitt 3 (12:12–14:39), DR TV, 2022-06-03 [tv-serie].

⁹⁴ Bogren 2014, s. 359.

tillskrivs mer makt än femininitet ska jag även undersöka hurdan maskulint drickande påverkar feminint drickande.

3.1.2.1 Maskulint kodade dryckesvanor

Som sociologen Kateřina Lojdová (2020), som genomförde en studie bland ungdomar i Tjeckien, påpekar förväntas män traditionellt att (kunna) dricka mycket alkohol,⁹⁵ i alla fall mer än kvinnor.⁹⁶ Den här normen ger sig uttryck bland annat i homosociala situationer liksom i maskulina skolaktivitetsgrupper. Sociologiska studier som undersöker det empiriska sammanhanget mellan maskulinitet och *fraternity drinking* (drickande i brödraskap) som sociologen Adam M. McCready (2018) refererar till visar att alkoholkonsumtionen inom sådana enbart manliga grupper oftast är stor. Ofta kännetecknas brödraskap på (amerikanska) universitet av hegemoniala maskulinitetsnormer, alltså traditionella, stereotypiska, binära rollfördelningar och främjar misogyna och homofobiska beteenden och attityder. Drickande tjänas här som uttryck för maskulint kodade karaktärsdrag som styrka och riskbenägenhet.⁹⁷

Sådana former av brödraskapsdrickande framställs explicit i *Young Royals*. Efter sin äldre brors plötsliga död – varmed han blir kronprins av Sverige – erbjuds protagonisten Wille dess plats i ”Sällskapet”, en hemlig grupp bland eleverna där bara förstfödda manliga personer från adliga familjer får vara med.⁹⁸ Bortsett från den implicerade maktobalansen mellan sociala klasser kännetecknas och definieras gruppen alltså av sina medlemmars kön och plats i syskonskaran. Den reproducerar därmed en traditionell, hierarkisk binäritet som även ska speglas i genusuppförandena. Gruppidentiteten och grupp känslan formas ännu mer i gemensamma aktiviteter: Willes introduktion till Sällskapet firas med kortspel och dricklekar där medlemmarna pratar bland annat om sina ägodelar och sin status som adliga (jfr. fig. 1). Diskursivt konstruerar de en gemensamhet som skiljer dem från andra och skapar därmed en samhörighetskänsla. Den stärks dessutom av det kollektiva drickandet och berusandet därför att de gemensamt genomgår en kroppslig och mental tillståndsförändring. Eftersom deras gruppidentitet inte bara bygger på medlemmarnas socioekonomiska överlägsenhet utan även på deras manlighet förstärker drickandet även deras kollektiva genus. Alla egenskaper som de som

⁹⁵ Kateřina Lojdová, ”Drinking Stories of Emerging Adults”, *Narrative Inquiry*, vol. 30, nr. 1, 2020: s. 115.

⁹⁶ Lojdová 2020, s. 106.

⁹⁷ McCready kritiserar dock att *fraternity drinking* helst associeras med vita män med hög socioekonomiska status så att tidigare forskningsresultat inte nödvändigtvis kan överföras till andra grupper; Adam M. McCready, ”Relationships Between Collective Fraternity Chapter Masculine Norm Climates and the Alcohol Consumption of Fraternity Men”, *Psychology of Men & Masculinities*, vol. 20, nr. 4, 2018: s. 478–480.

⁹⁸ *Young Royals*, Säsong 1/Avsnitt 4 (30:35–35:20), Netflix, 2021-07-01.

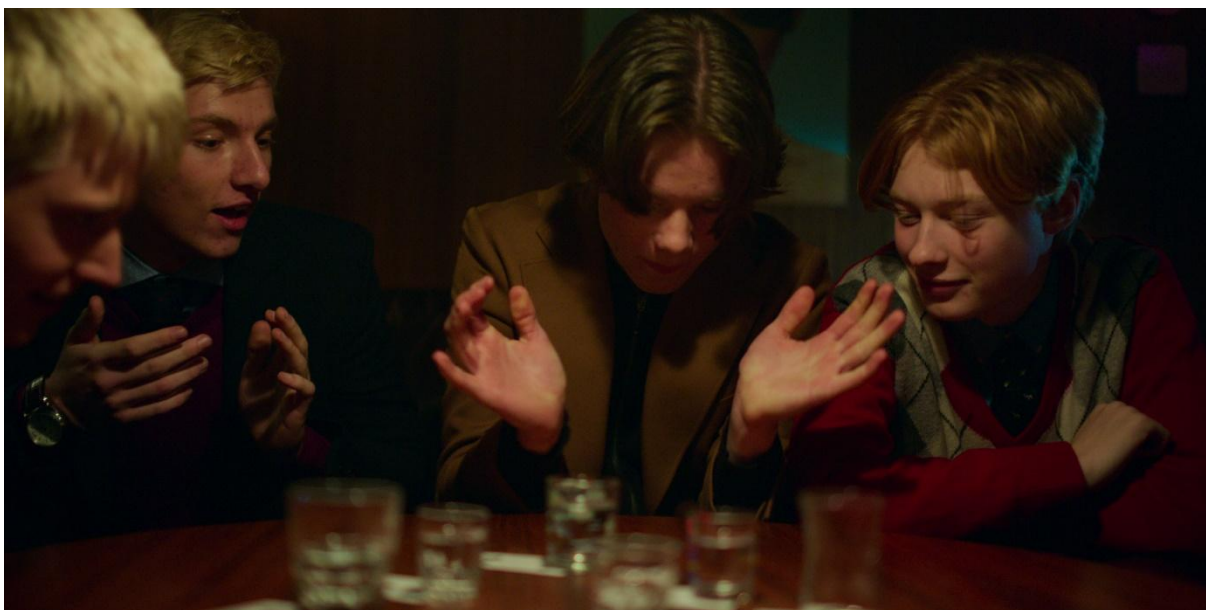

Fig. 1. När Wille (Edvin Ryding, m.) introduceras till "Sällskapet" spelar gruppen en dricklek. Han har precis kastat en tärning. Rojda Sekersöz (regissör), Marek Wieser (fotograf), *Young Royals*, 2021. © Netflix

grupp definierar sig med kopplas till en sociopolitisk maktfördel, så att drickande som symboliskt uttryck av deras sociala status och maskulinitet också framställer en potensakt.

Det är klart att denna form av festande är ett undantag – inte allt maskulint kodat drickande associeras också med en socioekonomisk överlägsenhet. I *En af drengene* till exempel är klassdimensionen helt annorlunda: serien handlar om en grupp pojkar från den fiktiva småstaden Lille Søndre Mølle där alla unga män som slutat folkskolan går på "Årets mandetur", ett ferieläger där de ska "teste, om de er rigtige mænd."⁹⁹ I fokus är Lau som är blyg och inte alls har lust till resan. Den enda som inte är intresserad heller är Aksel som har nyss flyttat från Köpenhamn. Aksels utseende står ut, han är den enda som har örhängen och färgat hår. Honom vill William, en kille som visar sig vara en inofficiell ledare bland pojkarna, avgränsa sig från: han tycker att Aksel ("københavnersvin")¹⁰⁰ uppför sig som bättre än alla andra och betar sig som en regelföljande moralpredikare. William och hans följare är däremot anarkiska, det är den starkares rätt som gäller; de iscensätter en kulturkamp mellan 'den woka storstadseliten' och 'det enkla folket' från landsbygden. Den formen av maskulinitet som de uppför och reproducerar kopplas därför ännu mer till kroppen och naturen, den är mindre kultiverad och grov istället. Det speglas även i deras dryckesbeteenden: de dricker inte ur fina spritglas utan ur ölburkar; de festar inte inne och med fina kavajer på utan ute i skogen och bär sin

⁹⁹ *En af drengene*, Avsnitt 1 (00:10–00:40), Viaplay, 2023-05-18 [tv-serie]; hämtad från undertexterna.

¹⁰⁰ *En af drengene*, Avsnitt 4 (09:43), Viaplay, 2023-05-18 [tv-serie]; hämtad från undertexterna.

Fig. 2. När Lau (Jonathan Meinert Pedersen, t.v.) dricker upp hejar William (Oliver Tikotzki, m.) och de andra pojkarna på honom. Teys Schucany (regissör), Philip Peng Rosenthal (fotograf), *En af drengene*, 2023. © Philip Peng Rosenthal, Apple Tree Productions

idrottsklädsel (fig. 2); de spelar inga kortspel när de dricker utan fotboll. Maskulinitet kopplas här till idrott och tävling och en form av naturlighet, renhet eller äkthet.¹⁰¹

Mindre grovt men också naturkopplat är det maskulina drickandet i *Dette blir mellom oss*. 17-årige Felix som är romanens protagonist går på ett gymnasium i Oslo dit han nyss flyttade med sin familj. Innan dess bodde de i Stavanger där Felix blev mobbad på grund av hans homosexuella begär. Efter att han inte haft några vänner i många år försöker han nu att hitta sociala kontakter i den nya skolan. Det tar faktiskt inte lång tid tills han börjar att hänga med Philip och Max från klassen. Första gången de tre tillbringar tid tillsammans utanför skolan åker de till Max familjs stuga, mitt i naturen. De sitter vid havet, dricker öl och badar sedan nakna.¹⁰² Drickande ingår i deras *male bonding*-process, de förenas i berusningen (fastän det inte beskrivs att de är särskilt berusade, mer att de är avslappnade) och genom deras gemensamma koppling till naturen, framför allt deras kroppsliga/könsliga 'natur'. Genom att länka den kulturella praktiken (drickande) till biologin (havet och manliga kroppar) bryts mot natur-kulturdualiteten så att båda aspekter förenas med sina motpoler: drickandet är en kulturell praktik och ett biologiskt behov, män är könsliga och sociokulturella enheter. Det binära genussystemet förstärks därmed.

¹⁰¹ *En af drengene*, Avsnitt 2 (08:33-10:03), Avsnitt 3 (05:29-14:39), Viaplay, 2023-05-18 [tv-serie].

¹⁰² Alexander Kielland Krag, *Dette blir mellom oss*, Oslo: Gyldendal 2020, s. 47.

Det blir tydligt att drickandet och manlighet även kopplas ihop av bådassociation med kroppslig styrka. I *Himlabrand* aktualiseras detta av huvudpersonen Ántes far. Ánte är enda barnet till en samisk renskötarfamilj utanför Jokkmokk, och hans pappa är väldigt stolt över hans renskötsel och hans del i det samiska kulturarvet. Han är säker på att Ánte ska ta över efter honom. Ánte vill egentligen det, men han är förälskad i sin bästa vän Erik, och eftersom han inte känner andra queera samer¹⁰³ vet han inte om han kommer att kunna leva upp till de förväntningarna som finns: att bygga en traditionell familj med klart separerade föräldraroller. Hans far vill dock förbereda sin efterträdare och förväntar sig stöd med kroppsliga arbeten. Efter en sådan gemensam aktivitet, som fungerar som *male bonding*, erbjuder fadern sin son en öl, som denne tackar nej till med hänvisning till sin omyndighet ("Jag är sexton"). Pappan försöker dock att vederlägga: "Och snart är du lika gammal som jag. [...] I nästa stund springer det runt små mini-Ántar här som kallar mig för áddjá [farfar]."¹⁰⁴ Fastän fadern inte tvingar Ánte till att dricka rättfärdigar han sitt erbjudande med Ántes ansvar och tänkta framtid som sin genealogiska efterträdare. Han förutsätter att de är likadana på grund av sina kön. Drickandet symboliserar härmed en förbundenhet mellan manliga individer, precis liksom deras kroppsliga arbetsförmåga. Samtidigt skapas manligheten och den implicerade binära maskuliniteten inte bara som raka motsatsen till kvinnlighet och femininitet utan även till pojkskapet: män är inga barn, de bär ett ansvar för familjen och till och med traditionen. Därmed upplöses visserligen en skillnad mellan ungdomligt och vuxet drickande, men det är ju Ántes fars perspektiv. Det som Ánte själv associerar är bortkopplingen från barndomen som tvingar till en identifikation inom det binära genussystemet med klardefinierade roller som härleds från en kroppslig dualitet.

Att drickförmåga räknas som en kroppslig styrka och därför kodas som maskulin¹⁰⁵ visas dock även hos unga och uppförs bland annat genom att berätta om ens upplevelser: på måndagen efter en fest pratar Ántes kompisar Juhán och Máhttu i skolan om att de fortfarande känner sig bakfulla.¹⁰⁶ Fastän deras erkännande av illamående kan tolkas som en kroppslig

¹⁰³ I förordet till *Queering Sápmi* (2013), resultatet av ett projekt som samlade berättelser av samer som identifierar sig som queera, skriver projektledarna och redaktörerna Elfrida Bergman och Sara Lindquist att kolonialiseringen har samerna tvungit till att skapa en resistent enhet. Minoriteter inom denna grupp har därför tystnat, och heteronormativa patriarkala traditioner har blivit upprätthållen; Elfrida Bergman och Sara Lindquist (red.), *Queering Sápmi. Samiska berättelser bortanför normen*, Umeå: Qub Förlag 2013.

¹⁰⁴ Moa Backe Åstot, *Himlabrand*, Stockholm: Rabén & Sjögren 2021, s. 23.

¹⁰⁵ I *Queering Sápmi* berättar en av projektdeltagarna att "[d]rickandet är definitivt kopplat till manlighet och identitet. Det är manligt att tåla mycket. Dricka länge. Dricka mycket." Han lägger till att han accepterades i sin sameby bland annat därför att han uppförde en maskulinitet genom sin alkoholkonsumtion (Bergman och Lindquist 2013, s. 157). Även om denna föreställning inte är särskilt samiskt synliggörs det kanske ännu mer därför att det inte finns många samer som lever öppet queert.

¹⁰⁶ Åstot 2021, s. 91.

svaghet framhäver de därmed orsaken: de drack mycket, men de överlevde och kan nu skratta om det. Denna framställning av egen styrka fungerar också därför att de vet att Ánte inte dricker alls, han kan inte bevisa om han är lika stark. I realiteten används sådana berättelser om alkoholrelaterade upplevelser ("drinking stories") enligt sociologerna Sébastien Tutenges och Sveinung Sandberg (2013) för att iscensätta och skapa en positiv identitet, framför allt när de berättas med stolthet.¹⁰⁷ De kan då även jämföras med berättelser om sexuella erfarenheter: som sociolingvisten Maria Ohlsson (2013) påpekar pratar särskilt män om sina (hetero)sexuella erfarenheter eller om kvinnokroppar inför andra för att bevisa sina egna heterosexuella begär. Enligt koherenslogiken framställer de alltså att de är maskulina.¹⁰⁸ Både dryckespotens och sexuell potens ger dem en känsla av makt, över sina och över andras kroppar. Ett liknande uppförande finns i *Young Royals* där eleverna brukar en ritual för att prata om (ruspåverkade) sexuella upplevelser på morgnarna efter en fest: i de könsseparerade matsalarna tvingas de som förmodas ha haft ett intimt möte att ställa sig på sin stol för att berätta för alla vad som hände.¹⁰⁹ I dessa homosociala kontexter där det bara pratas om heterosexuella upplevelser reproduceras koherenslogiken och föreställningen att alkoholkonsumtion leder till sexuella möten.

Manlig heterosexualitet som bevis av maskulinitet uppförs dock inte bara i retrospektiva berättelser i homosociala situationer utan tas in i heterosociala kontexter. Som McCready visar förväntas drickande minska hämningarna att interagera med kvinnor.¹¹⁰ Festen som Máhttu och Juhán i *Himlabrand* pratar om är Ánte också bjuden till, men han har inte riktigt lust. När festen redan har börjat och Ánte fortfarande är hemma får han "en suddig selfie" på Snapchat som ska motivera honom att hänga med: "Máhttu som visade tummen upp med en ölburk i andra handen och ett smygfoto av tre tjejer på andra sidan rummet."¹¹¹ Máhttu illustrerar sitt tillstånd – han kan inte ta en vass bild längre och har själv en suddig iakttagelse – som han godkänner eftersom han vågar nu att närma sig flickor, inte bara genom att ta hemliga bilder utan även fysiskt. I *Young Royals* impliceras det heterosexuella imperativet av de adliga familjetraditionerna som förutsätter och kräver heterosexuella samlevnadsformer. Kopplingen till drickandet tydliggörs innan Willes välkomstfest (när han inte är medlem i Sällskapet än): innan kalaset börjar säger Nils, en kompis till August som hjälper honom att organisera festen, att "det [kommer] fina

¹⁰⁷ Sébastien Tutenges och Sveinung Sandberg, "Intoxicating Stories. The Characteristics, Contexts and Implications of Drinking Stories Among Danish Youth", *International Journal of Drug Policy*, nr. 24, 2013: s. 538–544.

¹⁰⁸ Maria Ohlsson, "Språk och genus", i *Sociolingvistik*, red. Eva Sundgren, 2:a uppl., Stockholm: Liber 2013, s. 183–184.

¹⁰⁹ *Young Royals*, Säsong I/Avsnitt 2 (00:00–02:24), Netflix, 2021-07-01.

¹¹⁰ McCready 2018, s. 479–480.

¹¹¹ Åstot 2021, s. 81.

tjejer sen också.”¹¹² Han antyder att Wille ska ha möjligheten att interagera (sexuellt) med kvinnliga (och feminina) personer; han utgår från att festandet och drickandet slappnar av honom (och möjliga sexualpartner) så att det ska bli enklare att umgås. Drickande blir därmed till en del av en binär, heterosexuellt-associerat maskulint genusuppförande.

3.1.2.2 Feminint kodade dryckesvanor

Men vad innebär det maskulina drickandet samt upprätthållandet av det binära genussystemet och dess inskrivna makthierarki för de kvinnliga figurerna? I berättelserna om alkoholrelaterade händelser som Lojdová analyserar hävdar några kvinnor att de känner att de kan nå en mans position i samhället genom att dricka liksom män.¹¹³ Enligt Bogren har inom västerländska kontexter etablerats en idé om att ”women today attempt to drink ’like men’, but should know better.” Drickande är alltså ett brott mot feminint beteende något som hänger ihop med den andra dominerande föreställningen, nämligen att ”women naturally do not get drunk, party hard, or do ’crazy things’”. Hon argumenterar att berättelser om kvinnor som bryter mot dessa förväntningar ingår i en ”post-feminist discourse” som också innehåller ”consumption, pleasure, choice, and self-indulgence”.¹¹⁴ Postfeminina uttryck bryter enligt Mia Österlund (2017) mot de dominerande binära och hierarkiska framställningar av femininitet, till exempel androgyna uppföranden.¹¹⁵

Eftersom det maskulina drickandet kopplas till sexuell potens kan postfeminint drickande också tjäna till att uttrycka en sexuell emancipation.¹¹⁶ Att visa ens dryckespotens kan därför befria från repressiva genusförväntningar, bland annat sexuell avhållsamhet. Drickandet i *Salsa* ingår i Umas och hennes vännernas fria livsstil jämte deras sexuella möten. När de dricker pratar de om sina nyårslöften, bland annat att de ska använda appen ”Drift”, en plattform där man kan avtala sexuella möten och betygsätta sin sexualpartner därefter. Kaya säger till exempel att hon ska använda den för att belöna sig själv efter att ha jobbat hårt under det senaste året: ”Jeg skal også være et rovdyr nu.”¹¹⁷ Hon vill inte kontrollera sig längre utan leva enligt sina inre drifter. Eftersom hon betar sig på ett helst feminint kodat sätt (som hon klär sig med mera) kan den djuriska råheten som hon själv framkallar tolkas som *gurleskt*. Enligt Österlund refererar begreppet till ett uttryck som kombinerar stereotypisk femininitet med äckel, överdrift

¹¹² *Young Royals*, 2021, avs. 1 (34:08–34:12).

¹¹³ Lojdová 2020, s. 114–115.

¹¹⁴ Bogren 2014, s. 359.

¹¹⁵ Mia Österlund, ”Visionär flickskildring i den senmoderna ungdomsromanen”, i *Samtida svenska ungdomslitteratur. Analyser*, red. Åsa Warnqvist, Lund: Studentlitteratur 2017, s. 219–220.

¹¹⁶ Trites (2000) skriver att ”[s]exual potency is a common metaphor for empowerment” (s. 84).

¹¹⁷ *Salsa*, 2022, avs. 1 (20:37–20:48); hämtad från undertexterna.

och ”smolkighet”.¹¹⁸ Kaya leker med föreställningen att strävan efter att ha många sexuella kontakter kodas maskulint och snarare accepteras hos män. Genom att beteckna detta beteende som animalisk och önska att vara så här utan att vilja uppge sin femininitet ironiserar hon imperativet att kvinnor ska bete sig fint och män får leva hur de vill. Hon bryter mot förväntningarna och framhäver att genusnormerna är konstruerade. Samtidigt bortknippas drickandet som ingår i den fria levnadsstilen och som kopplar människor till naturen och gör dem till och med till djur, det vill säga primitiva, från ett enbart maskulint beteende.

Ändå är drickandet i *Salsa* bara ett symptom av postfeminin emancipation, snarare än ett medel till att nå detta mål. I *Festen II* dricker de kvinnliga figurerna inte heller för att sätta fart på sina sexuella frigörelser, men kopplingen mellan avslappning, flirtandet och lust är synligare. Säsongen inleds med en scen som utspelar sig ett år före den titelgivande festen och som berättar att Dessi och Aasim brukade ha sex utan förbindelse då och då innan Aasim blev ihop med Zafirah. De två är på ett party där de ligger med varandra, och de dricker både före och efter samlaget. Till slut säger Aasim att han tycker det inte svårt att förföra Dessi, något som hon också tycker om honom. Hon lägger till att de liknar varandra eftersom de båda vill ha sex utan känslor.¹¹⁹ Dessi framställer sig själv varken som den passivt förförda eller som femme fatale – hon möter Aasim i ögonhöjd för att självsäkert tillfredsställa sina sexuella drifter. Hon behöver inte dricka för att nå sina mål, men den direkta kopplingen av drickandet till samlaget, istället för ett samtal om sex, förtydligar alkoholens förväntade avslappnande effekt och symboliken av den fria, regellösa levnadsstilen. Att ruset blir till en frihetssymbol förtydligar Dessi ännu mer i parkscenen: hon inleder drickrundan och pratar sedan, efter att blivit frågat om det, om sin sexuella relation till Frans, en lågmäld fjärderingare. Fastän Dessi är kär i honom säger hon att hon bara ville ha sex. När Tony invänder att hon skulle ha legat med honom istället bejakar Dessi, tar en tår och smilar flirtigt.¹²⁰ Med drickandet uttrycker hon sin vilja att befria sig från vardagens regler och dyka ner i ett rus- och frihetstillstånd, lösgjort från konventioner, där hon kan leva enligt sina egna behov och begär. Hennes vardagsflykt bekräftas i ett montage efter ’förfesten’ i parken: Dessi följer gruppen som går genom en gata, hon ler och viftar med armarna. När hon stannar plötsligt ser de andra på henne: hon dricker upp sin dryck och kastar bort flaskan, och när gruppen fortsätter lägger hon armen om Tony som också ler flirtigt.¹²¹ I ruset sätter sig Dessi över allemansrätten och vuxnas regler och gör det offentliga rummet till

¹¹⁸ Österlund 2017, s. 220–221.

¹¹⁹ *Festen II*, 2020, avs. 1 (01:31–02:27).

¹²⁰ *Festen II*, 2020, avs. 1 (15:12–15:36).

¹²¹ *Festen II*, 2020, avs. 1 (16:26–16:37).

sitt eget.¹²² Både därmed och genom att få vännernas uppmärksamhet och krama Tony, istället för att bli kramad, uttrycker hon sin makt- och frihetskänsla. Som sagt behöver hon visserligen inte vara berusad för att vara autonom; ruset lyfter denna känsla bara på ett ännu högre plan.

Drickandet som symbol för feminin emancipation riktar sig även som en form av uppror mot vissa ideologier. Zafirah som också lever ett sexuellt självbestämt liv försöker till skillnad från Dessi inte bara att manifestera sin befrielse från samhällsliga konventioner, hon uttrycker till och med sitt motstånd mot sina konservativa och kontrollerande föräldrar. De godkänner varken om hon kommer hem från firandet efter midnatt eller att hon är ihop med Aasim som socialiserades i ett 'utsatt' område.¹²³ De är rädda att Zafirah som kvinna inte kan passa på sig själv och bestämmer därför slutligen att hon inte får ses med Aasim mer. Även om hon inte dricker eller visar sig berusad inför sina föräldrar uttrycker Zafirahs drickande en flykt från och en (sexuell) autonomi utanför en patriarkal, rasistisk och klassistisk institution. Därmed symboliserar drickandet en anti-auktoritär och progressiv ideologi och blir till och med politiskt.

Som uttryck för en postfeminin identitet, (sexuell) autonomi och protest mot könsbaserat förtryck kan kvinnors drickande alltså tolkas som svar på den traditionella associationen mellan drickande och antaget manlig, kroppslig styrka och därför brott mot den genusrelaterade makthierarkin.

3.1.3 Dryckesnormernas implicerade makt- och förtryckspotential

Möjligheten att uttrycka sitt genus och (därmed) tillskrivas makt genom att dricka sätter en viss press på figurerna. Då drickande anses som norm för manliga personer förväntas de att uppvisa sin dryckespotens och leva ut sina heterosexuella drifter i ruset för att bli uppfattad och accepterad som maskulin. Motsvarande riskerar en manlig figur som inte dricker eller tål att dricka, vare mycket eller alls, eller inte yttrar sitt heterosexuella begär i ruset att inte bli sedd som maskulin.¹²⁴ Till exempel tolkas Ántes frånvarande intresse för fester, förmodligen i linje

¹²² Jfr. Lydia Wistisen, "Urbant uppror i ungdomslitterära Stockholmsskildringar", i *Samtida svenska ungdomslitteratur. Analyser*, red. Åsa Warnqvist, Lund: Studentlitteratur 2017, s. 43–58.

¹²³ Han har faktiskt varit inblandad i kriminella strukturer som han i länge försökt att rymma men inte hittills lyckats – det vet dock Zafirahs föräldrar ingenting om, inte ens Zafirah har en aning att han fortfarande håller på med det.

¹²⁴ Som Jesper Wung-Sungs ungdomsroman *Det år sjæle slår smut* (2022) antyder dock finns accepterade undantag. Protagonisten Jonathan dricker inte (åtminstone i början) eftersom han vill bli professionell fotbollsspelare vilket kräver disciplinerad träning och fullständigt kroppslig hälsa. Vid olika tillfällen yttrar personer sin beundran för hans nykterhet som därför uttrycker en annan form av styrka (viljestyrka). Hans förnuft och kontroll över kroppen valideras som ännu högre (eller åtminstone lika viktigt) än drickförmågan. Relationen till manligheten (och därmed biologin) blir dock synligt då han syftar till att bevara sin (manliga) kroppsstyrka. Just på grund av kroppsuttrycken associeras fotboll och idrott dessutom traditionellt till en stor

med hans avhållsamhet, som ett saknande intresse för kvinnor¹²⁵ – han tillskrivs ingen intelligibilitet och därför mindre makt. Den traditionella föreställningen om en kongruens mellan maskulinitet, drickande och makt medför att icke-maskulina figurer tvingas till att maskuliniseras för att få makt. För kvinnliga figurer kan gurleska uppvisningar som framhäver feminint kodade uttryckssätt och lekar med genustillskrivningar visserligen tolkas som försök till motstånd. Men en orientering vid traditionellt maskulint kodade dryckesbeteenden tolkas som nyetablerad femininitetsnorm: för det första är förstås nykterhet ett undantag och inte värderas som ett uttryck av styrka; för det andra anses en strävan mot emancipation som ideal; och för det tredje länkas en befrielse från (sexuella) restriktioner till ett postfeminint drickande, jämte berusningen.¹²⁶ Då drickande värderas som *empowerment* ökar alltså även pressen på de unga kvinnliga figurerna att dricka.

Associationen mellan drickandet och makt ökar generellt alltså pressen på de unga figurerna att dricka. Utsträckningen beror dock på de egna intentionerna och maktbehoven såväl som relationen mellan de dominerande (genus)identiteterna och de inre känslorna och begären. Om man själv vill identifiera sig och bli iakttagen som (hegemoniskt) maskulin eller icke-traditionellt feminin är drickandet en möjlighet att uttrycka sig själv och ger makt genom att tillskriva den associerade maktpositionen. Genom att tillfredsställa begäret att uttrycka sitt 'verkliga' jag och leva fritt enligt de inre viljorna kan det därmed uppstå en känsla av makt över den egna individualiteten. Föreställningarna medför dock även möjligheter att utvidga ens maktposition om den identiteten som relaterar till ens personlighet tillskrivs mindre makt: som McCready påpekar får individer vars maskulinitet eller heterosexualitet ifrågasätts en chans att uppföra sig själv på ett överdrivet sätt.¹²⁷ Maskulint drickandet kan därmed distrahera från den drickandes icke-maskulint tolkade karaktärsdrag, inklusive icke-heterosexuella begär. Detsamma gäller en kvinnlig figur som inte iakttas som autonom. En önskad identitet kan

grad med maskulinitet. Jonathans avhållsamhet för hans professionella fotbollskarriärens skull (som väntas ge honom en ökad ekonomisk och symbolisk kapital) uppskattas därför också som ett uttryck för maskulinitet (Jesper Wung-Sung, *Det år sjæle slår smut*, Köpenhamn: Gyldendal 2022.). Att idrott och kroppens skydd accepteras som ursäkt för abstinens tydliggörs dessutom i *Bekymringsangst* (Simons frågor om Siennas nykterhet mynnar ut i ett samtal om löpande och disciplin) och i *Festen II* (Nadine försvarar sig med sin ambition och sina hjärnceller).

¹²⁵ Åstot 2021, s. 92–93; Åntes manliga kompisar exkluderar honom dock inte på grund av hans nykterhet, och hans bekant Hanna signalerar sitt sexuella intresse för honom trots att hon vet att han brukar vara nykter. Hanna dekonstruerar därmed den triangulära tillhörigheten av heterosexualitet, maskulinitet och drickande, men eftersom samtalet är mellan de två påverkar hon inte den dominerande interna diskursen (s. 86–87).

¹²⁶ Visserligen är de två motexemplen Sienna nämner i *Bekymringsangst* just kvinnliga figurer, men det mår bero på att hon har mer kontakt och bryr sig mer om hennes kvinnliga peers. Och även om därmed bara kvinnligt drickande ifrågasätts och utpekas som traditionellt oförväntat ingår denna kritik enbart in i ramdiskursen. I den interna diskursen firas särskilt Mia, förmodligen inte bara därför att det är hon som kan hålla fester och erbjuda sprit. Just att Sienna låtsas dricka visar att det här normbrottet uppskattas och belönas.

¹²⁷ McCready 2018, s. 479–480.

dessutom framföras i form av dryckes- och delvis relaterade sexberättelser. Någon som inte kan bete sig rent fysiskt enligt dryckesnormerna har alltså en chans att uppföra en identitet och en dryckespotens språkligt. När figurerna bara dricker, kanske utan att egentligen vilja det, för att uppnå dessa tillstånd eller om deras personligheter avviker från identiteterna de tillskrivs genom sitt självvalda drickande, kan deras framföranden tolkas som självförtryck. Om de associerade karaktärsdragen ger en högre maktposition eller möjligheten att uttrycka sig själv kan underordningen under dryckesnormerna betraktas som en investering.

En känsla av makt jämte handlingsmöjligheter uppstår dock inte bara genom ett förverkligande av sig själv eller en tillskriven hel-samhällelig maktposition utan är framför allt grupp- och situationsberoende. De undersökta ungdomsgrupperna struktureras av olika identitetsdiskurser, vilket innebär att imperativen varierar i styrka beroende på grupsituation såväl som klass-, etnisk eller stad-/ landsbygdidentitet. Men allmänt gäller: ju fler som godkänner en individ om dess upplevande till gruppnormerna belönas med acceptans, desto större är dess möjlighet att förverkliga sig själv och driva fram sina egna intentioner inom gruppen. Men för att få dessa chanser krävs det att en individ tar sig in och försvarar sin plats.

Bortsett från att bidra till gruppens kollektiva ungdoms- eller genusidentitetsuppförande kan kollektiva dryckespraktiker skapa en tillhörighetskänsla och därmed stärka gruppens gemenskap. Detta synliggörs i ett flertal exempel där en person börjar att skåla och alla andra stämmer in.¹²⁸ För Felix i *Dette blir mellom oss* möjliggör ett gemensamt drickande att komma andra närmare och mötas på ett vänskapligt plan. Men oavsett praktiken tillskrivs alkoholen en distansbrytande och förbindande effekt som förtydligas noggrant i *100 % äkta fejk*: protagonisten Mariam ”känner sig märkligt lätt” efter att ha tagit några klunkar ur en ölburk på en förfest.¹²⁹ Hon är på väg till sin första riktiga fest, innan hon flyttade till Stockholm hade hon nämligen inga vänner och mobbades bland annat för att vara tjock och ha en arabisk pappa. Nu, i sista året av högstadiet, erkänner hon sin chans att skaffa vänner genom att bli uppmärksammas av Madde, ”klassens drottning”.¹³⁰ Maddes intresse beror dock på att hon, liksom alla andra, tror att Mariam är fransk och inte arabisk – resultatet av ett missförstånd när hon presenterades till klassen som dock ger henne fler handlingsmöjligheter. Att hon dricker för mycket vid förfesten – eftersom hon inte känner till de gällande reglerna – skyller hon till exempel på sin oäkta franskhet och beröms med uppmärksamhet istället för att exkluderas. Att

¹²⁸ T.ex. *Salsa*, Säsong I/Avsnitt 6 (13:35–14:31), DR TV, 2022-06-17 [tv-serie]; *Young Royals*, 2021, avs. 1 (34:15–40:40); Ingebrigtsen 2022, s. 24–25.

¹²⁹ Sannah Salameh, *100 % äkta fejk*, Stockholm: Rabén & Sjögren 2021, s. 133.

¹³⁰ Salameh 2021, s. 17.

hon, sedan, dricker ännu mer och slappnar av¹³¹ kan bero på effekten alkoholen utlöser i henne. Samtidigt orsaks denna känsla kanske också av den förbundenheten till de andra hon iakttar när hon väl accepteras. Mariams tillhörighet till gruppen främjas inte enbart av drickandet, men det bidrar till att ta sig in och känna en gemenskap. Föreställningen om alkoholens gruppbildande effekt yttrar sig alltså i flera olika former och alstrar därmed hoppet att få grupptillträde och makt över ens identitet och intentioner genom att dricka.

Mariams exempel visar dock en ytterligare chans att ta sig in i en grupp genom alkohol, fastän utan att dricka: i slutet av skolåret gör klassen en resa till Paris där Mariam förväntas att hjälpa till som ett språkligt stöd – vilket hon ju inte kan. På en restaurang ber en av lärarna henne att beställa, och eftersom hon och servitören inte förstår varandra serverar han vin till alla. Hela klassen tror att Mariam lurade lärarna och uppskattar att hon skaffade alkohol till dem som omyndiga inte har möjlighet att göra detta. Även Oscar och Daniel som hör till Maddes vänkrets och kontinuerligt skämtar med Mariam verkar att ta henne på allvar och visar respekt för henne för första gången.¹³² Även om det är en engångsföreteelse visar sig att tillgången till alkohol, ifall den är limiterad, tillskrivs ett högt värde som innebär vissa handlingsmöjligheter. Om tillgången är permanent kan den dock, liksom potensen att tåla mycket, användas vid flera tillfällen och därför tjäna som en kapital. Så kan det vara för myndiga personer, till exempel Martin och Frans i *Festen II* som uppskattas för att kunna ”fixa sprit”.¹³³ Detsamma gäller Simon i *Young Royals* som egentligen förtrycks för att vara extern, men eftersom han därför förväntas att ha kontakter till personer som säljer alkohol erbjuds han en chans att ta sig in i skolans gemenskap.¹³⁴

Dryckesbeteenden som delar av (genus)identiteter, därmed associerade makthierarkier samt önskemålet att vara en del av en grupp för att utvidga sina handlingsmöjligheter sätter alltså pressen på de unga figurerna att ta ställning till de dryckesnormerna. Samtidigt medför föreställningarna och själva drickandet möjligheter att befria sig från identitetsbaserade förtryck. Fyra konkreta strategier undersöks i den följande delen.

¹³¹ Salameh 2021, s. 132–133.

¹³² Salameh 2021, s. 174–177.

¹³³ *Festen II*, 2020, avs. 4 (09:44–10:03).

¹³⁴ *Young Royals*, 2021, avs. 1 (13:03–14:04).

3.2 Normhanterings- och makterhållandestrategier

3.2.1 Anpassning till identitetsrelaterade dryckesnormer

3.2.1.1 Drickande som uttryck för kvinnlig emancipation i *19*

I *19*, den fjärde och sista säsongen (efter *17*, *18* och *16*) ur en svit om ungdomar med migrationsbakgrund utanför Oslo, försöker 19-åriga Aisha att befria och emancipera sig bland annat genom hennes festande- och dryckesbeteende. Aisha känner sig förtryckt av sina föräldrar och sin äldre bror Yusuf som särbehandlar henne därför att hon är kvinna. Bortsett från att Yusuf tilldelas inga uppgifter i hushållet och Aisha förväntas hjälpa till, får Yusuf ha sexuella möten med vem som helst medan Aishas kontakter kontrolleras. Det innebär även att både föräldrarna och Yusuf vill veta var hon håller hus. Aisha tycker det såklart orättvist. Men Yusuf försvarar sin omsorg med det antagna faktumet att kvinnor inte kan skydda sig själv mot möjligtvis våldsamma män: ”Det er forskjell på jenter og gutter. [...] Skulle ønske det var annerledes.”¹³⁵ På grund av den upplevda frihetsinskränkningen tar Aisha även Yusufs skämt att hon ska bli bortgift på allvar. Trots att hennes mor försäkrar att hon ska bestämma själv vem hon är tillsammans med fruktar hon för sin frihet och sexuella autonomi.

Hos sina bästa vänner Jamilah och Freba har Aisha egentligen kunnat förverkliga sig, men allt oftare känner hon att deras åsikter inte ligger så nära hennes som hon skulle önska. På en födelsedagsfest hos en gemensam vän där alla gäster är muslimska kvinnor är Aisha ensamstående med sin kritik mot sexistiskt förtryck i deras kulturkrets. Situationen eskalerar när Jamilah blir uppringd av sin pojkvän Naadir som vill veta var hon är och om det finns män på festen. För Jamilah verkar det inte vara ett problem, men Aisha tycker att ”[d]et er svakt at du [Jamilah] lar ham kontrollere deg på den måten.”¹³⁶ Att hennes vän inte har samma rättigheter som sin pojkvän och inte ens kämpar mot det strukturella förtrycket symboliserar för Aisha en maktlöshet. Och även om olika åsikter och individuella levnadssätt respekteras inom denna grupp sticker Aisha ut: med sin fördömande attityd markerar hon en extrem i detta spektrum. Hon känner sig inte riktigt tillhörig och kan inte identifiera sig med ’de andras’ åsikter.

Dessa värden kopplas även till gruppens kollektiva nykterhet. Visserligen kan beslutet att inte dricka tolkas som ett fritt val, liksom deras val att inte bära en hijab. Ändå ingår denna form av askes in i en rad av andra regler och självkontrollsimperativ. Att kvinnor förväntas avstå från fester där man dricker alkohol eller umgås med män skapar därför en association mellan avstånd

¹³⁵ *19*, Avsnitt 6 (05:10–07:30), NRK TV, 2021-04-30 [tv-serie]; hämtad från undertexterna.

¹³⁶ *19*, Avsnitt 3 (17:03–19:32), NRK TV, 2021-04-27 [tv-serie]; hämtad från undertexterna.

från drickandet och ett förtryck av de egna sexuella drifterna. Dessutom manifesteras det binära genussystemet, och de inherenta maktskillnaderna rättfärdigas. Följaktligen förväntas att en motsatt levnadsstil som möjliggör kvinnlig autonomi tillåter och yttrar sig i drickandet.

Sådana föreställningar symboliseras av Chanel, Aishas kollega på juicebaren där hon jobbar extra. Chanel är lite äldre än Aisha och bor tillsammans med sin vän Liya i en lägenhet mitt i staden. Hon vill inte binda sig, bär kort klädsel och brukar festa. Att alkohol hör till hennes autonomi upplever Aisha när hon bjuds hem till henne efter ett gemensamt arbetspass. Aisha är på dåligt humör den dagen, vilket beror på bråket på födelsedagsfesten och att hon upptäckte att Yusuf hade en dejt hemma. Inbjudan till Channels kollektiv kommer alltså i direkt kontrast till Aishas erkännande av sitt missnöje med hennes förtryck och hennes vänners aktiva passivitet.¹³⁷ Fastän hon längtar till Channels värld är hon först skeptisk eftersom den kolliderar med de värden som hon socialiserades med. Men när de är i kollektivet senare på kvällen hänförs Aisha till en frihet som Chanel även delar med henne: Chanel erbjuder henne att använda lägenheten medan hon och Liya är på en spontan partysemester i Barcelona.¹³⁸ Aisha börjar att känna sig välkommen och öppnar sig ännu mer när de sitter över sina drycker.¹³⁹ När Channels vän Emilio frågar om hon har ett pågående kärleksförhållande vågar hon för första gången berätta om sin relation till en ung man som heter Emrah. Eftersom han satt i fängelse känner inga till deras förhållande, inte ens Jamilah och Freba. Men hos Chanel, Liya och Emilio kan hon öppna sig, hon fruktar inte att de ska bedöma henne. Om hennes vänner skulle kritisera henne är oklart, men Chanel och hennes vänner tycks i alla fall ha liknande attityder mot kvinnornas sexuella autonomi. Genom att berätta själv utvidgar Aisha sitt egna, fria sexualliv. Möjligtvis bidrar alkoholen till hennes avslappnande och därmed till en tillhörighetskänsla. Men snarare skapar drickandet som symboliserar gruppens kollektiva avståndstagande från vardagen och förtryckande normer en intim och välkomnande sfär.

Samtidigt som Aisha börjar att förverkliga sin självbild av en självständig ung kvinna har hon inte helt lyckats att ta sig in i gruppen. Detta visar hennes skepsis i början och även hennes avvisande av en till dryck i slutet. Liksom hos sina vänner har Aisha även här en slags utomstående-position, hon är den lågmälda nya som har en traditionell bakgrund och

¹³⁷ 19, 2021, avs. 4 (04:30–04:53); hämtad från undertexterna.

¹³⁸ 19, 2021, avs. 4 (04:54–06:54).

¹³⁹ Det nämns inte explicit att dessa drycker innehåller alkohol. Att Liya senare säger till Aisha att hon ”trenger en till” (19, 2021, avs. 4 (10:07–10:09)) antyder dock att Aisha behöver ännu mer (”en till”) för att slappna av (”trenger”). Aishas kommentar om Emilios drycker (”byens beste drinker”) som han sedan lagar med alkohol på festen en vecka senare (Avsnitt 11 (03:44–04:17), 2021-05-05) indikerar dessutom att hon kan bedöma dem. Det är så klart ingen säker hänvisning till att de första dryckerna i avsnitt 4 också är alkoholiska, men jag anser att det är sannolikt.

fortfarande genomgår sin emancipationsprocess. I båda gruppinterna diskurser skapas Aisha indirekt som den andra som skiljer sig från majoriteten.¹⁴⁰ Varken Channels grupp eller sin familjs och sina vänners krets tillhör hon på riktigt. Hon flödar mellan kretsarna och känner sig ensam. Eftersom subjektblivandet är diskursberoende tilldelas hon olika handlingsmöjligheter i varsin grupp. Som den utomstående som inte helt kan identifiera sig med majoriteten är hennes handlingsutrymmen i bägge fall begränsade. Att hon därmed befinner sig dock i ett mellanrum kommer först att uppenbara sig när de två världarna kolliderar. Där får hon även en möjlighet att identifiera sig mer med en värld än med den andra och hennes subjektivitet och makt omförhandlas.

Kollisionen händer på en fest en vecka senare. Chanel är tillbaka från Barcelona och bjuder Aisha hem till ett kalas. Fastän Aisha tvivlar om hon ska få lov till att gå ut denna kväll tackar hon ja till inbjudan och frågar om Jamilah och Freba får följa med.¹⁴¹ Trots att hennes handlingsutrymmen är grupprelaterade använder hon möjligheten att festa utan gränser som hon får i den ena kretsen för att förtrycka pressen som hon känner i den andra. Genom att ta med sig Jamilah och Freba, två aktörer som deltar i den 'konservativa' diskursen, in i den gruppen som producerar en liberal diskurs försöker Aisha att dekonstruera den konservativa diskursens regler. De två identitetspolerna som hon befinner sig emellan försar ihop varmed hon får chansen att förvissa Jamilah och Freba om den levnadsstilen som hon själv strävar efter. Om hon lyckas övertyga dem försvagas motståndet hon får bland sina vänner – hennes makt kan utvidgas. Därförutom kan hon visa och förstärka sin identifiering med en av grupperna genom att framställa en avgränsning från den respektive andra.

Aishas identifikation med Channels sätt att leva börjar med att hon välkomnar sina vänner in i lägenheten. Som ställföreträdare för den egentliga värden visar hon sin tillhörighet till gruppen, och som dörrvakt kan hon även reglera tillträdet till denna, åtminstone för Jamilah och Freba. Aisha har till och med lånat en magtröja av Chanel som förtydligar hennes attityd mot kvinnlig sexuell frihet (fig. 3). Jamilah visar sig vara imponerad och Freba frågar om hon känner till de andra som är bjudna. Genom att svara med "De flesta. De är jävlig kule"¹⁴² iscensätter Aisha sin relativa bekantskap med gruppen och sin tillhörighetskänsla. Sedan pratar de om Aishas dryck:

¹⁴⁰ Man kan dock knappt prata om *othering*-diskurser därför att perspektivet är Aishas, det vill säga själva minoritetens, och utifrån detta perspektiv är det majoriteten som homogeniseras, inte minoriteten.

¹⁴¹ 19, 2021, avs. 11 (02:05–02:16).

¹⁴² 19, 2021, avs. 11 (03:09–03:14); hämtad från undertexterna.

Fig. 3. Aisha (Inas Alshimerty, t.h.) hälsar Jamilah (Nasra Artan, t.v.) och Freba välkomna. Hon har lånat kläder av Chanel. Bendik Stalheim Møller (regissör) och Daniel McStay (fotograf), 19, 2021. © NRK

Jamilah: Hva dricker du?

Aisha: En mimosa.

Jamilah [intresserad]: Med vodka?

Aisha: Bare musserende vin.

Freba: Oi, hun kan drikken sin!

[Aisha ler.]¹⁴³

Aisha dricker ingen stark alkohol, men hon dricker. För Freba och Jamilah är det inget problem, de verkar snarare vara intresserade än avundsjuka. Aisha får därmed ingen högre maktposition i relation till dem, men uppskattningen av hennes kunskap om drickskulturen attesterar hennes *savoir-vivre*. Hennes sätt att festa och dricka som är symptom av en omfattande livsstil bekräftas som rätt. Därmed erkänns hennes tillhörighet till gruppen vilket ger henne en maktkänsla. Även om Frebas kommentar inte utesluter att Aisha och hon kan förtsätta identifiera sig med samma grupp, den muslimska som de är socialiserade i, börjar distansen mellan dem att växa. Efter välkomsten introducerar Aisha sina vänner till Chanel och Liya, varvid Freba reagerar på Channels kram med en skeptisk blick mot Aisha.¹⁴⁴ Hon betonar därmed att hon inte känner sig

¹⁴³ 19, 2021, avs. 11 (03:14–03:22); hämtad från undertexterna.

¹⁴⁴ 19, 2021, avs. 11 (03:23–03:32).

Fig. 4. Aisha (Inas Alshimerty, t.h.) visar hur mycket alkohol Emilio (Chris Abolade) ska blanda in i Jamilahs (Nasra Artan) dryck. Bendik Stalheim Møller (regissör) och Daniel McStay (fotograf), 19, 2021. © NRK

lika tillhörig till denna grupp som Aisha och antyder att en fusion är omöjlig. Aishas identitet kommer antingen fortfarande att refereras till mellanrummet eller till den nya gruppen.

Ett försök att förenkla deras tillträde till sällskapet är den första drickrundan. När Chanel frågar Jamilah och Freba om de vill ha drycker tackar Aisha direkt ja¹⁴⁵ varmed hon även bestämmer över dem. När Emilio som är ansvarig för dryckerna börjar med lagningen tar Aisha sin chans att övertyga sina vänner:

Emilio: Vanlige eller virgin?

Freba: Jeg skal ha virgin.

Aisha [till Jamilah]: Men du tar med?

Jamilah: Bitte litt alkohol. [Hon visar med ett smalt avstånd mellan tumme och pekfinger.]

Aisha [visar ett betydligt större mellanrum; fig. 4]: Bitte litt.

Jamilah: Nei, Aisha. [Hon tar Aishas tumme och pekfinger och minskar avståndet.] Vil du at jeg skal bli drita?

Aisha: Ja. Så mye. [Hon visar igen för Emilio.]

Jamilah: Nei, så mye! [Hon antyder sin önskad alkoholmängd för Emilio.]

Emilio [ler, pekar på Aisha]: Jeg hører på deg.

[Jamilah ler, slutar ögonen och vrider om åt Freba.]

¹⁴⁵ 19, 2021, avs. 11 (03:33–03:38).

Aisha: Ja. Jamilah ska bli drita!¹⁴⁶

Att Emilio även erbjuder en alkoholfri variant visar att det är inget krav att berusa sig för att bli en del av gruppen. Aisha accepterar Frebas beslut, men utnyttjar att Jamilah är osäker. Hon vill festa som de andra, inklusive rus, och sätter press på Jamilah att följa och stödja henna. Emilios stöd visar Aishas tillhörighet även från ett annat håll vilket är anledningen till att hon känner sig extra bekräftad och jublar (som Mia i *Bekymringsangst*). Paradoxalt nog bryter hon dock mot sitt credo att kvinnor ska bestämma själv: även om Jamilah har rätten och möjligheten att tacka nej är hon påverkad av Aisha och tvingas till att lämna en del av sin makt åt alkoholen. Ändå verkar Aishas intention att bli verkställd: i montagen som följer firar de tre med gruppen. Freba är fortfarande inte helt entusiastisk, men efter några tillsatser lyckas Aisha få sin vän att slappna av. Detta visar egentligen att de inte behöver dricka alls för att uttrycka sin tillhörighet. Aisha själv tar dock ännu fler drycker och även en snapsrunda tillsammans med Chanel och Liya.¹⁴⁷ Hon hänför drickandet till den fria levnadsstilen och sitt självbestämmande ändå.

Efter montagen vill Aisha inleda den nästa drickrundan vilket börjar dock att lägga sordin på stämningen. De tre går in i köket till Emilio:

Aisha: Vi trenger mer drikke.

Emilio [ler, pekar på Jamilah och visar ett smalt avstånd mellan tumme och pekfinger]: Skal du ha så lite igjen?

Jamilah: Jeg vet ikke om jeg rekker en til.

[Aisha: Du rekker en til.]

[Jamilah och Freba pratar om när de ska lämna festen.]

Aisha [till Jamilah]: Du rekker én til.

Freba: La henne bestemme selv.

[Aisha: Jeg gjør ju det.]

Jamilah: Men hva tenker du?

Aisha: Jeg vet ikke om jeg skal hjem.

Jamilah: Jeg tror ikke jeg kan cove for deg i dag òg. [Jamilah ljög för Aishas mamma när Aisha inte ville vara hemma några dagar tidigare.]

Aisha [med allvarligt ansiktsuttryck]: Det går helt fint. Jeg fikser det.

¹⁴⁶ 19, 2021, avs. 11 (03:58–04:17); hämtad från undertexterna.

¹⁴⁷ 19, 2021, avs. 11 (04:18–50:50).

[Medan Jamilah beställer en alkoholfri dryck hos Emilio erkänner Freba att Aisha ser ledsen ut.]

Freba: Går det bra med deg?

Aisha [lite irriterad]: Ja.¹⁴⁸

Aishas fusionerade drömvärld börjar att rasa: genom att bestämma sig för att lämna festen snart återhämtar Jamilah och Freba de förtryckande reglerna som Aisha associerar med sin kulturkrets. Imperativet att gå efter klockan innebär en restriktion av dryckesfriheten. Aisha vill inte acceptera att hennes vänner är på gång att distansera sig från hennes levnadsstil och blir därmed mer rigorös. Hon vill inte ens erkänna att hon handlar mot sin egen moral genom att pressa Jamilah, åtminstone inte inför de andra. Den växande inre kluvenheten speglar sig dock i hennes ansiktsuttryck. Egentligen vill hon ju inte förtrycka någon utan försvara sig själv.

Irritationen efter att Aisha antagligen har tappat stödet leder till en eskalation när Jamilah blir uppringd av sin pojkvän Naadir. Hon har inte berättat för honom att hon ska vara på en fest vilket hon försöker bortförklara. Men när Naadir ställer ännu fler frågor tar Aisha mobilen och berättar sanningen: ”Ja, Jamilah er på fest. Men det betyr ikke at hun knuller rundt. Slutt å være så jævlige kontrollerende!” Hon avbryter samtalet utan att vänta på ett svar och lämnar mobilen tillbaka till Jamilah.¹⁴⁹ Aisha iakttar att Jamilah utsätts för sexistiskt förtryck i sin kärleksrelation varigenom hon själv känner sig pressad. Med sanningen förväntar hon sig att befria sin vän, ställföreträdande för sig själv, från kravet att ljuga och underordna sig. Jamilah är dock besviken, och Freba som följer henne ut yttrar sin förfäran över att Aisha har överskridit personliga gränser. Hon säger att varken hon eller Jamilah fördömer henne, inte heller hennes relation till Emrah (som de har anat). Men att Aisha i gengäld vill moralisera andra tycker hon orättvist.¹⁵⁰ Med sin reaktion klargör Freba att situationen är mer komplex än två motsatta levnadsstilen – att det är subjektivt vad som är rätt och fel eller hur man upplever makt och frihet. Hennes nästa fråga om Aisha ska följa med eller ej implicerar därför inte att Aisha ska välja permanent mellan ett fasthållande vid sitt eftersträlvade levnadssätt och en återkomst till omgivningen där hon känner sig förtryckt. Det är ett fredserbjudande som möjliggör att Aisha kan finnas för sina vänner. Men ett tidigt avbrott av festen innebär att Aisha tackar nej till sin nya vänskrets och att hon förtrycker sina egna viljor. För henne skulle detta inte kännas tillfälligt

¹⁴⁸ 19, 2021, avs. 11 (05:05–05:57); hämtad från undertexterna, förutom meningarna i parenteserna som är mina parafrafer eller transkriptioner.

¹⁴⁹ 19, 2021, avs. 11 (06:16–07:11); hämtad från undertexterna.

¹⁵⁰ 19, 2021, avs. 11 (07:12–08:07).

Fig. 5. Channels vän Liya (Cherie Mwangi) hejas på när hon dricker sprit rakt ur flaskan. Bendik Stalheim Møller (regissör) och Daniel McStay (fotograf), 19, 2021. © NRK

utan som ett reellt baksteg i sin process att emancipera sig. Hennes ”Nei” kommer därför till och med aggressivt, hon är rädd för att förlora sin nyvunna frihetskänsla.¹⁵¹

Driven av sitt bakslag och sitt behov av att bekräfta sin autonomi återvänder Aisha till festen och dricker ännu mer. När Chanel frågar henne om Jamilah och Freba säger Aisha med ett bittert leende: ”De dro. De er så konservative.” Chanel erbjuder henne att stanna om hennes föräldrar tillåter det. Men Aisha ”er så lei av å spørre om lov hele tiden, jeg bare sover her.” Chanel ler och höjer sitt glas för att skåla med Aisha.¹⁵² Fastän Chanel inte heller konstruerar två oförenligande motpoler bekräftar Aisha att hon själv inte identifierar sig som konservativ och inte vill förtryckas längre. Hon väljer Channels sida, och hennes firande av Aishas självbestämmande och förlängda närvaro på festen leder till att Aisha känner sig stärkt.

Nu försöker hon att proklamera sin frihets- och autonomikänsla, inspirerad av de andra. I ett montage visas hur Chanel uttrycker sin kvinnliga autonomi och driftfrihet genom att dansa väldigt tätt med Emilio och kyssas med en annan man. Dessutom samlas hon och andra kvinnor runt Liya medan en från gruppen fyller på sprit i hennes mun, direkt från flaskan. Alla hejar på henne och applåderar efter att hon har druckit klart (fig. 5).¹⁵³ Eftersom Liyas drickande stöds och beröms av de kvinnliga tittarna uppvisar hon, på ett liknande sätt som Chanel, sin rätt till att bestämma själv över kroppen och drifterna. Det okultiverade drickandet som görs direkt från flaskan påminner om det primitiva drickandet i *En af drengene* och förtydligar brottet mot

¹⁵¹ 19, 2021, avs. 11 (08:08–08:29).

¹⁵² 19, 2021, avs. 11 (08:40–09:16); hämtad från undertexterna.

¹⁵³ 19, 2021, avs. 11 (09:17–10:27).

förväntan av feminin återhållsamhet ännu mer. Aisha fortsätter också att dricka, men medan hon i början av sekvensen verkar glad slutar montagen med bilder som visar henne grimasera när hon dricker – hon tycker tydligen inte om det.¹⁵⁴ I sitt rus erkänner hon sedan för Emilio att hon hellre identifierar sig med hans grupp än med sina egna vänner: ”Gjegen din er dritkul. [...] Dere er skikkelig open minded. [...] Jeg liker det. [...] Mine venner er bare så ... De kan være så konservative. Og kjedelige.” Emilio verkar att inse att Aisha håller på att iscensätta sig själv: efter att hon har dragit ett bloss från cigaretten och hostat säger han att hon är ”søt”. Medan Aisha uppfattar det som ett flirtoförsök och kyssar honom har Emilio väl bara kommenterat hennes ansträngningar att visa sin tillhörighet. Att han nu avvisar henne och erbjuder istället att hämta vatten¹⁵⁵ innebär en maktförlust för Aisha: hon har tappat kontrollen och är nu på väg att bli avhängig av andras omhändertagande. Hon tror att hon inte tas på allvar och därför inte tillhör gruppen på riktigt.

Den nu uppkommande besvikelsen mot de individerna som hon önskar att identifiera sig med bryter lös när Aisha hör Chanel prata om hennes bror: Yusuf har skrivit till henne och vill träffas. När Liya frågar Aisha efter Yusufts nicknamn på Instagram svarar hon, riktad åt Chanel: ”Jeg vil ikke at broren min skal være sammen med en hore som deg!” Chanel och de närvarande gästerna ser chockerad på henne. Aisha går in i ett annat rum där hon stänger dörren bakom sig. Därifrån kan hon höra Chanel säga, lite förvirrad men lugn: ”Jeg er ikke hore, jeg er fri.” De andra stödjer henne.¹⁵⁶ Å ena sidan uttrycker Aisha såklart sitt vrede över sin förnimmelse att vara förtryckt, vilket bekräftas med framhävdningen av broderns sexuella frihet. Å andra sidan rättfärdigar hon dock sitt upplevda utanförskap såväl som sin sexuella inskränkthet genom att fördöma ett karaktärsdrag som hon själv inte kan leva ut. Genom att legitimera sin position som utomstående försöker hon att återvinna makten över sig själv.

Aishas identifikation är återigen instabil: den fullkomna bevisen att hon tillhör gruppen och är en autonom, sexuellt fri och progressiv kvinna får hon inte av andra. Båda grupper som hon står emellan har nämligen ett mindre behov av att kategorisera henne än hon själv har. Hon försöker att kompensera sitt individuellt upplevda utanförskap genom att uttrycka sin tillhörighet, självförtroende och ideologi med drickande bland annat. Överkonsumtionen leder dock till en kontrollförlust och en ny identitetskris.

¹⁵⁴ 19, 2021, avs. 11 (10:27–10:33).

¹⁵⁵ 19, 2021, avs. 11 (10:34–12:24); hämtad från undertexterna.

¹⁵⁶ 19, 2021, avs. 11 (12:24–13:31); hämtad från undertexterna.

3.2.1.2 Döljande av icke-normativ maskulinitet i *En af drengene*

I *En af drengene* känner Lau också att han måste välja en sida: han har valet att identifiera sig med Aksel eller med resten av pojkgruppen. Den kvantitativa skillnaden sätter en enorm press på honom eftersom det finns betydligt fler röster som försöker att övertyga honom att framförandet och reproduktionen av en heteronormativ maskulinitet är det rätta sättet att bete sig. Och gruppen på det här årets ”mandetur” verkar till och med vara ett representativt stickprov: eftersom denna kollektiva maskulinitetsuppvisning är en tradition i Laus hemby är teoretiskt sett alla manliga personer sådana män. I detta samhälle kan Lau inte uttrycka hela sin personlighet. Men han längtar också efter att få en känsla av tillhörighet, vilket är enklare att nå inom en stor grupp. Aksel är i motsats bara en enda person. Visserligen kan han stöda Lau genom att acceptera att han är queer och erbjuda honom en identifikationsreferens på grund av sitt icke-heteronormativa uppträdande. Men som den enda annorlunda personen verkar Aksel för honom varken som en stabil identifikationsfigur eller som en stödjande, uppfångande gemenskap. Till Michael, turens ledare, har Lau däremot en emotionell relation, för han var en nära vän till hans döda far. Liksom en fadersgestalt vill han möjliggöra Laus vinst. Pressen på Lau ökar därmed: Michael trugar honom att lära sig att vara en ”rigtig mand”, och eftersom hans intention är välmenad vill Lau inte göra honom besviken. Grupptillträdet verkar alltså vara den enda möjligheten för att honom att bli del av en gemenskap och därmed få flera handlingsmöjligheter. Priset som Lau ska betala är dock genuset som associeras med hans sexuella begär.

Michael föreslår att Lau ska orientera sig vid William, som snabbt visar sig vara Laus raka motsats, inte bara eftersom han vill vinna tävlingen. Han beundras av pojkgruppen vilket gör honom indirekt till dess ledare. Med honom vid sin sida kan Lau bli en ”rigtig mand” och accepteras av de andra. Lau är för William dock ett hinder; varje gång de tvingas att bilda ett lag förlorar de så att William inte kan demonstrera sin maskulinitet. Han försöker att kompensera sitt framförande bland annat genom att visa sin bar överkropp och strama musklerna för att synliggöra sin styrka.¹⁵⁷ Dessutom yttrar William sitt heterosexuella begär: under bussresan visar han bilder av en ung kvinnas kropps för hans kompis Dennis och Lau och frågar vad Lau tycker om hennes bröst. Genom att objektifiera kvinnan förtrycker William henne, och både maktutövningen och den kroppsligt binära avgränsningen gör honom till ett manligt subjekt. Han tillskriver sig själv makt som han behåller genom att bli stöttad av Dennis.¹⁵⁸ Att han associerar homosexuellt begär med avmakt förtydligar han genom att skämta

¹⁵⁷ *En af drengene*, 2023, avs. 1 (10:37–11:00).

¹⁵⁸ *En af drengene*, 2023, avs. 1 (02:33–02:53).

med Lau efter att han har blivit upphetsad när han stod i duschen tillsammans med Aksel.¹⁵⁹ Laus begär tillfredsställs av en manlig kropp vilket orsakar en avhängighet av män; både detta beroende av maskulina subjekt och hans skyltning gör honom till ett objekt. Hans maskulinitet och den därmed associerade makten fränkänns, och som icke-intelligibel individ accepteras han inte. Motsatsen mellan Lau och William samt Laus förnedring höjer dock Williams maktfördel ännu mer.

Kontrareferensen till William är Aksel. Vid flera tillfällen klargör William att han avskyr honom. Eftersom hans egen maktposition beror på traditionerna som reproducerar det binära och hierarkiska genussystemet känner han sig hotad av Aksel som är från huvudstaden och representerar, även med hans uppträdande, en mycket större spektrum av erkända möjligheter att framföra sitt genus. Dessutom beter sig Aksel i Williams ögon som en vuxen, fastän han bara försöker att motstå Williams regler. Men därför att William strävar efter att hålla sin oanfäktade maktposition tål han inte att bli ifrågasatt och möjligtvis konfronterad med ett annat slags moral. Egentligen bryr sig Aksel inte om William, men han bryr sig om Lau som tydligen lider ännu mer av pressen att bete sig som en 'riktig man'. Därför försöker han att försvara honom mot William när det behövs, bland annat i duschen. Men just det här förnimmer Lau inte som hjälp, han är rädd för att bli associerad ännu mer med Aksel och den icke-erkända och därför förtryckta formen av maskulinitet som han representerar. Och trots att Lau egentligen känner sig bättre med Aksel än med William är denna händelse en nyckelupplevelse: han bestämmer sig för att aktivt dissocieras av Aksel för att bli godkänd av William. Liksom Aisha i 19 vill han välja en sida, fastän det innebär för honom att borttränga en stor del av sin personlighet och därmed även av sin personliga identitet. Även om han inte vill känner han en press att identifiera sig med gruppen vars uppträdande bjuder honom emot.

Lau framför sin maskulinitet och identifikation bland annat med drickandet, och denna association iakttar han kvällen innan. Gruppen träffas då i skogen för att spela fotboll, bara Lau och Aksel är inte med. Några timmar tidigare förlorade Lau och William en deltävling, nu försöker Lau egentligen att undvika honom. När han och Aksel promenerar stöter de på gruppen. Det är snarare en fest än en riktig match – då och då skruvar någon en boll, men andra tittar eller pratar bara, och det verkar som om alla dricker. Det gör i alla fall William som står på taket av en liten koja medan han tömmer en ölburk, kastar bort den och frågar "[h]vem [som] har vodkaen?" Han visas från Lau och Aksels perspektiv som har precis kommit fram, och William tycks ha ögonkontakt med dem. Därmed kommunicerar han med dem, fastän han inte

¹⁵⁹ *En af drengene*, 2023, avs. 2 (11:51–15:09).

pratar direkt. Genom att dricka och fråga efter vodkan demonstrerar han sin dryckespotens, med bortkastningen av ölburken visar han att han inte bryr sig om regler som samhället och staten påtvingar honom (som Dessi i *Festen II*). Dessutom vägrar han uppträda som en kultiverad människa. Hans spatialt höga position symboliserar samtidigt hans sociala maktposition: härifrån kan han se och bli sett av alla, han kan kontrollera, bestämma och sanktionera. Hans makt över andra och över sig själv framställs alltså i en kombination av hans beteende, hans rumsliga positionering och hans dryckesförmåga. För Lau och Aksel kommunicerar William dock inte bara sin maktfördel utan även sin maskulinitet: han, anföraren, visar de andra två som han själv iakttar som varken maskulina eller mäktiga hur båda dessa egenskaper yttrar sig. Det som Lau i gengäld må uppfatta är att (primitivt) drickande tjänar till en uppvisning av maskulinitet och makttillväxt.

Egentligen brukar Lau dock inte dricka. Det säger han när Aksel frågar om de två också ska hämta en öl och sätta sig någon annanstans, långt borta från gruppen.¹⁶⁰ Att just Aksel som representerar ett annat genus än William visar ett intresse att dricka dekonstruerar egentligen drickandet som säregen uttryck för den primitiva, med fysiskt styrka associerade hegemoniska maskuliniteten. Lau som tackar nej vill visserligen framför allt rymma från William. Men eftersom han inte vill dricka på ett annat ställe heller får man anta att han antingen inte har iakttagit alkohol som ett genusuttryck eller att han hittills inte ville uppföra sig som hegemoniskt maskulin och inte övertygas av Aksels dekonstruktion. I alla fall verkar Lau inte vilja dricka. Hans brist på erfarenhet försvagar hans position inför andra eftersom han inte kan förutse hur han kommer att reagera. Om han tappar kontrollen tidigare än de andra avslöjar han att han saknar en tillräcklig dryckespotens. Denna fara som innebär en möjlig tolkning att han hittills inte uppvisat sin maskulinitet uppskattar Lau väl som större än nykterheten varmed han även behåller makten över sin egen kropp.

För att ändå kunna visa sin identifikation med gruppen och dess genus samt sitt avstånd från Aksel väljer han att vara med på fotbollen istället. Associationen med maskulinitet och makt tydliggörs genom att fotbollsmatchen ramar festen. Efter händelsen i duschen och efter att Lau har förklarat för Aksel att dess försvarstal bara gjorde det värre för honom frågar han William om han får följa med till nästa match som ska utkämpas den kommande natten.¹⁶¹

Men han räknar tydligen inte med att det kommer att innebära att han måste ta ställning till alkohol på ett eller annat sätt. När han möter gruppen i skogen överraskas han med en utmaning:

¹⁶⁰ *En af drengene*, 2023, avs. 2 (08:33–10:03).

¹⁶¹ *En af drengene*, 2023, avs. 3 (02:21–04:48).

”Drikke en ubåd.” Lau ska dricka öl ur ett hål i en burk med en gång, och William är den enda som verkar att tro på hans drickförmåga. Genom att signalera sitt stöd och tro på en inneboende maskulinitet som Lau kan visa sätter han press på honom. Det gör han dock helst inte för att verkligen stödja honom. William utnyttjar istället hans avhängighet för sin egen skull eftersom han förväntar sig att Lau inte kommer att klara uppgiften. Om han misslyckas framhäver kontrasten nämligen Williams dryckespotens och därmed hans maskulinitet och maktposition. Den sistnämnda uttrycker han dessutom genom att koordinera hans kompisar (”Giv ham en øl.”) som lyder. Medan Lau osäkert börjar att dricka sporras han med en hejaramsa (”Kan Lau, kan Lau, kan Lau drikke ud?”) som höjer pressen ännu mer: visan ifrågasätter hans dryckespotens, och nu måste han leverera svaret genom att uppfylla kravet. Efter att han faktiskt klarat att dricka upp hela innehållet byter ramsan (”Selvfølgelig, selvfølgelig, selvfølgelig kan han det!”) som sjungs ännu högre och gladare. William tar honom dessutom i armen och alla applåderar.¹⁶² Laus drickande belönas med att han välkomnas in i gruppen: Williams fysiska inkludering och de andras entusiastiska samtycke uttrycker hans tillhörighet som beviljas på grund av hans antagna dryckespotens. Därför tillskrivs han nu även den maskuliniteten vars av de andra (eller framför allt William) förmodade frånvaro omöjliggjorde hans grupptillträde. Diskursen som godkänner hans beteende ger honom därmed en ny position och förändrar hans subjektivitet. Den nya identifikationen erbjuder fler möjligheter att förverkliga sig själv inom gruppen, samtidigt som den ökar pressen att anpassa sitt genusuppförande. För att behålla eller till och med utvidga sin nyvunna potential att påverka och accepteras av de andra måste han, så länge han inte har noggrant stöd för att förändra normerna för sin egen skull, leva upp till gruppreglerna. Och det innebär bland annat att dricka.

I följande scenen fortsätter Lau faktiskt med drickandet något som tydligen skadar honom. Liksom dagen innan spelar gruppen fotboll medan de firar, och Lau, som står i mål medan två träd, verkar inte kunna stoppa ett enda skott. Med varje boll som sätts ner i målet tar Lau en klunk ur sin nya burk, förmodligen som ett straff. Men reglerna är inte tydliga, det kan också vara att Lau dricker eftersom han hoppas att han kommer att må bättre eller för att kompensera sitt misslyckande som målvakt. En fotbollsförmåga som kodas som maskulint kan han nämligen inte visa, därför uttrycker han sin identifikation med sin låtsade dryckespotens. Pressen att dricka ökar dessutom med Williams kommentarer som uppmuntrar honom med fraser som ”Kom så, Lau, ned med det!”. Hans antaget stödjande beteende utlovar en falsk känsla av säkerhet och inkludering och motiverar Lau till att följa hans regler. Men när han sedan ber en

¹⁶² *En af drengene*, 2023, avs. 3 (05:29–06:32); hämtad från undertexterna förutom hejaramsorna som är längre i talet.

annan att räcka en dryck med högre alkoholvolym till Lau som han dock reagerar på med en grimas avslöjar han Laus begränsade och i kontrast sin egna större dryckespotens. Efter att Lau har tappat kontrollen allt mer, svajat och lagt sig ner på jorden kommer William, hjälper honom på fötterna och frågar om det går bra. Medan han gör det tar han hans ansikte i händerna, ler mot honom och säger: ”Du er skidestiv, mand.” Han utövar sin makt med sitt fysiska övergrepp och diskursivt genom att tillskriva honom en stark berusning. Detta kan tolkas som en erkännande av Laus dryckespotential, men ska förmodligen uttrycka att han har nått sina gränser. Beteckningen som ”mand” bekräftar däremot att William ser honom som en man, men kanske rent kroppsligt. För kontrasten mellan manligheten och den limiterade dryckespotensen ifrågasätter möjligtvis om han är en ’riktig man’. Som icke-maskulin manlig person är han ingen intelligibel individ. Lau försöker att neka till den försvagningen genom att le och säga ”Nej, nej”,¹⁶³ men som det ska visa sig hjälper det honom inte. Fastän han förväntar sig att få makt genom att erkännas som en del av gruppen på grund av hans drickande försvagar alkoholen honom nämligen fysiskt.

Laus uppenbarliga maktförlust utnyttjas av William som förnedrar honom sedan ännu mer konkret inför alla. Matchens vinnare, något som inte är helt tydligt vilka de är, får skruva bollen på förlorarnas nakna bakar, och William önskar att Lau ska bli den första som bestraffas. Lau är osäker, men han har blivit beroende på att William godkänner honom, han måste alltså spela enligt hans regler om han inte vill förlora sin nyvunna status. Dessutom har ruset försvagat honom kroppsligt, han ska varken kunna springa iväg eller försvara sig fysiskt om det behövs. Men om han visar sin svaghet skulle hans maskulinitet ifrågasättas igen. När dock en från gruppen ropar mot honom ”Kom nu, din tøs” klagas för Lau att hans acceptans och maktposition redan är akut hotad. Han tvingas till att låta förnedra sig för att fortfarande anses som maskulin. När han vänder sig om och tar ner sina byxor börjar de andra att skratta, och William säger att Lau ”lyser hele natten op” varmed han löjs ännu mer åt.¹⁶⁴ Innan förnärmandet blir fysiskt nedvärderas Laus kropp, och utpekandet av en ’anomali’ ifrågasätter igen hans intelligibilitet och därmed hans grupptillhörighet och makt. Samtidigt styrker William sin egen position på hans bekostnad: genom att beskriva och utställa Lau objektifierar han honom och upprätthåller sin subjektivitet. Dessutom beröms han för sin skämt varmed hans makt över Lau erkänns och bekräftas av de andra. Han försvarar därmed sin plats på toppen.¹⁶⁵ Efter två

¹⁶³ *En af drengene*, 2023, avs. 3 (06:33–07:18); hämtad från undertexterna.

¹⁶⁴ *En af drengene*, 2023, avs. 3 (07:07–07:50).

¹⁶⁵ Som retorikvetaren Hanna Söderlund visar i sin doktorsavhandling (2016) får en person, som gör sig lustig över någon annan, makt över den om hen bekräftas av andras skratt. Det är enklare när humoristen redan är i en högre maktposition en ’offret’, till exempel som man eller person från en majoritet. Traditionell har humor av

misslyckade skott är det Williams tur, och innan han skjuter lägger han till en språklig förödmjukelse: han säger att Lau nu inte ska bli upphetsad igen. Han jämför därmed hans kommande bollskott med en anal penetration. Fastän han själv då kan tolkas som queer framställer han sig själv som aktiv och Lau som det passiva objektet. När han skjuter och faktiskt prickar beröms han ännu mer och Lau utsätts för den ultimativa förnedringen.¹⁶⁶

Laus sista chans att iscensätta en accepterad identitet och därför sin identifikation med gruppen är en tydlig distansering från motpolen, Aksel. Han utnyttjar därför att Aksel har precis kommit och fördömt den pågående förödmjukelseritualen. William som verkar vara rädd för att hans maktdemonstration förstörs försvarar ”spillet”, och Dennis erbjuder Aksel att också skjuta och kastar bollen till honom. Men när Aksel kickar bollen tillbaka börjar gruppen att förlöjliga hans skott som de värderar som svagt. Nu går Lau med: han betecknar skottet som ”et tøsespark” och säger att han ”har set piger sparke bedre.” Genom att tillskriva Aksel femininitet och oförmåga avvisar han den associationen från sig själv. Hans strategi verkar att fungera: nu är det han som beröms med skratt, han får de andras bekräftelse att ha makten över Aksel och att kunna förtrycka det feminina. Han lägger till att ”[d]et var et homospark! [...] Fucking bøssespark, mand!” vilket följs av ännu mer skratt och ett kollektivt sjungande (”Bøssesparker! Bøssesparker!”). Lau har påverkat gruppen genom att yttra sig själv homofobiskt och misogynt och därmed framfört sig som hegemoniskt maskulin. Efter att Aksel, besviken, har lämnat gruppen säger William till Lau: ”Nu skal vi bare spille noget bold. Lau, henter du øl?”¹⁶⁷ William visar att Laus distansering och bekännelsen till gruppen och dess maskulinitetsnormer har lyckats, han tar in honom igen till gruppen. Fastän han fortfarande utdelar befallningar, varmed han visar sin oanfäktade plats i hierarkins topp, inbjuder han honom åter till att delta i deras praktiker att framföra sin kollektiva maskulinitet – fotboll och drickandet.

Laus drickande är alltså förutsättningen för att han tar sig in i gruppen och kan, trots förödmjukelsen, stanna. Bortsatt från denna iscensättning var alkoholens effekter inte bara försvagande. Som en ursäkt till Aksel dagen efter antyder, var hans förolämpande distansering från honom också en följd av den höga alkoholkonsumtionen.¹⁶⁸ Detta gjorde han alltså mer eller mindre avsiktligt. Lau lyckas uppföra ett genus som accepteras av den närvarande

män iakttagits som bättre än av icke-män; Hanna Söderlund, *’Jättekul att det er så många tjejer här ikväll’*. En intersektionell studie om humör och kön i tv-programmet *Parlamentet*, Diss., Umeå universitet, 2016, s. 30, 36.

¹⁶⁶ *En af drengene*, 2023, avs. 3 (07:51–08:29); hämtad från undertexterna.

¹⁶⁷ *En af drengene*, 2023, avs. 3 (08:29–09:53).

¹⁶⁸ *En af drengene*, 2023, avs. 3 (13:27–14:40).

majoriteten och därmed ger honom flera handlingsmöjligheter än ett förverkligande av sin personlighet.

3.2.2 Rymning från identitetsbaserat förtryck medelst alkoholrelaterat kapital

3.2.2.1 Förtryckta begärs befrielse med dryckespotens i *Dette blir mellom oss*

Liksom Lau döljer jag-berättaren Felix i *Dette blir mellom oss* sitt homosexuella begär, men hos honom är det inte klart om han gillar att dricka eller inte. För honom verkar det vara mer av en självklarhet än för Lau; möjligtvis påverkas han omedvetet, men snarare nog av ungdomsnormen än av maskulinitetsimperativet. På festerna dricker nämligen alla, oavsett genus. Genom att anpassa sig undviker Felix att anses ha en instabil identitet. Till skillnad från Lau vill han dock inte förtrycka sina sexuella begär totalt, bara inför andra. Och i motsats till honom är Felix van vid att dricka varmed han har uppbyggt en viss dryckespotens. Den visar sig göra det möjligt för honom att förverkliga socialt sanktionerade personlighetsdrag.

Det är dock en riskabel strategi, för generellt sett är Felix rädd för att bli avslöjad som queer. I Stavanger där han bodde innan flytten till Oslo mobbades han efter att ”de” (förmodligen hans klasskamrater) fick reda på hans queerness på grund av hans uppträdande.¹⁶⁹ Genuset som han tillskrivs tolkas inte som (hegemoniskt) maskulint varav andra härleder att även hans sexuella begär inte är heteronormativt. Som Felix framställer det är det dock mindre de sociala konventionerna som har makten över honom än en inre drivkraft som påverkar hans beteenden (”noe i meg som jeg ikke styrer over”). Men att hans personlighetsdrag sanktioneras kan han inte ändra. Därför måste han uppträda på ett sätt som accepteras. Felix fruktar dock att hans dryckespotens är begränsad och att han riskerar en kontrollförlust över sin uppträdande. Hans mor som känner till hans homosexuella begär och hans bekymmer råder honom därför att ”ikke [...] drikke for mye. *Det forsterker angst*, sier hun.”¹⁷⁰ När han på en fest känner sig berusad yttrar han sin ökade rädsla för att tappa kontroll över det han säger såväl som över sitt beteende.¹⁷¹ Felix fruktar att bli exkluderad från samhället och förvägras att skapa stödjande vänskaper liksom i Stavanger. Och det skulle innebära en ännu större maktförlust för honom än att tvingas anpassa sitt uppträdande.

Inkludering och vänner är nämligen Felix översta mål, för annars kommer han inte förverkliga sin sexuella frihet. Trots den medförda risken möjliggör hans uppvisning av hans dryckespotens ett grupptillträde genom att etablera en samhörighetskänsla, framför allt med

¹⁶⁹ ”Jeg blir redd for at jeg gjør noe som røper meg: måten jeg går på, snakker på, sitter på, det jeg sier?”; Krag 2020, s. 12.

¹⁷⁰ Krag 2020, s. 141; original framhävning.

¹⁷¹ Krag 2020, s. 142.

Philip och Max (jfr. 3.1.2.1). Om Felix därmed avser att uppföra en accepterad maskulinitet framgår inte, men det kollektiva, naturnära drickandet betonar gruppens samliknandekriterium: deras manlighet och den därav härledda maskuliniteten. Genom att visa sin identifikation med den gruppen tolkas Felix i alla fall som heteronormativ: när han berättar för Philip och Max att han är förälskad i Nicolai som går på deras skola verkar de nämligen överraskade.¹⁷² Bortsett från den längtade bieffekten att inte iakttas som queer bidrar det kollektiva drickandet till att nå huvudmålet, inkluderingen, vilket är en förutsättning för att Felix sedan vågar berätta om sitt homosexuella begär. Ur den här passagen framgår inte om de har druckit, därför antar jag att Felix är nykter när han kommer ut. Men drickandet har i alla fall en indirekt påverkan på hans förverkligande och befrielse från förtrycket. Att Felix brukar och tål dricka mycket utan att tappa kontrollen visar sig alltså vara ett kapital för att bli inkluderad.

Alkoholens avslappnande effekter som förenklar letandet efter sexuella kontakter upplever Felix dock redan innan han talar med sina vänner om sin förälskelse. Han längtar efter sex med en annan man, men för Nicolai vågar han inte berätta om sina känslor, fastän han har hört talas om att han också förmodas att vara queer.¹⁷³ De kommer även närmare varandra via kontakten på sociala medier, men därmed förstärks Felix drifter bara utan att tillfredsställas. För att följa sina begär har han skapat en profil på en internetplattform där manliga personer kan avtala sexuella möten.¹⁷⁴ Första gången Felix stämmer träff med en annan backar han dock ut – han vågar inte möta en okänd person, dessutom i hemlighet.¹⁷⁵ Men genom att förtränga sitt begär och bli avvisad av Nicolai växer hans längtan. På en hemmakväll med Philip och Max verkar för mycket lust ha uppdämts: de tre berusar sig, möjligtvis berusar sig Felix även för att komma över sin frustration. På vägen hem kommer han förbi en park där män träffas för spontana sexuella möten, och istället för att fortsätta hemåt bestämmer han sig i ruset att följa sin nyfikenhet.¹⁷⁶ Bland alla de okända och knappt synliga människor känner han sig först osäker, han ”tenker at det ikke er slik det burde skje.”¹⁷⁷ Men när han slutligen iakttas av en man låter han komma honom närmare. Han känner sig fortfarande inte helt redo för att ha samlag med främlingen, men han överväldigas av sin lust: ”Det er en følelse som er sterkere enn viljen min.” Och så tillåter han mannen att tillfredsställa honom med oralsex.¹⁷⁸ När Felix vaknar morgonen därpå tror han att ”ha krysset en grense, men jeg vet ikke om grensen var min egen eller noen

¹⁷² Krag 2020, s. 109–110.

¹⁷³ Krag 2020, s. 43.

¹⁷⁴ Krag 2020, s. 32.

¹⁷⁵ Krag 2020, s. 56–57.

¹⁷⁶ Krag 2020, s. 68.

¹⁷⁷ Krag 2020, s. 69.

¹⁷⁸ Krag 2020, s. 70.

andres.”¹⁷⁹ Han undrar om han har brutit mot samhälleliga normer, inte bara vad gäller samkönade samlag utan även att ha sexuell kontakt med en okänd person i mörkret, något som anses vara mycket riskabelt. Hans vilja att motstå och hålla sig vid konventionerna trycktes dock undan av den ackumulerade lusten, som är en konsekvens av alkoholen. Faran att tappa kontroll över de allra innersta drifterna har inträffat.

Fastän Felix inte känner sig helt nöjd med händelsen efter att ha återvunnit kontrollen är den en byggkloss som stödjer hans vidare utveckling. Osäkerheten om hur han ska hantera sitt begär och de iakttagna riskerna som ett hemlighethållande medför har väl, åtminstone omedvetet, ökat hans behov för att prata om sin sexualitet med någon annan än sin mamma. Samtidigt verkar den sexuella tillfredsställningen och själva akten bekräfta hans queera identitet: han har inte bara ett homosexuellt begär, han har även erfarenhet av homosexuell praktik. Genom händelsen som nu är en del av hans kroppsliga och mentala historia känner Felix möjligtvis att hans identitet har stabiliserats. Förnimmelsen att osäkerheten delvis är överkommen kan stärka hans självkänsla. Det är kanske en ytterligare anledning till att han vågar berätta om sitt sexuella begär för Philip och Max. Det därmed ännu förstärkta självförtroendet såväl som den första sexuella erfarenheten samt flera avvisanden av Nicolai öppnar en andra chans: på internetplattformen avtalar Felix ett nytt möte och träffar en man som han har penetrationssex med – denna gång utan att använda sig av sin dryckespotens.¹⁸⁰ Han räknar det här samlaget som ”den første gangen”¹⁸¹ och tillskriver det ännu större betydelse än hans kontakt i parken – möjligtvis även på grund av avtalet och flertalet av sexuella händelser de genomför såväl som hans nykterhet. Det kommer därför igen att ha en viktig effekt på hans identifikation och självmedvetenhet. Om han inte kan vara öppnare med sitt sexuella begär kan det på långsikt visserligen leda till en starkare känsla av förtryck då en ännu mer manifest identitet ska bortträngas. Men annars kan det öka modet att öppna sig och förverkliga sin personlighet utan sociala hinder. Utan den första, av ruset möjliggjorda upplevelsen hade Felix kanske inte kunnat nå denna milstolpe, åtminstone inte så här tidigt. Hans alkoholtolerans är begränsad, men hans dryckesvanor motiverar honom att inte låta hindra sig av gränserna.

Felix sexuella befrielse motiveras dessutom inte bara av hans egen alkoholpåverkan, utan även av Nicolais. Innan frustrationen över avvisandet som leder till mötet med mannen i parken fattade Felix nämligen hopp: Nicolai ringde honom mitt på natten, och Felix tolkar hans

¹⁷⁹ Krag 2020, s. 71.

¹⁸⁰ Krag 2020, s. 134–136.

¹⁸¹ Krag 2020, s. 139.

förändrade röst som symptom på berusning.¹⁸² Under ett samtal några dagar senare erkänner Nicolai dessutom att han inte minns påringningen.¹⁸³ Oavsett om han var alkoholpåverkad eller inte antyder hans uttalande att han inte vill erkänna sitt försök att nå honom. Om han klargjorde för Felix att han var berusad skulle han nämligen kanske tro att Nicolai har tappat kontrollen över sina drifter och talar sanning. Trots att han inte öppnar sig helt må hans uppringning antyda att Nicolai också har utvecklat känslor för honom. Innan han ringde skickade Nicolai även ett textmeddelande för att fråga om Felix var vaken,¹⁸⁴ det var alltså inte bara ett misstag – han ville verkligen prata med honom, eller åtminstone drevs han av sina inre begär. Fastän deras första telefonsamtal inte varar längre än några sekunder har det en stor betydelse för Felix. Mötet är relativt intimt, för även om de inte ser varandra pratar de personligen istället för att bara skriva, något som de inte brukar göra utanför skolan. Dessutom ligger Felix i sängen, genom att ta emot Nicolais påringning låter han honom inträda i ett av hans mest personliga områden. Nicolais drickande har alltså bidragit till att förkorta deras emotionella distans.

Mellan Felix utkommande och hans avtalade möte vågar han i ett rus att ringa Nicolai i gengäld. Felix tillbragte en kväll hemma hos Philip där de två drack mycket vin. Det är igen på vägen hem, under bar himmel som förmedlar en känsla av gränslöshet, då han spontant följer sina drifter: han ”styres [...] av vinen og ringer til deg [Nicolai]. Du svarer ikke på tre ring, og da tar jeg fornuft og legger på.”¹⁸⁵ Som Felix framställer situationen är det alkoholen som har makten över honom, det vill säga hans inre känslor och hans rationella intentioner, och förtrycker det sista. Visserligen uppstår inget samtal, men dagen därpå ser Felix nöjt att Nicolai har reagerat med ett textmeddelande: ”*Så att du ringte. Hyggelig.*”¹⁸⁶ Fastän de inte är lika intima som när Nicolai ringde honom har Felix dragit uppmärksamheten till sig något som Nicolai även uppskattar. De visar nu sina respektive intressen för varandra vilket kommer att leda till en kortvarande intensifiering av deras förhållande. Det hade nog inte hänt om Felix inte hade druckit den kvällen.

Mötet som inleder vändpunkten varefter Nicolai börjar att distansera sig pågår också under alkoholpåverkan. Felix är på en fest, och trots hans rädsla och hans mors varning börjar han dricka redan på vägen dit. Han är särskilt nervös eftersom det är den första riktiga festen han är inbjuden till. Om Nicolai ska komma vet Felix inte. Å ena sidan skulle han önska att se honom, å andra sidan är han rädd att han då kommer att bete sig på ett sätt som avslöjar sin sexuella

¹⁸² Krag 2020, s. 81.

¹⁸³ Krag 2020, s. 95.

¹⁸⁴ Krag 2020, s. 81.

¹⁸⁵ Krag 2020, s. 127.

¹⁸⁶ Krag 2020, s. 128; original framhävnings.

läggning för de som inte vet om det. Och han kan inte förutse hur de skulle reagera i så fall. När han sedan faktiskt upptäcker Nicolai är Felix uppenbarligen berusad, han har svårt att stå på benen och att se tydligt. Han gömmer sig i ett badrum på vars dörr Nicolai knackar, och när Felix kommer ut till honom erkänner han att Nicolai också är starkt alkoholpåverkad. Nicolai förslår att de ska lämna festen tillsammans. Felix blir nervös, men i denna situation är det igen hans känslor som tar över. Utanför huset börjar de sedan att prata om sitt förhållande.¹⁸⁷ När Nicolai bekräftar sitt intresse för honom observerar Felix att hans röst ”lukter vin”. Nicolais beaktelse associeras alltså tydligt med hans rus. Felix följande svar som uttrycker hans glädje motiveras inte bara av Nicolais erkännande, utan också av hans eget tillstånd (”Jeg er for full til å være veldig nervøs”). Han tillsätter en beskrivelse av deras fysiska positioner och menar att han ”[aldri] har [...] stått så nær deg med vilje.”¹⁸⁸ Därmed antyds såklart att de inte lyckades innan att närma sig på det sättet *även om* de ville, men också kanske *på grund av* deras vilja: det antaget rationella tänkandet övertrumpas av deras drifter, bestådda av alkoholen.

Nu tror Felix att de kommer att kyssas snart, men efter att de har blivit belysta av en förbikörande bil och hört en mobil ringa nära sig bestämmer Nicolai sig för att avbryta.”¹⁸⁹ Förnuftet tar över igen, triggat av audiovisuella retningar som påminner att de inte är isolerade från samhället och dess konventioner. Berättelsen om festen tar därmed slut, men dagen efter håller Felix på att undra vad som hade hänt om de inte hade blivit avbrutna. Katastrofen manifesteras dock när Felix får ett meddelande av Max: han har hört talas om att Nicolai hade sex med Mia från klassen efter festen.¹⁹⁰ Eftersom Nicolai inte var nykter efter händelsen med bilen var han det väl inte heller när han låg med Mia; ändå verkar det, åtminstone för Felix, vara osannolikt att Nicolai här drivs av sina ’äkta’ känslor. Snarare var det kombinationen av hans ’vaknande’ och ruset som möjliggjorde samlaget: han ’ville’ trycka undan sina drifter genom att ha en sexuell kontakt med en kvinna, samtidigt som alkoholen förenklade detta för honom. Möjligtvis var det dock inte alls en lättnad och Nicolai ville bara skylla på ruset som avslöjar sitt ’heterosexuella’ begär. I alla fall har han inte befriat en förträngd läggning, han har manifesterat, och gör det vid flera kommande tillfällen, för Felix och andra att han inte är attraherad av män, alltså inte av Felix heller. De kom närmare varandra under alkoholinflytelse, men det var bara Felix som var beredd att ta ett nästa steg, möjligtvis på grund av hans tidigare upplevelser.

¹⁸⁷ Krag 2020, s. 141–146.

¹⁸⁸ Krag 2020, s. 147; originala framhävningar.

¹⁸⁹ Krag 2020, s. 148.

¹⁹⁰ Krag 2020, s. 149–154.

Att Felix använder sig av sin dryckespotens ger honom alltså tillträde till en grupp varmed han får möjligheten att öppna sig för andra om sitt sexuella begär. Även om han uppskattar sitt kapital först och främst för att erbjuda ett kamouflage upplever han dessutom sin första homosexuella praktik i ett rus, något som hans senare utveckling och befrielse bygger på. Trots en medförd rädsla innebär hans dryckespotens en säkerhetskänsla som, när den samverkar med drifterna, låter honom testa sina toleransgränser. Fastän Felix fortfarande fruktar samhällsliga konsekvenser av ett helt öppet queert liv får han möjligheten att utveckla ett självförtroende och befria sig delvis från förtrycket. Även höjdpunkten mellan honom och Nicolai, det vill säga ögonblicket med det största hoppet om en positiv fortsättning av deras relation, når de två i ett kollektivt rus. Att Felix inte backar ut till skillnad från Nicolai kan bero på just hans små framgångar och långsamt ökande självkänsla.

3.2.2.2 Klassresa genom tillgång till alkohol i *Young Royals*

Till skillnad från Aisha, Lau och Felix förtrycks Simon i *Young Royals* inte direkt av dryckesnormer, det vill säga han tvingas varken till att dricka eller avstå för att uttrycka sin identitet. Simon är öppet queer och nykterist. Hans far, Micke, har nämligen varit alkoholberoende i många år. Simon, hans syster Sara och deras mamma avbröt kontakten till honom för länge sedan, men Simon lider fortfarande av minnen och vill inte bli som sin pappa. Förutom hans familj och hans bästa vänner Ayub och Rosh vet ingen om den delen av hans personliga historia. Men hemlighållandet på grund av en antagen stigmatisering är inte huvudskälet för hans sociala förtryck: i hierarkin på Hillerska gymnasiet där framför allt barn till adelsläkter och enormt välbärgade familjer går underordnas Simon framför allt eftersom han tillskrivs arbetarklassen och inte har råd med att bo på internatet. En möjlighet för att få tillträde och lyfta sig från botten, erkänner han, är hans tillgång till alkohol som uppskattas av de andra och därmed visar sig fungera som ett kapital för honom.

August som har lovat kronprinsen att ta hand om dess lillebror Wille tänker nämligen organisera en invigningsfest. Och den ska såklart, enligt ungdomsnormen, firas med alkohol. Därför behöver August Simons hjälp, trots (och på grund av) att Simon är en extern elev. Tillträdet till internatet kontrolleras mycket strängare nu då en medlem av kungafamiljen bor här, och så är det omöjligt att köpa in alkohol utifrån. August betonar dock viktigheten av att erbjuda Wille, kronprinsens bror, en så bra invigningsfest som möjligt. Genom att organisera ett glädjebringande och påminnelsevärt kalas, det vill säga att visa sitt engagemang för en person, förväntas han att bli erkänd och belönad med ytterligare handlingsmöjligheter. Dessa är desto mer omfattande ju högre målpersonens plats i hierarkin är. Det här berömmet vill

August egentligen inte lämna åt en annan, framför allt inte till en extern. Men eftersom det inte finns ett lagligt sätt för dem att skaffa alkohol är risken att bli bestraffad för hög och därmed förlora makt. Hans kompis Nils föreslår därför att be Simon om hjälp, just därför att han bor i stan.

Härmed introduceras även Simons utanförskap: Nils motiverar sitt förslag med att "[h]an [Simon] måste väl känna nån som gör hembränt" varmed han förtydligar dock att han anser honom inte bara som fysiskt extern, utan även som socialt. Hans uttalande implicerar att Simon umgås i kriminella kretsar, han fränkänner arbetare ett varande och agerande inuti lagliga och kultiverade ramvillkor. Augusts och Nils kompis Vincent understryker Simons *otherness* och nedre plats i hierarkin genom att påminna sina vänner om när Simon hälsade dem för första gången, något som Nils kommenterar med: "Som att vi skulle ha nåt gemensamt. Alltså, usch ...".¹⁹¹ Visst kan Simons bara hälsning tolkas som ett försök att bryta mot en klassberoende gruppbildning och därmed mot den sociala hierarkin. Men Vincent och Nils validerar hans förmodligen enkla och vanliga uttryck av artighet som ett angrepp mot deras maktfördel. De tillskriver honom en lägre maktposition och framställer honom som 'den andre'. August själv betonar senare vid flera tillfällen Simons tillhörighet till en homogen och nedanstående grupp samtidigt som han framhäver sin egen grupps särart och skillnad från "vanligt folk".¹⁹²

Därför tycks han dock även anta att det är han som kan utnyttja Simon. När han tilltalar honom på hans väg hemåt från skolan reproducerar August sin maktfördel:

August [följer Simon efter skolan genom skolgården, ropar bakifrån]: Hördu, sosse!

Simon: Simon.

August: Va?

Simon: Simon heter jag.

August: Simon? August. Trevligt. [...]

Simon: Okej, jag har gått här i över en månad, men sure ...

August: Jag behöver hjälp med en grej. Du känner inte nån som kan fixa alkohol? Ni har väl nån spritbil eller langare? Min vanliga kontakt är bortrest. [De två stannar.] Hur får ni sprit till era fester?

Simon: Tror du att alla som inte går här langar?

¹⁹¹ *Young Royals*, 2021, avs. 1 (10:40–11:30); hämtad från undertexterna.

¹⁹² *Young Royals*, 2021, avs. 1 (34:15–35:02); hämtad från undertexterna.

August: Vi ska ha invigningsfest för Wilhelm. Om du lyckas fixa en kontakt som kan fixa sprit, då kanske jag gör ett stort undantag och bjuder med dig. Det är väldigt få ettor som får komma på sånt. En sån som du, där med oss interner ... Det hade varit skitkul, va?

[Simon skakar på huvudet och lämnar August.]

August [ropar efter honom]: Fixar du, eller? Va?¹⁹³

August skapar Simon diskursivt som den andre ("En sån som du"), han tilltalar honom med ett nedvärderande grupp-beteckning istället för att använda hans riktiga namn. Därmed visar han även att han hittills inte har beaktat och brytt sig om honom. Dessutom återupptar han förmodan att Simon umgås i kriminella, primitiva kretsar och att de 'där' har till och med egna, det vill säga 'andra', fester. Genom att inte reagera på Simons förebråelse av en klassistisk diskriminering visar August att han inte kommer att ge honom en chans att befria sig från hans förtryckta position. Men för att övertyga honom lockar han med siktet på en förbättring: han ska få en belöning om han uppfyller kraven. August marknadsför denna belöning som ett uttryck av hans generositet – egentligen är det inte möjligt att bjuda in en etta som till och med är extern. Simon ska alltså få en jättechans och många nya handlingsmöjligheter, men han erkänner att han kommer att bli avhängig av August. Genom att samtycka att tjäna båda honom och prinsen skulle han bara förstärka hierarkin; han skulle kanske bli en del av gruppen, men som tjänsteperson, inte som 'en av dem'. Faktiskt är dock August lika beroende på Simon: han vill inte acceptera hans avvisande, både därför att han inte kommer att bli Simons 'herre' och eftersom han tror att han inte kan få beröm av Wille (och därmed förbättra sin egen position) utan Simons hjälp. Han vill exploatera honom, men det kan han inte utan att anpassa sig till Simons villkor.

Fastän August inte vet om Simon verkligen har en kontakt gör hans satsning på honom dess antagna tillgång till alkohol till dess kapital. Och trots att Simon först inte visar sig intresserad erkänner han sitt eget potential. Han själv verkar egentligen inte att bry sig om att bli intagen i den Hillerska gemenskapen. Men hans syster Sara är ledsen av att ignoreras av sina skolkamrater, hon önskar att skaffa sig vänner. Framför allt är hon besviken av Felice, en klasskamrat vars häst hon sköter och som Sara ser upp till,¹⁹⁴ men hon håller på att avvisa henne. När Simon har erkänt Saras förtvivlan bestämmer han om sig: han vill att Sara ska kunna gå på festen.¹⁹⁵ Trots att hon inte är bjuden ser han en chans att förbättra hennes situation. Därmed

¹⁹³ *Young Royals*, 2021, avs. 1 (13:03–14:04); hämtad från undertexterna.

¹⁹⁴ Felice är rädd för sin häst, hon har fått den av sina föräldrar som vill att hon rider den fastän hon själv inte vill. Hennes vrede på Sara mår snarare bero på att Sara har inget problem med att rida och sköta hästen än på Saras 'ovanliga' beteendesätt (hon har ADHD och Asperger) eller arbetarbakgrund; *Young Royals*, 2021, avs. 1 (15:14–16:26).

¹⁹⁵ *Young Royals*, 2021, avs. 1 (19:30–21:57).

har han en egen intention och egna krav som han kan ställa till August: han ska bara skaffa alkohol om både han *och* hans syster får komma på festen. Oavsett om Augusts kostnader ökar eller inte kommer Simon att få en högre belöning. Han kan använda sin möjliga tillgång till alkohol för att höja sina vinster. Därmed får han en maktkänsla, han iakttar att han verkligen kan förhandla med August och på det sättet utmana hierarkin.

Simon har dock ännu inte fått tag i någon som kan hjälpa honom med alkoholen. Han frågar Ayub var han brukar köpa alkohol. Ayub nämner Micke, men lägger till att Simon inte borde gå till honom: ”Du blir alltid så deprimerad när du träffar din farsa.”¹⁹⁶ Simons kapital innebär alltså även stora faror, inte bara att han själv bryter mot lagen och därmed utsätter sig för risken att bli bestraffad – istället för August. Att träffa fadern medför möjligtvis att hans trauma triggas och att en efterföljande depression väger mer än de positiva känslorna som han hoppas att få utav dealen. Han behöver fundera på om alla negativa konsekvenser är lönt att bygga upp sitt kapital.

Men snart verkar Simons intresse för att gå med i dealen öka: han och Wille lär känna varandra något som August försöker att sätta stopp för. Efter en situation i klassen där Simon ensamt försvarar arbetarklassen och även kritiserar kungahuset sätter Wille sig mittemot honom i matsalen och yttrar sin beundran för Simons tal. Han har sedan välkomstgudstjänsten där Simon sjöng högst i kören utvecklat ett intresse för honom. Trots skepsisen mot monarkin känner Simon sig smickrad över att Wille har uppmärksammat honom. August avbryter dock det korta samtalet när han ser att prinsen pratar med den externe och berömmar honom,¹⁹⁷ han är väl rädd för att hierarkin kommer att rubbas. Därmed skulle August själv förlora sin maktposition som bygger på hans närhet till kungafamiljen och klassbaserat förtryck, och dessutom är han rädd för att svika kronprins Eriks förtroende om han inte lyckas att ta hand om hans bror Wille. Då skulle han kanske bestraffas på ett eller annat sätt. I det här nuläget är det oklart om Simon redan har förälskat sig i Wille, men i alla fall syns han inte obenägen att lära känna honom bättre. Att han förvägras denna möjlighet på grund av deras klasskillnad verkar dock att provocera honom: nu har han en till intention för att kämpa mot orättvisan och utmana August som inskränker hans frihet.

Fastän August inte anar att Wille och Simon förälskar sig i varandra¹⁹⁸ ingår upprätthållandet av heteronormen in i hans projekt att skydda monarkin. Hans försök att hålla Simon bort från Wille antyder därmed att inte bara deras socioekonomiska skillnader kommer att vara ett hinder

¹⁹⁶ *Young Royals*, 2021, avs. 1 (23:42–24:29).

¹⁹⁷ *Young Royals*, 2021, avs. 1 (25:21–28:25); hämtad från undertexterna.

¹⁹⁸ Han verkar överraskad när han ertappar Wille och Simon på ett samlag; *Young Royals*, avs. 4 (44:16–44:45).

för deras relation – Simon ska inte heller närma sig Wille därför att han är manlig. Visst får man förmoda att August skulle reagera på samma sätt om han misstänkte att Wille var intresserad av en kvinna med arbetarbakgrund.¹⁹⁹ Men inte bara efter att August har publicerat en video som visar ett samlag mellan Wille och Simon uppenbarar sig att den nya kronprinsens avvikelse från heteronormen sätter press på honom och hela kungahuset. Redan innan känner Simon att queerness förtrycks på Hillerska: Nils kommenterar hans uppträdande på gudstjänsten genom att beteckna hans höga röst som en ”[f]in pipa”,²⁰⁰ och på roddträningen efter festen kommenterar August Simons smala kropp.²⁰¹ Hans framträdande nedvärderas som inte typiskt manliga. Även om deras yttringar motiveras av deras klassistiska attityd förmedlar de att Simon och även andra ska anpassa sig till heteronormen för att bli accepterade. Det vill Simon inte, och fastän han är öppet queer och inte har något intresse av att bli godkänd av August hotas hans sexuella frihet av de heteronormativa imperativen på Hillerska likaså. För eftersom Wille tvingas att anpassa sig ännu mer till heteronormen kan Simon inte ha en öppen relation till honom. Simons intention att ingå dealen för att bli bjuden till festen förstärks av hans vilja att få en annan chans att samtala med Wille, det vill säga för att undgå de konservativa relations- och genusuppvisningskraven som indirekt limiterar hans förverkligande.

Simon validerar sin tillgång till alkohol som en möjlighet för att motverka sitt identitetsbaserade förtryck, trots riskerna som dealen kommer att medföra. När han ber August om ett samtal för att tacka ja till hans erbjudande och ställa sitt eget krav, nämligen att Sara får också vara med, blir det synligt att det inte kommer att vara enkelt att förbättra situationen: August är positivt överraskad, men fortsätter med sin diskursiva förtrycksstrategi. Han frågar om ”man blir blind av ert hembränt”, säger dock att det bara var ett skämt när Simon himlar med ögonen. Men till slut rufsar August Simons hår och säger: ”Vad duktigt du har varit, sossen” (fig. 6).²⁰² Visserligen är det för honom inte ett problem att också tillåta Sara att komma, men han vill nog ändå markera att Simon inte kan utöva makt över honom. Han fortsätter därför förnedra honom och konstruera hans *otherness*.

Trots att chansen att befria sig från förtrycket är liten håller Simon fast vid sina intentioner och börjar att genomföra planen: han går till sin pappa som är glad att se sitt barn efter en lång tid, men pappans ostädade lägenhet, där cigaretter och spritflaskor ligger utspridda, påminner Simon om hans mörka förflutna. För att undvika negativa emotionella konsekvenser går han

¹⁹⁹ I andra säsongen ingår August själv en relation med Simons syster Sara, men de två håller sitt förhållande hemlig; *Young Royals*, Säsong II, Netflix, 2022-11-01.

²⁰⁰ *Young Royals*, 2021, avs. 1 (10:56–11:30); hämtad från undertexterna.

²⁰¹ *Young Royals*, 2021, avs. 2 (10:45–11:14); hämtad från undertexterna.

²⁰² *Young Royals*, 2021, avs. 1 (28:32–29:31); hämtad från undertexterna.

Fig. 6. *August* (Malte Gårdinger, t.h.) rufsar Simons (Omar Rudberg) hår. Rojda Sekersöz (regissör), Marek Wieser (fotograf), *Young Royals*, 2021. © Netflix

rakt på sak: ”Jag skulle behöva få hjälp med en grej. [...] Jag vet att du köper ut. Alla vet. Och jag skulle behöva för en fest.” Genom att peka ut faderns kriminella aktiviteter och konstruera honom som ’den andre’ förstärker han distansen och sätter därmed press på honom. Och han lyckas: Micke känner ett hopp på en förbättring av sin relation till sonen och vill hjälpa till genom att stödja honom. Han är glad att Simon säger att han själv inte dricker och att Simon smilar som svar på frågan om han vill imponera ”[n]ån snygg kille”. Fastän faderns avslutande ansiktsuttryck speglar en skepsis²⁰³ – han och hans barn ska bryta mot lagen tillsammans och möjligtvis utsätta andra för hälsorisker – hoppas han själv att de positiva konsekvenserna av aktionen uppväger de negativa. För att skydda sig själv bygger Simon alltså sitt kapital på ett utnyttjande av hans fars förtvivlade längtan efter att gottgöra sina misstag och återvinna familjelyckan.

Simons strategi verkar att lyckas: syskonen får komma till festen och Sara verkar glad, särskilt när hon och Felice äntligen kommer närmare varandra. I följden av sitt drickande mår Felice illa och kräks, och Sara som också är berusad bistår henne och berättar öppet om sina diagnoser (ADHD och Aspergers syndrom). Eftersom Felice inte avvisar henne denna gången tar Sara henne i handen och för med henne ut. Ruset avvecklar alltså hindret mellan dem: för Sara förenklas att agera enligt hennes inre intentioner, och Felice är tydligen för svag för att motstå Saras omsorgsoffensiv (och har möjligtvis också en inre längtan till att bli vän med Sara). Senare på festen ser Simon hur Sara och Felice försvinner bakom buskarna medan de håller varandra i handen. Oavsett om deras deras tidigare distans beror på klasskillnaderna eller

²⁰³ *Young Royals*, 2021, avs. 1 (29:32–32:20); hämtad från undertexterna.

Fig. 7. På invigningsfesten sitter Simon (Omar Rudberg, t.v.) och Wille (Edvin Ryding) utomhus bakom en liten stenmur. Wille sjunger. Rojda Sekersöz (regissör), Marek Wieser (fotograf), *Young Royals*, 2021. © Netflix

något annat antar han att de har kommit närmare varandra och att klassdifferensen har övervunnits. Följaktligen har hans tillgång till alkohol inte bara möjliggjort att han och Sara får ett tillträde till gruppen, utan även att de får ett medel för att överkomma distansen ännu mer: alkohol. Detsamma gäller hans andra mål, att få en annan chans att prata med Wille som också är berusad och vågar att följa Simon ut ur partyrummet. Utomhus sätter de sig på en bänk, Wille sjunger låten som Simon sjöng i välkomstgudstjänsten och de två pratar och ler med varandra (fig. 7). När de hör att August letar efter Wille gömmer de sig bakom stenmuren så att de kommer även fysiskt väldigt nära. Avsnittet slutar med att de tittar djupt in i varandras ögon vilket ser ut som att de kommer att kyssas.²⁰⁴ Liksom Felix i *Dette blir mellom oss* hjälper alkoholen Wille att förtränga sin samhällspåverkade kontrollmekanism som förtrycker hans känslor. Och på det sättet bryter han även mot gränserna som inskränker Simons frihet: klassdifferensen och det heteronormativa imperativet som riktar framför allt mot Wille förhindrar inte längre att Simon kan närma sig honom. Visserligen försöker August samtidigt att upprätthålla distansen; på Vincents fråga varför Simon och Sara har fått komma på festen svarar han: "Keep your friends close and your enemies closer."²⁰⁵ Han fortsätter med sin *othering* och konstruerar syskonen som fienderna, bara på grund av deras socioekonomiska bakgrund. Ändå förtydligar hans reaktion att han möjligtvis känner ett hot: Simon utövade makt över honom eftersom August var beroende på dess kapital – han misslyckades att upprätthålla hierarkin. För att försvara sig mot sina vänner låtsas han som om deras inbjudan är en del av

²⁰⁴ *Young Royals*, 2021, avs. 1 (35:51–40:40).

²⁰⁵ *Young Royals*, 2021, avs. 1 (34:48–35:04).

sin strategi. Egentligen har dock Simon, åtminstone i det här nuläget, skapat obalans och slutat det identitetsberoende förtrycket.

Simons tillgång till alkohol har alltså gett honom makten att befria sig och påverka maktstrukturerna. Trots att han inte hade någon motivation i början växte hans förnimmelse att vara förtryckt på grund av hans identitet. Viljan att överkomma avmakten samt intentionen att hjälpa Sara och sig själv övervägde hans iakttaga risker. Det är dock själva maktdiskursen som validerar hans tillgång till alkohol som ett kapital. Hans nedvärdering och exploatering genom August skapar honom som ett mäktigt subjekt med ansvar. Makten han får kan han bara behålla genom att utöva makt över andra, nämligen August och hans far.

3.3 Strategiernas effekter

På kort sikt har de fyra figurernas strategiska förhållningssätt till dryckesnormerna som jag har undersökt gett dem mer eller mindre makt. Men hur påverkas deras positioner långsiktigt, och på vilket sätt förändras identitetsdiskurser och -normer?

3.3.1 Direkta versus långsiktiga konsekvenser för karaktärerna

Direkt efter strategiernas insats verkar det som att ett öppet anpassande till de maskulint-dominerade dryckesnormerna har medfört mindre makt för figurerna än att använda sig av ens alkoholrelaterade kapital för att rymma ens identitetsberoende förtryck. Simon och Felix verkar nämligen ha nått sina mål: Simons val att låta August utnyttja hans kapital har möjliggjort hans och Saras tillträde till gruppen och därför ett tillfälligt övervinnande av deras klassbaserade förtryck och den heteronormativa frihetsbegränsningen; och dryckesvanorna tillät Felix att utforska sina behov och nå en befrielse från sin driftreglering. Även Lau har erbjudits en plats i gruppen genom att anpassa sig till de dominerande maskulinitetskraven jämte dryckesnormerna. Hans uppoffring var dock betydligt större eftersom han tvingades att uppge ett av sina delmål: att få makt inom gruppen. Lau får visserligen ta del av gruppaktiviteterna, och hans anpassande enligt gruppens normer såväl som hans avgränsning från Aksel uppskattas. Men bland pojkarna utnyttjas han, och hans minskade försvarspotential är också en följd av hans drickande. Syftet att ta sig in i gruppen för att bli respekterad och omtyckt av en majoritet har därför misslyckats. Till skillnad från Simon och Felix har han dessutom förtryckt sin personlighet och sina egna känslor: den identiteten som han uppför och accepteras för är inte den som han kan förverkliga sig med. Simons öppna identifiering som ett queert arbetarbarn begränsar såklart också hans handlingsutrymme, men han upplever en lyckokänsla över att ändå kunna vara sig själv. Detsamma gäller Felix: han är fortfarande rädd att han ska mobbas om andra än sina nära vänner får reda på hans queera identitet. Men genom att leva ut sina begär i

hemlighet befriar han sig åtminstone delvis och utvecklar dessutom modet att öppna sig inför Philip och Max. Felix och Simon känner en makttillväxt genom att uppleva en befrielseprocess medan Lau byter hela sin autonomi mot sin grupptillhörighet.

Till skillnad från Simon och Felix har även Aisha varit mindre framgångsrik: visserligen har hon etablerat både sin grupptillhörighet och hennes önskade identitet som autonom kvinna. Samtidigt har hennes drickande medfört en ny identitetskris: hon kan inte helt bestämma sig för enbart en grupp som hon ska identifiera sig med, vilket, egentligen, inte behövs. Varken Chanel's vänner eller Jamilah och Freba förväntar att hon ska distansera sig från en sida, och hennes självidentifiering ifrågasätts inte utan respekteras. Aishas familjära socialisering leder dock till en rädsla för frihetsinskränkning som hon försöker att kompensera med önskan och ambitionen att identifieras – av sig själv såväl som av andra – med en grupp som representerar en absolut kvinnlig emancipation. Att Aisha uppfattar drickandet som ett uttryck för denna tillhörighet framjäs av andras drickande samt bland annat Chanel's och Emilios uppmuntran till att dricka. Men att hon skulle uteslutas ifall hon drack mindre eller inte alls är bara hennes egen iakttagelse. Hennes drickande ger henne visserligen en tillfällig känsla av frihet och tillhörighet, men samtidigt tappar hon kontroll över det hon säger och hamnar därför i ett mer eller mindre självupplevt utanförskap. Drickandet som uttryck för en viss identitet visar sig alltså inte vara en enbart maktnående strategi.

De långsiktiga konsekvenserna som Aishas förhållande medför är dessutom också mestadels negativa. När hon kommer hem dagen efter festen är hennes mor arg på henne. Eftersom föräldrarna inte visste var Aisha höll hus under natten, något som enligt mamman är särskilt farligt för unga kvinnor, får hon rumsarrest och ska lämna in sin mobil och uppsäga jobbet.²⁰⁶ Hennes försök att befria sig från de familjära, könbaseade förtrycksmekanismerna har alltså orsakat motsatsen: Aisha avkopplas från omvärlden och berövas sin ekonomiska autonomi. För att återfå sin frihet tvingas hon till att bryta ännu mer mot reglerna, till exempel genom att gå till juicebaren istället för skolan,²⁰⁷ och när hon blir trött på den dåliga stämningen där emellan ber hon sin mor om ursäkt för att ha gjort henne bekymrad.²⁰⁸ Återvinsten av den förlorade makten kräver alltså nya risker och en acceptans av hennes föräldrars villkor. Inom familjen bekräftas Aishas position och handlingsutrymme alltså. Detsamma gäller relationen till hennes vänner: både Jamilah²⁰⁹ och Chanel förlåter hennes förolämpande beteenden. För Chanel räknas

²⁰⁶ 19, Avsnitt 12 (02:23–04:54), NRK TV, 2021-05-06 [tv-serie].

²⁰⁷ 19, Avsnitt 13 (00:43–02:59), NRK TV, 2021-05-07 [tv-serie].

²⁰⁸ 19, Avsnitt 19 (01:39–02:55), NRK TV, 2021-05-13 [tv-serie].

²⁰⁹ 19, Avsnitt 18 (04:18–06:45), NRK TV, 2021-05-12 [tv-serie].

att Aishas avundsjuka reflekterar ett missnöje med hennes egen situation och att hon var berusad när hon yttrade sitt omdöme.²¹⁰ Därmed bekräftas å ena sidan förväntan att drickandet och en följande kontrollförlust är vanligt bland unga. Ursäkterna visar alltså att de negativa konsekvenserna som Aishas drickande medför inte väger så tungt. Å andra sidan förtydligas då att det egentligen inte ens var nödvändigt att berusa sig och uppföra en 'dryckesidentitet': Jamilah och Chanel har avslöjat Aishas maskerad, de vet hur hon egentligen *är*. Båda önskar att Aisha ska respektera deras respektive levnadsstil, men omvänt behöver hon inte bestämma sig för en sida eller framställa ett överdrivet uttryck för självbestämmande för att erkännas som autonom. Aishas drickande har bara visat henne att hennes identitet är komplex och att hon kan behålla sin frihet om hon spelar enligt vissa regler – med en stark berusning kommer hon inte att nå sina mål.

För Lau ledde drickandet också till en ny kunskap snarare än till ett nående av de ursprungliga målen: efter festen kräks han, och morgonen därpå frågar William om han behöver en värktablett vilket följs av de andras skratt.²¹¹ Hans utanförskap och maktlöshet inom gruppen bekräftas, och efter frukosten sitter Lau ensam igen. När han möts av Aksel erkänner han att hans drickande egentligen bara hade negativa konsekvenser för honom. Han ber Aksel om förlåtelse för det han sa, och liksom hos Chanel räknas ruset som ursäkt. Aksel verkar att ana att Laus inre vilja som yttrades när modet möjligtvis tog över förnuftet inte var att förolämpa honom utan att uppföra en lojalitet mot Williams grupp. Aksels bekräftelse att Lau "ikke behøver at være ligesom dem" misstolkas han som ett kärleksbevis, och efter att Aksel har avvisat en kyss och de två har setts av Michael känner Lau sig igen ensam.²¹² Nu när han inte syns kunna identifiera sig med Aksel heller stödjer han William och Dennis som vill hämna sig på Aksel. Gruppen har nämligen blivit utskälld efter att turledarna har fått reda på att de hemligt drack alkohol, och William tror att det var 'köpenhamnaren'. Eftersom Lau också drack och därför är lika adresserad övertalas han att hämnas. Men när han ser William och Dennis vattna Aksel med kallt vatten utomhus sätter han stopp för mobbningen och ställer sig vid Aksels sida, trots att det innebär en säker exkludering från gruppen.²¹³ Trots att drickande skulle skapa en samhörighetskänslan i efterhand – genom att de utskälls kollektivt – kan Lau inte identifiera sig med den gruppen. Han erkänner att Williams nekande till ansvar är en del av hans anarkiska attityd som inte bara innefattar en primitiv alkoholkonsumtion utan även ett förtryck av de

²¹⁰ 19, 2021, avs. 13 (01:02–02:29).

²¹¹ *En af drengene*, 2023, avs. 3 (09:53–11:24).

²¹² *En af drengene*, 2023, avs. 3 (13:27–16:11); hämtad från undertexterna.

²¹³ *En af drengene*, 2023, avs. 4 (01:59–10:35).

kroppsligt svaga. Lau inser att hans drickande förtryckte honom mer än det bemäktigade honom.

Simon verkar att tappa sin nyvunna makt efter festen. Hans kapital värderas inte längre, istället fortsätter August att förolämpa honom och konstruera hans utanförskap. Dessutom vägrar August även att betala för alkoholen, medan Simon behöver pengarna för att ha råd med privatlektioner, i motsats till hans klasskamrater kan inte hans föräldrar betala för honom. Efter att han i sin förtvivlan slåss med August som sedan erkänner att hans föräldrar inte heller kan ge honom pengar längre känner Simon sig tvungen att utvidga sitt kapital: han stjälar mediciner av sin pappa som August ska sälja för honom. Därmed kan han betala sina skulder så att Simon ska få råd med lektionerna. I sin nödsituation bygger han alltså på sin tidigare uppskattning och makt som langare och utnyttjar Augusts situation för att nu få kontroll över honom. Planen lyckas, men efter att pillren tas på Willes införingsfest till Sällskapet och en elev grips med drogerna vill August skylla på honom, möjligtvis för att slippa utpressningen. Wille, som också blev hög av pillren och i sitt rus låg med Simon för första gången – vilket har som sagt filmats av August – vägrar dock att Simon ska anklagas. Kränkt sprider August videon i hämnd så att Simons och Willes relation blir offentlig, och pressen ökar till den grad att de gör slut. Dessutom vill Simons mor att han och Sara ska sluta på Hillerska, men Sara som nu faktiskt har blivit en nära vän till Felice vägrar att stå vid Simons sida: hon har fått reda på att han har mötts med deras far trots att de hade bestämt sig för att bryta kontakten till honom. Även om Simons första motivation var att hjälpa sin syster vill hon nu inte uppge sina nyvunna privilegier. Trots att han alltså har lyckats att bryta mot de identitetsbaserade tillträdeshindrena och även kunnat rymma sin ensidiga avhängighet av August har hans kapitalinsats orsakat nya skador och kanske ännu större förluster. Ändå har hans korta relation till Wille öppnat nya möjligheter för de två. Och utan deras fria samtal på festen som inte hade pågått om inte Simon hade skaffat alkoholen och om inte Wille hade berusat sig skulle deras kärlekshistoria inte kunnat utvecklas.

Den enda som egentligen har enbart positiva konsekvenser är Felix. Visst medför hans drickande en rädsla, och som redan antytts lyckas han inte att ingå en relation med Nicolai. Och trots att hans öppenhet mot hans vänner och hans sexuella utveckling kan tolkas som en följd av hans drickande är han inte helt fri från ett iakttaget socialt förtryck i slutet. Ändå verkar upplevelserna att ha förbättrat hans situation, och dessutom blir han lycklig när han får ihop det med en annan: Philip. Trots att han aldrig har berättat att han är förälskad i Felix eller har ett queert begär över huvud taget hade de inte kunnat bli ett par om inte Felix hade erkänt sin läggning för andra och genomgått utvecklings- och lidelseprocessen. Det är alltså framför allt

alla de erfarenheterna som han samlar under berättelsens gång, genom att använda sig av sin dryckespotens, som lär honom att begripa sig själv som individ och subjekt.

Ny kunskap har alla figurer förvärvat, och därmed har de alla kunnat utvidga sitt handlingsutrymme. Genom att ha upplevt både framgångar och förluster som deras strategier medfört har deras egentliga makt avslöjats för dem: Aisha kan identifieras som autonom kvinna utan att behöver avgränsas från sina vänner eller att berusa sig; Lau behöver inte dricka och utsätta sig för förödmjukelse för att känna sig accepterad av någon; Felix kan tillåta sina känslor och begär utan att bli exkluderad; och Simons tillgång till alkohol kan erbjuda honom möjligheter att rymma det identitetsbaserade förtrycket, men blir därmed ändå angripbar. Som deltagare i olika deldiskurser med respektive identitetsnormer skapas de fyra dessutom som subjekt på olika sätt. Både Aishas, Laus, Felix och Simons handlings- och identifieringsmöjligheter är grupp- och situationsberoende, så att de kan förstå sina positioner i stora samhället bättre. Alla fyras förhållningssätt till dryckesnormerna har visat sig vara möjligheter för att experimentera med och uppleva ens subjektivitet.

3.3.2 Påverkan på de interna diskurserna

Trots att Aisha, Lau, Felix och Simon har utvecklats har diskurserna som strukturerar deras identiteter och maktpositioner inte påverkats märkbart. Åtminstone de dominerande genusföreställningarna har i stort sett inte förändrats. Vad gäller maskulinitetsbilder har Laus strategi att anpassa sig för att bli accepterad och intagen i gruppen bekräftat att män förväntas dricka mycket alkohol. Han agerar enligt Williams krav för att bevisa sin kroppsliga styrka genom att iscensätta sin dryckespotens. Därmed bekräftas även makttillskrivningen: den som redan har visat sin dryckesförmåga erkänns och respekteras och kan därför påverka andra att agera enligt hans vilja. Grupptillhörigheten betonar därförutom att en anpassning till maskulinitetskraven och ett antagande av ett relaterat dryckesbeteendet möjliggör en acceptans. Men i Laus fall är tillträdet bara låtsad: eftersom han misslyckas att iscensätta den förväntade maskuliniteten då han tappar kontrollen och därför utsätts för förödmjukelse visas att han inte anses som 'en av pojkarna'. Han har ingen potens att tåla mycket alkohol, och därför erkänns han inte som ordentligt maskulin och förolämpas. Bara när han distanserar sig från den i gruppen avvisade maskuliniteten genom att beteckna Aksel som feminin och "bösse" får han en till chans att erkännas som tillhörig. Därför att han är berusad när han framställer sig själv som homofobisk och misogyn bekräftas ytterligare två förväntningar: att män som berusar sig i homosociala grupper visar sitt stöd för heteronormativiteten och den hegemoniska maskuliniteten genom att yttra sig queerfobiskt och kvinnofientligt; och att alkoholen förlamar

artigheten, kultiveringen och förnuftet och lämnar styret åt de inre drifterna. William tror kanske fortfarande att Lau är queer och inte betar sig som en 'riktig man'. Men genom att erbjuda honom en ytterligare chans berömmar han dess attityd – han antar att Lau innerligt ogillar ett avvikande från heteronormen, även sitt eget, vilket han uppskattar. Tvångsheterosexualiteten och dess innebärande makthierarki såväl som tillåtelsen att uppträda homo- och kvinnofientligt bekräftas därmed för gruppen.

Aishas strategi påverkade inte heller den interna diskursen, den framförde endast gällande normer som hon dock hade misstolkat. Hon hade iakttagit kvinnligt drickande som ett politiskt uttryck för självbestämmande och kvinnlig emancipation. Visst lyckades hon att framställa sin autonomi genom att dricka: hon visade sin förbundenhet med Chanel och hennes vänner och sitt sexuella självbestämmande genom att kyssa Emilio. Dessutom reproducerade hon sin egen och möjligtvis andras föreställningar att kvinnligt drickande uttrycker en progressiv ideologi genom att beteckna Jamilah och Freba som dricker mindre som konservativa. Hon kräver därmed att kvinnor ska dricka för att visa sin vilja att emancipera sig. Men fastän hon beröms av Chanel och hennes vänner för sin attityd lyckas hon inte att manifestera den som ett allmängiltigt imperativ: Jamilah och Freba behöver inte dricka för att accepteras av gruppen, och som Freba utpekar för Aisha visas självbestämmande inte nödvändigtvis genom att berusa sig utan genom att bestämma själv om man vill det eller inte, oberoende på sociopolitiska krav. Excessivt drickande som uttryck för feminin emancipation ifrågasätts därmed inte, men Aishas misslyckande avslöjar att det inte är det enda erkända uttryckssättet. Hellre framställs nykterheten som ett brott mot kongruensen mellan drickandet, maskulinitet och makt varmed diskursen framför en alternativ *empowerment*-strategi. Den proklamerar ett självbestämmande över den egna kroppen (som kan innebära rus eller nykterhet) istället för att pröva en kroppslig styrka eller en primitivitet utanför samhällets repressiva artighetsregler. Ett postfeministiskt förhållande till drickandet uttrycks därför inte bara genom ens eget val att dricka eller avstå, utan även genom en acceptans av andras fria val. Aishas första press på Jamilah att dricka bekräftas av Emilio, men andra gången bedöms hon av Freba, och Emilio agerar enligt Jamilahs vilja. Aishas intention att bekräfta det kvinnliga drickandet för att stärka hennes egen position avslöjar alltså att det finns inget krav för kvinnor att dricka för att bli accepterad inom en postfeministisk, progressivt inställda grupp.

Aishas drickande förtydligar dock även ett avståndstagande från förtrycket hon upplever i sin familj. Utöver diskursen som produceras av Channels grupp eller i Aishas andra vänkrets förhåller sig hennes drickandet också till den familjerelaterade kulturdiskursen. Aishas brott mot restriktioner och traditionella förväntningar är en möjlighet att protestera mot förtrycket

hon upplever genom sina föräldrars och sin brors könsbaserade särbehandling. Denna diskurs lyckas hon inte att förändra: hennes beteende bestraffas varmed den bekräftas som avvikande, och det binära genussystemet samt makthierarki manifesteras. Samtidigt reflekterar hennes uppförande på Channels fest också sitt förhållande till sin socialisation och familjära miljö var hon känner sig förtryckt i. Hennes drickande representerar alltså inte enbart hennes självbestämmande som kvinna utan särskilt hennes ambition att befria sig från de repressiva normerna som produceras av hennes familjära diskurs. Jamilah och Freba ifrågasätts inte som autonoma kvinnor, åtminstone inte av Chanel och hennes vänner. Men till skillnad från Aisha kan deras förhållande till alkohol snarare associeras med deras kulturella socialisation, oavsett om det är meningen eller inte. Chanel vet dessutom att Aisha ogillar sina föräldrars stränghet. Genom att dricka uppför hon alltså en öppen protest. Därmed etablerar hon möjligtvis förväntningen att excessiv alkoholkonsumtion uttrycker en distans till ens föräldrars och en annan kulturs regler. Visserligen motiverade rustillståndet Aisha till en sexistisk yttring mot Chanel. Den avslöjar dock en attityd som inte är självvald utan internaliserad och tydliggör därmed hennes förtvivlan på grund av frihetsinskränkningen. När Chanel antar Aishas ursäkt erkänner hon hennes dilemma och att hennes frihet begränsas från olika håll. Hon befäster därmed att Aishas drickande syftar till en befrielse som kvinna inom ens familjs kultur, inte bara inom det stora samhället. Men inte alla vet om Aishas situation, andra mår tolka henne som konservativ varmed hennes strategi misslyckas definitivt. I alla fall bekräftar hon sin position som utomstående – hon har ett grupptillträde, men färre handlingsmöjligheter än andra. Det går dock inte att säga om ett krav att dricka för att visa distans till sin familjära prägling manifesteras då det inte finns ytterligare dryckesscener.

I alla fyra verk bekräftar strategierna drickande som normativt uttryck för en ungdomsidentitet. Aisha projicerar Channels förväntan att hon ska dricka på Jamilah. Hon upplever att det är vanligt att dricka, inte bara för att hävda sin autonomi. Ruset förenar de drickande och distanserar de från vuxenlivet genom att skapa ett regelfritt rum bortanför vardagen. De behöver inte vara förnuftiga utan ska kunna utforska sina drifter och känslor och därförutom skapa unika förenande minnen. Visst accepterar Chanel och Emilio att Jamilah dricker lite och Freba inte alls, men Aisha utpekar de som normbegräntande undantag. Detsamma sker med Lau som lämnar sin position som utomstående och fogar sig efter kravet att dricka varmed han bekräftar imperativet. Hans misslyckande utpekar dock hans brist på dryckeserfarenheter som förklaras med hans instabila identitet; 'onormala' ungdomar har 'onormala' dryckesbeteenden, vilket bekräftas på morgonen efter festen när han bestämmer sig för att inte dricka mer. I samband med utskällningen och Laus bristande lojalitet mot Williams

hämnd mot 'förrädaren' Aksel visar hans avsikt för nykterhet till och med ett avståndstagande från den ungdomliga frihetsrätten. Laus misslyckade försök att anpassa sig till normen kontrasterar den ännu tydligare. Simon lyckas däremot att uttrycka sin ungdomsidentitet, trots avhållsamhet: genom att bryta mot vuxnas och statliga institutioners regler ställer han sig vid ungdomarnas sida för att säkerställa deras rätt till ruset samt ett rum för experiment. Därmed upprätthåller han även föreställningen att drickande och drickupplevelser samt kontrollförlust anses som en självklarhet på ungdomsfester. Förutsättningen för att Felix ska bygga upp sitt kapital för att kunna utforska sina drifter är också att han dricker med andra ungdomar. Bortsett från att han når tillståndet där drifterna tar över förnuftet tillsammans med andra – han dricker inte ensamt – undviker han att bli utpekad som ovanlig eller att andra förmodar att han möjligtvis förtränger ett homosexuellt begär. Därmed bekräftar han att den ungdomliga frihets- och dryckesfären är heteronormativ.

Till en inkludering leder strategierna dock inte automatiskt. Visserligen känner Aisha, Lau och Simon en tillhörighet till gemenskapen, inte minst genom praktiker som skålrundor. Men Aisha utpekas i följd av sin överdrift som avvikande varmed hennes tillhörighet ifrågasätts. Simon och Lau låtsas bli intagna därför att Simons kapital och Laus uppförande uppskattas, ett infogande i fest- och drickreglerna verkar alltså först som en möjlighet att bryta mot dominerande maktstrukturer. Men faktiskt medför bägge tillträdesformer ingen riktig integration eller handlingsmöjlighet: gruppledarna August och William bestämmer fortfarande hierarkierna och tillåter därför inget verkligt deltagande. Simon och Lau tillskrivs inga accepterade identiteter och särbehandlas fortfarande. Ändå visas bådas strategier som enda möjligheter att inbjudas över huvud taget – de dominerande diskurserna kräver att agera enligt ledarnas villkor för att tillfredsställa de förtryckta med en låtsade inkludering, men syftar egentligen till att upprätthålla maktstrukturerna. Allmänt möjliggörs en gruppstillhörighet genom att anpassa sig till dryckesnormerna, men bara om den som vill ta sig in signalerar en lojalitet mot gruppen och dess värden och om gruppen själv verkligen är villig till att välkomna någon utifrån.

Aisha, Lau, Felix och Simon bidrar alltså knappt till att förändra de diskurserna som skapar de dominerande identitets- och dryckesnormerna. Aishas agerande framför att det inte finns ett krav att dricka, framför allt inte att berusa sig, för att bli erkänd som autonom ung kvinna och erbjudas en plats i en progressiv ungdomsgrupp. Att dricka med de andra kan förenkla ett tillträde, men förutsätts inte för att bli respekterad. Brottet mot patriarkala strukturer är redan normen i denna diskurs. Hos Lau, Felix och Simon domineras de upplevda hierarkierna dock av manliga personer som vill behålla sina maktpositioner och därför sätter press på de som

'avviker'. Varken Laus eller Simons strategi hjälper till att bryta förtrycket totalt. I Laus fall bekräftas det (primitiva) maskulina drickandet och en 'riktig' dryckespotens som villkor för grupptillhörighet och deltagandemöjlighet. Simons agerande bidrar också till en bekräftelse av drickande och lagbrott som ungdomsnormer, fastän han ruckade lite på de identitetsbaserade maktstrukturerna. Felix påverkar den interna diskursen egentligen inte alls: visst framför hans strategi att inte alla jämnåriga är homofobiska och exkluderande, men eftersom han umgås nästan enbart med Philip, Max och Nicolai och gör sig osynlig genom att dricka när han festar med andra inflyter han dryckesnormerna maximalt bekräftande.

3.3.3 Berättelsernas bidrag till den övergripande diskursen

Bortsett från diskurserna som skapar figurernas subjektivitet såväl som normerna som de förhåller sig till är verken i sig bidrag till en medial diskurs om ungdomligt och genusrelaterat drickande. Visserligen bidrar de interna diskurserna och normmanifesteringarna delvis till en reproduktion utanför narrativet, men genom uttalanden som inte ingår i diskurserna kan verken även dekonstruera gällande normer eller stötta andra förväntningar.

De framställda identitetsbaserade förtrycken ifrågasätts av alla fyra verk, men figurernas förhållanden till dryckesnormerna kommunicerar olika evalueringar av en relaterad alkoholkonsumtion. Alla fyra strategier innebär risker, men för Lau och Aisha lönar de inte att tas. *19* framställer att det inte krävs att dricka för att presentera sig som progressiv och autonom kvinna och få tillträde till progressiva grupper. Snarare ska man visa att man tar sina egna beslut, oberoende av andras förväntningar, och i gengäld respekterar andras självbestämmande. Så länge Aisha dricker för sin egen skull och har kontrollen över sig själv är hennes drickande accepterat, men egentligen inte nödvändigt för att kunna förverkliga sig själv. Ruset är dock ett tillstånd som skadar henne: hon uppträder konservativt och riskerar därmed sin plats i gruppen. Dessutom bestraffas hon och förlorar ännu fler möjligheter att leva enligt sina intentioner. En framgångsrik politisk yttringsmöjlighet är det därmed inte heller. För kvinnor med en limiterad frihetskänsla och upplevt identitetsbaserat förtryck pläderar berättelsen för att dricka om man själv vill det, men bara så mycket att man inte tappar makten över sig själv i ruset. I *En af drengene* dekonstrueras associationen mellan drickandet och ett accepterat genus på ett ännu tydligare sätt: Aksel förklarar för Lau att han inte behöver anpassa sig, turledarna som bestämmer 'manlighetsreglerna' bestraffar gruppen för att dricka. William gråter till och med när hans mor skäller ut honom via telefon på grund av hans förbjudna alkoholkonsumtion och beter sig därmed på ett sätt som tolkas traditionellt som feminint och svagt.²¹⁴ Men även om

²¹⁴ *En af drengene*, 2023, avs. 4 (01:59–04:03).

dessas uttalanden inte förändrar den dominerande diskursen inom narrativet är de en del av seriens ramdiskurs: normdekonstruktionen såväl som Laus utsatthet visar att drickandet inte krävs för att identifiera och framställa sig som maskulin. Snarare tydliggörs att Williams diskurs är en mikrodiskurs som därmed enbart konstruerar en form av maskulinitet (och genus) bland många – nämligen en som pläderar för den starkares rätt och därför må evalueras som odemokratisk.

Även om drickandet inte relateras till särskilda identiteter i *Young Royals* och Simon utsätter sig för enorma risker och tar många bakslag visar serien att bruket av ens tillgång till alkohol kan möjliggöra klassöverskridande vänskaper och queera kärleksrelationer. Men i slutet av säsong I hjälper detta inte Simon. Felix däremot kan förverkliga sig på ett bättre sätt på grund av sina rusupplevelser. Hans öppenhet mot sina vänner är en indirekt följd varmed hans befrielse motiverar en berusning, trots innebärande risker, för att främja ens självförtroende. Med sitt utkommande bryter han även mot den triangulära associationen mellan en hegemonisk maskulinitet, heterosexualitet och drickförmågan – Philip och Max accepterar hans sexuella identitet samtidigt som de inte ifrågasätter hans maskulinitet eller hans drickande. Men eftersom han fortfarande är rädd fortsätter han att leva ut sina drifter i ruset, men förmodligen bara till han och Philip blir ett par. *Detta blir mellom oss* kommunicerar därmed att det är möjligt, om än repressivt, att förverkliga en förtryckt identitet i hemlighet genom att berusa sig, trots att den medförda rädslan och kontrollförlusten innebär en ytterligare frihetsinskränkning. På det sättet verkar en öppenhet mot flera samt ett synligare och effektivare brott mot normerna och maktstrukturerna nämligen att bli sannolikare.

Dessutom reproducerar alla fyra verk vissa ungdomsrelaterade dryckesförväntningar. Att rustillståndet ska leda till ett sexuellt uppvaknande bekräftas enbart i den externa diskursen därför att upplevelserna är mer eller mindre avskärmade från andra. Bara Aishas kyss med Emilio kan ses som ett undantag: hon inspireras av Channels erotiska kontakter med andra män på festen och reagerar därmed på och manifesterar normerna som dominerar i Channels kultur. Felix sexuella upplevelser och yttringar ingår däremot inte i den dominerande diskursen eftersom han inte berättar öppet om dem: det är mannen i parken, Nicolai och såklart läsarna han delar sina händelser med, men inte med någon annan. För Philip och Max berättar han bara att han är kär i Nicolai, inte att han motiverades i ruset att närma sig honom eller att han till och med hade oralsex när han var berusad. Detsamma gäller Simon: hans samtal med Wille som ska bli fundamenten för deras kärlekshistoria hålls hemlig. Lau har ingen sexuell upplevelse när han är berusad, och dessutom reflekterar hans yttring inte hans begär. Men genom att Aksel antar Laus ursäkt erkänner och visar han att heteronormativa attytider som framförs i ruset är

möjligtvis internaliserade – andra än heterosexuella begär tystnas ner, men de finns. Därmed bryter berättelsen mot förväntningen att en berusning enbart tar fram heterosexuella identiteter och heteronormativa genus. Rusberoende kontrollförluster porträtteras dock inte enbart som den ungdomstypiska vägen till frihet. Felix rädsla som medförs av berusningen verkar faktiskt minska ju mer han dricker (jfr. 3.2.2.1). Aishas och Laus begränsas dock tydligt i följd av sina kontrollförluster: visserligen antas ursäktarna för deras okontrollerade yttringar, men Aisha får rumsarrest och förlorar sin ekonomiska frihet, och Lau komprometteras. Simons samtal med den berusade Wille leder inte bara till hans befrielse från det heteronormativa och klasspolitiska förtrycket utan därmed indirekt även till att August kan hämna sig så att Simon förlorar sina nya handlingsmöjligheter. Rusberoende kontrollförluster kan alltså inte bara befria utan även kosta frihet. Men i det stora hela bekräftas kontrollförluster som accepterade bland ungdomarna och som ett kännetecken för en ungdomsidentitet. Allt som allt betonas alltså att drickandet är vanligast bland ungdomar. De få undantagen – bland annat Jamilah, Freba, Simon och slutligen Lau – bekräftar att nykterheten är ovanligare, men att de generellt accepteras utan att svepande tillskrivas 'instabila' identiteter visar att normerna är konstruerade och att ett implicerat krav att anpassa sig produceras enbart i vissa interna diskurser.

Men ett krav att dricka för att få makt reproduceras inte nödvändigtvis. I Aishas fall tillskrivs autonomin och makt genom att de erkänns, vilket hon försöker att nå genom att få tillträde till en grupp som representerar en frihetskänsla som hon längtar till. Detta tillträde kan upplevas som enklare genom att dricka tillsammans med andra, samtidigt som en berusning kan förstärka de positiva känslorna för vissa. Den viktigaste tillträdesförutsättningen är dock att visa sin lojalitet till gruppens värden. Men ruset innebär en risk att inte kunna visa sin tillhörighet längre och därför att bli exkluderad. Lau förtrycks ännu mer genom att anpassa sig, vilket är varför hans drickande framställs tydligt som negativt exempel. Han får flera möjligheter att förverkliga sig och leva ut sina behov genom att behålla kontrollen över sig själv, men framför allt genom att acceptera sin personlighet och våga identifiera sig med en mindre, men stödjande grupp. För att bli erkänd som ung eller specifikt som man krävs alltså inte heller att dricka. Mindre uppenbar får man säga att *Young Royals* avråder från att använda ens tillgång till alkohol för att behaga andra, åtminstone om den utnyttjas av en som har betydligt mer makt. Visserligen når Simon sina mål, men kanske hade han nått dessa i vilket fall om han hade väntat lite längre och därmed undvikit alla följande problem. Även om han lyckas att bryta mot sitt och Saras

identitetsberoende förtryck överväger hans förluster i slutet av säsong I hans vinster.²¹⁵ Felix strategi har däremot lett till att han kan förverkliga sig mer i slutet av berättelsen. Priset han betalar – ytterligare risker och frihetsinskränkningar – är stort, därför skulle jag inte argumentera att romanen pläderar för att dricka, särskilt inte för att bli erkänd som ung eller identifiera sig med ett visst genus. Möjliga alternativ som leder till samma eller ännu bättre resultat ges dock inte.

²¹⁵ I seriens finala avsnitt i säsong III blir Simon och Wille ett par, och även Sara och Felice är vänner igen efter att de haft en kris. Faktiskt kommer de andra igen nära på en fest där Felice påminner Sara om deras *bonding-moment* på Willes invigningsfest i säsong I; *Young Royals*, Säsong III/Avsnitt 6, Netflix, 2024-03-18.

4 Avslutande tankar

Hade August pressat andra att skaffa alkohol till Willes invigningsfest och hade Wille druckit om de hade läst och tittat på alla dessa berättelser, jämte den med dem som karaktärer, och vetat om att de är sårbara, trots sina positioner? Att en anpassning till dryckesnormer inte bara bekräftar utan även kan hota ens makt?

Ja, förmodligen hade de ändå gjort som de gjorde. För det första påverkas ens dryckesvanor och ens syn på alkohol ju inte bara av mediala framställningar, utan även av ens sociala miljö, och i Willes och Augusts omgivning anses drickandet som ' normalt' bland ungdomar. För det andra hade de dragit samma slutsats av berättelserna. Visserligen framställs karaktärer som avstår eller dricker förhållandevis lite, och de flesta varken pressas eller exkluderas för det. Men de som inte dricker behöver ofta rättfärdiga sig, och nästan lika ofta finns det en bra anledning som ett trauma eller en rädsla – de som avstår är *inte* 'normala'. Berättelserna kommunicerar att man inte behöver dricka för att accepteras som ungdom och därmed förbättra sin maktposition. Men de presenterar inga karaktärer som avstår bara för att de vill och inte behöver oroa sig för att bli sanktionerad. Även Frebas och Jamilahs återhållsamhet associeras med deras religiösa socialisering, fastän sammanhanget inte är helt tydligt. Då är det tvivelaktigt om publiken ifrågasätter att ungdomar förväntas dricka.

Berättelserna visar dock att associationerna mellan drickandet och vissa genusframföranden är konstruerade och instabila. För att godkännas och accepteras som genuset man själv identifierar sig med behöver man inte anpassa sig till dryckesnormerna; tvärtom kan en sådan strategi medföra att man förtrycker sig själv ännu mer. Men det blir också tydligt att detta bara gäller generellt: en del karaktärer kopplar fortfarande vissa dryckesvanor till ett särskilt genus samt maktposition, och inom några grupper upprätthållas därmed hegemoniska maktstrukturer. Enskilda individers försök att bryta mot omfattande identitetsbaserande hierarkier för gott, till exempel genom att sälja alkohol, är inte effektiva. Istället måste man leva med inskränkningarna, men i så fall kan (inte behöver!) det hjälpa att använda sig av sin dryckespotens. Eftersom det inte gäller alla får man fråga om en försvagning av identitetsrelaterade dryckesnormer hänger samman med en allmän öppenhet mot ett bredare spektrum av identiteter utan hierarki.

För att få reda på hur sådana öppna grupper karaktäriseras borde korpusen utvidgas och flera variabler och identitetskategorier undersökas. Som antytts skapar till exempel landsbygd- eller småortsrelaterade diskurser särskilda dryckesnormer, möjligtvis därför att det finns andra krav på genusuppföranden med mera. De korrelerar dock även med andra strukturella,

identitetsbyggande skillnader, till exempel en formell utbildning. En ung människa som inte går på ett gymnasium utan gör en yrkesutbildning har kanske mindre tillträde till skolfester samt dryckesritualer. Hens syn på drickande påverkas därför möjligtvis till en stor del av en yrkesrelaterad dryckeskultur. En närmare blick på den mångberömda NRK-serien *Rådebank* (2020–2022) vars protagonist Glenn-Tore arbetar som bilmekaniker i småstaden Bø i Telemark, samtidigt som han är en machotyp som kör berusad efter att ha blivit avvisad av sin ex-flickvän, kan vara lönande.²¹⁶ Platsrelaterade etniska skillnader har jag tangerat med *Himlabrand*, men det är klart att ett enda exempel inte räcker för att identifiera ett mönster. Detsamma gäller diskurser med hänsyn till andra nationella minoriteter eller sociala miljöer.

Det framgår att min studie har många begränsningar som lämnar en stor del frågor. Bortsett från en rama tangering av etniska och socioekonomiska skillnader har även karaktärer med normbrytande funktionsvariation knappt betraktas. Man borde förmoda att personer med funktionsnedsättning har försvårad tillträde till fester och att en del möjligtvis behöver vara extra försiktig med alkohol. Förutom Sara i *Young Royals* har jag inte hittat en karaktär vars respektive situation framställs. Dessutom har även min syn på genus varit mycket begränsad: medan jag inte stötte på intersexuella eller icke-binära figurer har jag bestämt mig för att inte analysera Benjamin, en karaktär i *100 % äkta fejk* som identifierar sig som asexuell, och att välja bort Kari Mathilde Hestads *Sceneskifte* (2023) vars protagonist är en queer kvinna som förälskar sig i en transperson.²¹⁷ Karaktärer med liknande identitet borde studeras för att se om berättelserna motiverar till att förändra perspektivet på deras förhållande till dryckesnormer eller om stereotypiska föreställningar upprätthålls. Andra variabler som är upplagda i materialet måste jag också utesluta i min analys. Exempelvis antyds att historiens evaluering beror till en stor del på berättartekniken som därmed är avgörande för verkens bidrag till en extern diskurs. Förutom romaner och tv-serier hade en jämförelse med fler framställningsformat därför varit gynnande, såsom tecknade serier. Därförutom har jag inte tittat närmare på betydelsen av produktionsland/handlingsort eller personers olika åldrar. Med hänsyn till faktiska åldersberoende och landsspecifika skillnader i ungas dryckesvanor skulle det dock vara intressant att låta träda fram olikheter i skildringarna.

Dessutom har jag bara beaktat berättelser som framställer ungdomligt drickande som – i stort sett uppmuntrande – norm. Men det finns såklart normkritiska skildringar som *Sceneskifte* där de gestaltade 'vanliga' ungdomsfesterna inte innehåller alkohol alls. Andra berättelser som Jali

²¹⁶ *Rådebank*, NRK TV, 2020–2022 [tv-serie].

²¹⁷ Hestad 2023.

Madi Sussos *Krigarhjärtan*-svit (2020–2021)²¹⁸ framhäver dessutom tydligt negativa konsekvenser av ungdomligt drickande. Och hur kontrasteras ungas drickande av samtidigt framställt narkotikabruk? *Young Royals* antyder att droger medför större problem än alkohol, men de innefattar bara ett okontrollerat beteende och lagliga konsekvenser. Är kontrasten större och bagatelliserar alkoholkonsumtionens risker om en ung karaktär är narkotikaberoende, som i SVT-serien *Eagles* (2019–2022)?²¹⁹ Och vad skiljer Simons langning bland privilegierade ungdomar från Mads som säljer inom en fysiskt våldsam miljö i DR:s *Hooligan* (2021–2022)?²²⁰

Därförutom saknas en historisk kontext för att kunna reflektera hur alla sorters framställningar har utvecklats genom tiden. Med hänsyn till den förändrade relationen mellan pedagogik och autenticitet skulle exempelvis en jämförelse av berättelser som kom ut före och efter *Skam* vara fördelaktigt. Men även skillnader mellan dem som producerades och lanserades före och efter Covid-19-pandemin kan vara intressant att låta träda fram. Och slutligen ska den fortsatta utvecklingen följas såklart – för att se vad framtida karaktärer har lärt sig om dryckesnormer.

²¹⁸ Mali Jadi Susso, *Krigarhjärta. Sista rondan*, Krigarhjärtan, Lund: Nypon förlag 2020; Mali Jadi Susso, *Krigarhjärta. Den där känslan*, Krigarhjärtan, Lund: Nypon förlag 2021.

²¹⁹ *Eagles*, SVTplay, 2019–2022 [tv-serie].

²²⁰ *Hooligan*, DR TV, 2021–2022 [tv-serie].

5 Litteratur- och källförteckning

5.1 Primärlitteratur

19. NRK TV, 2021 [tv-serie].

Bonde, Christina. *Angst #3. Bekymringsangst. Siennas historie*. Angst. Sorø: Tellerup, 2021.
<https://www.bookbeat.com/se/book/angst-3-bekymringsangst-siennas-historie-574465>
(Hämtad 2024-01-27)

Eagles. SVTplay, 2019–2022 [tv-serie].

En af drengene. Viaplay, 2023 [tv-serie].

Festen. SVTplay, 2019–2021 [tv-serie].

Hestad, Kari Mathilde. *Sceneskifte*. Oslo: Det Norske Samlaget, 2023.

Hooligan. DR TV, 2021–2022 [tv-serie].

Ingebrigtsen, Ann Helen Kolås. *Eg blir her*. Oslo: Det Norske Samlaget, 2022.

Krag, Alexander Kielland. *Dette blir mellom oss*. Oslo: Gyldendal, 2020.

Nederland, Pernille. *Den som flasken peger på*. Köpenhamn: Gyldendal, 2022.

Rådebank. NRK TV, 2020–2022 [tv-serie].

Salameh, Sannah. *100 % äkta fejk*. Stockholm: Rabén & Sjögren, 2021.

Salsa. DR TV, 2022–2023 [tv-serie].

Susso, Mali Jadi. *Krigarhjärta. Den där känslan*. Krigarhjärtan. Lund: Nypon förlag, 2021.

———. *Krigarhjärta. Sista rondan*. Krigarhjärtan. Lund: Nypon förlag, 2020.

Wung-Sung, Jesper. *Det år sjæle slår smut*. Köpenhamn: Gyldendal, 2022.

Young Royals. Netflix, 2021–2024 [tv-serie].

Åstot, Moa Backe. *Himlabrand*. Stockholm: Rabén & Sjögren, 2021.

5.2 Sekundärlitteratur

- Austin, John L. *How To Do Things With Words. The William James Lectures Delivered at Harvard University in 1955*. Red. J.O. Urmson och Marina Sbisa. 2:a uppl., Oxford Academic. Oxford: Oxford University Press, 1975.
- Bakken, Silje Anderdal, Sandøy, Thomas Anton och Sandberg, Sveinung. "Social Identity and Alcohol in Young Adolescence. The Perceived Difference Between Youthful and Adult Drinking". *Journal of Youth Studies*. Vol. 20, nr. 10, 2017: s. 1380–1395. doi: 10.1080/13676261.2017.1333585.
- Banack, Arianna, Moore, Daniel och Rigell, Amanda. "Figured Worlds of Addiction. A Content Analysis of 10 YAL Texts". *Children's Literature in Education*. Nr. 54, 2023: s. 534–554. doi: 10.1007/s10583-022-09485-w.
- Barker, Alexander B., Whittamore, Kathy, Britton, John, Murray, Rachael L. och Cranwell, Jo. "A Content Analysis of Alcohol Content in UK Television". *Journal of Public Health*. Vol. 41, nr. 3, 2018: s. 462–469. doi: 10.1093/pubmed/fdy142.
- Bergman, Elfrida och Lindquist, Sara (red.). *Queering Sápmi. Samiska berättelser bortanför normen*. Umeå: Qub Förlag, 2013.
- Bergström, Karolina. "Påverkar popkulturen konsumtionen?" *Alkohol & Narkotika*. 2023-12-18. <https://www.alkoholochnarkotika.se/trender-kultur/paverkar-popkultur-konsumtionen/> (Hämtad 2024-04-27).
- Bogren, Alexandra. "Sign of the Times? Gender, Sexuality, and Drinking Stories". *International Journal of Drug Policy*. Nr. 25, 2014: s. 359–360. doi: 10.1016/j.drugpo.2014.04.003 0955-3959.
- Butler, Judith. *Bodies That Matter. On the Discursive Limits of "Sex"*. Routledge Classics. London och New York: Routledge, 2011 [1993].
- . *Gender Trouble. Feminism and the Subversion of Identity*. Routledge Classics. London och New York: Routledge, 2015 [1990].
- . "Performative Acts and Gender Constitution. An Essay in Phenomenology and Feminist Theory". *Theatre Journal*. Vol. 40, nr. 4, 1988: s. 519–531. doi: 10.2307/3207893.

- . *The Psychic Life of Power. Theories in Subjection*. Stanford: Stanford University Press, 1997.
- Chatman, Seymour. *Coming to Terms. The Rhetoric of Narrative in Fiction and Film*. Ithaca och London: Cornell University Press, 1990.
- Cooper, Brittney. "Intersectionality". I *The Oxford Handbook of Feminist Theory*, red. Lisa Disch och Mary Hawkesworth, s. 385–406. Oxford: Oxford University Press, 2015.
- Den norske Forleggerforening. *Bokmarkedet 2022. Forleggerforeningens bransjestatistikk*. Oslo: Den norske Forleggerforening, 2023. <https://forleggerforeningen.no/wp-content/uploads/2023/06/Bransjestatistikk-2022-endelig.pdf> (Hämtad 2024-05-02).
- Ehlers, Nadine. "Identities". I *The Oxford Handbook of Feminist Theory*, red. Lisa Disch och Mary Hawkesworth, s. 346–366. Oxford Handbooks. Oxford: Oxford University Press, 2015.
- Eisenberg, Marla E., Larsen, Nicole I., Gollust, Sarah E., och Neumark-Sztainer, Dianne. "What Are We Drinking? Beverages Shown in Adolescents' Favorite TV Shows". *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*. Vol. 117, nr. 5, 2017: s. 763–769. doi: 10.1016/j.jand.2016.12.004.
- ESPAD Group. *ESPAD Report 2019. Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*. EMCDDA Joint Publications. Luxembourg: Publication Office of the European Union, 2020. http://www.espad.org/sites/espad.org/files/2020.3878_EN_04.pdf.
- Fredriksson, Anna. "Dramaserie vill visa att unga dricker mindre". *Alkohol & Narkotika*. 2023-10-17. <https://www.alkoholochnarkotika.se/trender-kultur/dramaserie-vill-visa-att-unga-dricker-mindre/> (Hämtad 2024-04-28).
- Genette, Gérard. *Narrative Discourse. An Essay in Method*. Ithaca: Cornell University Press, 1980 [1972].
- Gerhard, Ute, Link, Jürgen och Parr, Ralf. "Diskurs und Diskurstheorien". I *Metzler Lexikon Literatur- und Kulturtheorie. Ansätze – Personen – Grundbegriffe*, red. Ansgar Nünning, s. 133–135. Stuttgart och Weimar: J. B. Metzler, 2008.

- Glomb, Stefan. "Identität, persönliche". I *Metzler Lexikon Literatur- und Kulturtheorie. Ansätze – Personen – Grundbegriffe*, red. Ansgar Nünning, s. 306–307. Stuttgart och Weimar: J. B. Metzler, 2008.
- Granlund-Lind, Rigmor. "Alkohol och sex. Flickboken i ny tappning". *Opsis barnkultur*. 2014, nr. 1, 2014: s. 50–53.
- Hanewinkel, Reiner, Sargent, James D., Hunt, Kate, Sweeting, Helen, Engels, Rutger C. M. E., Scholte, Ron H. J., Mathis, Federica, Florek, Ewa och Morgenstern, Matthis. "Portrayal of Alcohol Consumption in Movies and Drinking Initiation in Low-Risk Adolescents". *Pediatrics*. Vol. 133, nr. 6, 2014: s. 973–982. doi: 10.1542/peds.2013-3880.
- Harbour, Vanessa. *Problems of Representation/Representing Sex, Drugs and Alcohol in Contemporary British Young Adult Fiction*. Diss., University of Winchester, 2011.
- Horatschek, Annegreth. "Identität, kollektive". I *Metzler Lexikon Literatur- und Kulturtheorie. Ansätze – Personen – Grundbegriffe*, red. Ansgar Nünning, s. 306. Stuttgart och Weimar: J. B. Metzler, 2008.
- Jansson, Bo G. *Världen i berättelsen. Narratologi och berättarkonst i medieåldern*. 2:a uppl. Falun: Högskolan Dalarna, 2002.
- Kann-Rasmussen, Nanna, Quist, Pia och Veel, Kristin. "Efter SKAM. Kollektive perspektiver på den individuelle oplevelse". *Nordisk Tidskrift for Informationsvidenskab og Kulturformidling*. Vol. 6, nr. 2–3, 2017: s. 1–6.
- Krauß, Florian och Stock, Moritz. "Repräsentationen, Rezeption und Produktion des Teen TV. Einleitung". I *Teen TV. Repräsentationen, Lesarten und Produktionsweisen aktueller Jugendserien*, red. Florian Krauß och Moritz Stock, s. 3–32. Wiesbaden: Springer VS, 2020.
- Kåreland, Lena. "Varför slutar inte vuxna dricka? Tre nutidsromaner som exempel på Kung Alkohols framfart". I *Vänbok till Sonja Svensson*, red. Jan Hansson och Gallie Eng, s. 88–99. Stockholm: Bokförlaget Opal, 2008.
- Lilja, John och Larsson, Sam. *Ungdomsliv, identitet, alkohol och droger. En multidimensionell och preventivt inriktad kunskapsöversikt med hermeneutiskt-socialpsykologiskt fokus*. Stockholm: Statens folkhälsoinstitut, 2003.

- Lojdová, Kateřina. "Drinking Stories of Emerging Adults". *Narrative Inquiry*. Vol. 30, nr. 1, 2020: s. 104–121. doi: 10.1075/ni.18068.loj.
- McCready, Adam M. "Relationships Between Collective Fraternity Chapter Masculine Norm Climates and the Alcohol Consumption of Fraternity Men". *Psychology of Men & Masculinities*. Vol. 20, nr. 4, 2018: s. 478–490. doi: 10.1037/men0000180.
- McNay, Lois. "Agency". I *The Oxford Handbook of Feminist Theory*, red. Lisa Disch och Mary Hawkesworth, s. 39–60. Oxford Handbooks. Oxford: Oxford University Press, 2015.
- Nordvision. "Young Adult 2021–2023". *nordvision.org*, 2022.
<https://www.nordvision.org/wp-content/uploads/2022/03/2021-nv-ung-katalog-01f.pdf>
 (Hämtad 2024-02-27).
- Obstbaum, Yaira. *What's New About Adolescent Drinking in the Nordic Countries? A Report on Nordic Studies of Adolescent Drinking Habits in 2000–2018*. Stockholm och Helsingfors: Nordic Welfare Centre, 2019.
https://issuu.com/nordicwelfare/docs/what_s_new_about_adolescent_drinkin?e=30952623/68266538 (Hämtad 2024-04-27).
- Ohlsson, Maria. "Språk och genus". I *Sociolingvistik*, red. Eva Sundgren, 2:a uppl., s. 158–98. Stockholm: Liber, 2013.
- Pedersen, Willy. "Hvem kommer til å bruke kokain i russetiden? Her er tre kjennetegn." *Aftenposten*. 2023-04-09.
<https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/xgwprR/hvem-kommer-til-aa-bruke-kokain-i-russetiden-her-er-tre-kjennetegn> (Hämtad 2024-04-27).
- Rehbein, Boike och Saalman, Gernot. "Kapital (capital)". I *Bourdieu-Handbuch. Leben – Werk – Wirken*, red. Gerhard Fröhlich och Boike Rehbein, s. 134–40. Stuttgart och Weimar: Verlag J. B. Metzler, 2014.
- Salesi, Rosemary Ann. *Alcohol Consumption in Literature for Children and Adolescents. A Content Analysis of Contemporary Realistic Fiction*. Diss., University of Georgia, 1977.

- Schöbller, Franziska. *Einführung in die Gender Studies*. Akademie Studienbücher Literaturwissenschaft. Berlin: Akademie Verlag, 2008.
- Sedgwick, Eve Kosofsky. *Between Men. English Literature and Male Homosocial Desire*. New York: Columbia University Press, 1985.
- Sjödén, Lars, Larm, Peter, Karlsson, Patrik, Livingston, Michael och Raninen, Jonas. "Drinking Motives and Their Associations With Alcohol Use Among Adolescents in Sweden". *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*. Vol. 38, nr. 3, 2021: s. 256–269. doi: 10.1177/1455072520985974.
- Sveriges Television. "SKAMlika serier". *SVTplay*. 2024.
<https://www.svtplay.se/kategori/SKAMlika-serier> (Hämtad 2024-04-28).
- Danmarks Statistik. "Skolebøger og børnebøger efter medie, bogtype, udgave, emne og tid". *Danmarks Statistik*. 2023. www.statistikbanken.dk/BOG04 (Hämtad 2024-05-02).
- Spivak, Gayatri Chakravorty. "The Rani of Sirmur. An Essay in Reading the Archives". *History and Theory*. Vol. 24, nr. 3, 1985: s. 247–272. <https://www.jstor.org/stable/2505169> (Hämtad 2024-02-17).
- Stern, Susannah och Morr, Lindsey. "Portrayals of Teen Smoking, Drinking, and Drug Use in Recent Popular Movies". *Journal of Health Communication*. Nr. 18, 2013: s. 179–191. doi: 10.1080/10810730.2012.688251.
- Sundet, Vilde Schanke. *Television Drama in the Age of Streaming. Transnational Strategies and Digital Production Cultures at the NRK*. Cham: Palgrave Macmillan, 2021.
- Svenska barnboksinstitutet (Sbi, Årgång 2023). *Bokprovning på Svenska barnboksinstitutet. En dokumentation. Årgång 2023*. Stockholm: Svenska barnboksinstitutet, 2024.
<https://www.barnboksinstitutet.se/wp-content/uploads/2024/04/Bokprovning-2024.pdf> (Hämtad 2024-05-02).
- Svensson, Sonja. *Kung Alkohol och barnen. Glimtar ur sekelskiftets nykterhetspropaganda*. Helsingfors: Alko. Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning, 1984.
- . "Tendens eller tolerans? Om alkohol och alkoholproblem i barnlitteraturen". I *Litteraturens vägar. Litteratursociologiska studier tillägnade Lars Furuland*, red. Bo

- Bennich-Björkman, Eric Johannesson, och Sonja Svensson, s. 202–219. Värnamo: Gidlunds, 1988.
- Söderlund, Hanna. *'Jättekul att det er så många tjejer här ikväll'. En intersektionell studie om humör och kön i tv-programmet Parlamentet*. Diss., Umeå universitet, 2016.
- Thompson, Emily och Johansson, Johanna. *'Först av allt – droger'. En multimodal diskursanalys om hur drog- och alkoholanvändning gestaltas bland ungdomskaraktärerna i serien 'Störst av allt'*. Kandidatuppsats, Jönköpings universitet, 2022.
- Thomsen, Steven Riley och Rekve, Dag. "Television and Drinking Expectancies". *Nordisk Alkohol- & Narkotikatidsskrift*. Vol. 21, nr. 1, 2004: s. 29–52. doi: 10.1177/145507250402101s04.
- Trites, Roberta. *Disturbing the Universe. Power and Repression in Adolescent Literature*. Iowa City: University of Iowa Press, 2000.
- Tutenges, Sébastien och Sandberg, Sveinung. "Intoxicating Stories. The Characteristics, Contexts and Implications of Drinking Stories Among Danish Youth". *International Journal of Drug Policy*. Nr. 24, 2013: s. 538–544. doi: 10.1016/j.drugpo.2013.03.011.
- Vigoya, Mara Viveros. "Sex/Gender". I *The Oxford Handbook of Feminist Theory*, red. Lisa Disch och Mary Hawkesworth, s. 852–873. Oxford Handbooks. Oxford: Oxford University Press, 2015.
- Villa, Paula-Irene. *Judith Butler. Eine Einführung*. 2:a uppl. Campus Studium. Frankfurt am Main: Campus Verlag, 2012.
- Warnqvist, Åsa. "Inledning". I *Samtida svensk ungdomslitteratur. Analyser*, red. Åsa Warnqvist, 13–20. Lund: Studentlitteratur, 2017.
- Weber, Max. *Wirtschaft und Gesellschaft. Grundriss der verstehenden Soziologie. Mit einem Anhang: Die rationalen und soziologischen Grundlagen der Musik*. Red. av Johannes Winckelmann. 4:e uppl., Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 1956.
- Wedgewood, Nikki och Connell, R. W. "Männlighetsforskning. Männer und Männlichkeiten im internationalen Forschungskontext". I *Handbuch Frauen- und*

Geschlechterforschung. Theorie, Methoden, Empirie, red. Ruth Becker, s. 116–125.
Geschlecht und Gesellschaft. Wiesbaden: VS Verlag, 2010.

Wistisen, Lydia. ”Urbant uppror i ungdomslitterära Stockholmsskildringar”. I *Samtida svenska ungdomslitteratur. Analyser*, red. Åsa Warnqvist, s. 43–58. Lund: Studentlitteratur 2017.

Österlund, Mia. ”Visionär flickskildring i den senmoderna ungdomsromanen”. I *Samtida svenska ungdomslitteratur. Analyser*, red. Åsa Warnqvist, s. 217–236. Lund: Studentlitteratur, 2017.

5.3 Bildregister

Fig. 1. *Young Royals*, säsong I, avsnitt 4, ”Avsnitt 4”, regisserad av Rojda Sekersöz, hämtad 2024-04-12, Netflix, 00:31:42 min.

Fig. 2. *En af drengene*, avsnitt 3, ”Afsnit 3”, regisserad av Teys Schucany, hämtad 2024-04-10, Viaplay, 00:06:16 min.

Fig. 3. *I9*, avsnitt 11, ”8 dager igjen”, regisserad av Bendik Stalheim Møller, hämtad 2024-03-10, NRK, 00:03:07 min.

Fig. 4. *I9*, avsnitt 11, ”8 dager igjen”, regisserad av Bendik Stalheim Møller, hämtad 2024-03-10, NRK, 00:04:07 min.

Fig. 5. *I9*, avsnitt 11, ”8 dager igjen”, regisserad av Bendik Stalheim Møller, hämtad 2024-03-10, NRK, 00:10:26 min.

Fig. 6. *Young Royals*, säsong I, avsnitt 1, ”Avsnitt 1”, regisserad av Rojda Sekersöz, hämtad 2024-04-12, Netflix, 00:29:13 min.

Fig. 7. *Young Royals*, säsong I, avsnitt 1, ”Avsnitt 1”, regisserad av Rojda Sekersöz, hämtad 2024-04-12, Netflix, 00:38:09 min.